

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Etlar, Carit.; Carit Etlar

Bodils Penge og andre Fortællinger.

Aarhus : Jydsk Forlags-Forretning, 1893

200 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

BODILS PENGE
OG ANDRE FORTÆLLINGER

CARIT ETLAR

BODILS PENGE

OG ANDRE FORTÆLLINGER

— • • • —
BODILS PENGE — MANGORS KOGEBOG — EN HEX FRA SOLBJERG
EN HVID STEN

AARHUS

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1893

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI.

Bodils Penge.

To lange, tilspidsede Tænder, der truede med at smutte ud af Munden, hvergang Læberne aabnede sig, smaa, dybtliggende Øine, som hver Sindsbevægelse gav en stikkende Glands, et langt Ansigt med indfaldne Kinder, rynkede Tindinger og gulbleg Hudfarve, en forvoxet Figur, hvis Hals dukkede ned mellem Skuldrene, og som bagtil rundede sig ud i en stor Pukkel, en svag og hæs Stemme, der sjældent hævede sig for at accentuere Ordene, og naar det skete, fremkaldte en tør og skarp Hoste; saaledes var Moster Bodils Billede, da hun fyldte sit fire og halvtresindstyvende Aar, saaledes seer hun ud endnu paa det store Maleri, som hænger i hendes Families gamle Herresæde.

Der var hverken Sandhed eller Ungdom i dette Ansigt, ikke det rene og klare Blik,

som vidner om Ubekjendtskab med Verden, eller det aabne og friske Smil, som vækker Tillid; hun havde vist aldrig baaret Uskyldighedens Bind for sine Øjne, de fortalte, at hun baade saae, vidste og begreb, deres frittende Udtryk tydede desuden paa List og Snildhed.

Hvis det er sandt, hvad Jean Paul siger, og hvad jeg ikke troer, at Ansigtet er Sjælens Titelblad, maatte hendes Sjæl vist være af et meget sørgeligt Indhold, men hun forstod at bøde herpaa ved i Ord og Adfærd at give sig Skin af alle de Fortrin, hun i Virkeligheden manglede, og det er undertiden tilstrækkeligt i denne Verden. Hun brystede sig med de skønneste Principper, holdt Lovtaler over Ærbarhed og Forsagelse, Pligt og Opofrelse, og stillede Kvindens bedste Egenskaber til Skue, saa synligt og iøinefaldende, som om hun holdt Udsalg af dem. Det var ogsaa en ret betegnende Egenskab i Bodils Natur, at hun aldrig selv havde havt en Fortrolig, medens derimod Slægt og Venner skriftede hende alt, hvad der laa dem paa Hjerte. Hun havde Deltagelse og Raad til sin Tjeneste, forstod at gjøre andres Følelser til sine, at tie, spørge og lægge sammen,

men endnu bedre at benytte den Sum, der kom ud, til Fordel for sine Planer.

Hvem skulde tro, at denne bøiede og forvoxede Skikkelse, der ligesom det saarede Vildt nu søgte Mørke og Ensomhed, undgik Sollyset af Frygt for at møde sin egen Skygge, som misundte alt, hvad der var ungt og friskt, som tvivlede om det Gode, og antog enhver Handling for et Produkt af Egennytte eller Beregning, at hun engang havde været smuk og fortryllende? Hun var den rigeste af tre Søstre, trolovet med Naboens Søn, den tyske Junker Seydewitz, hun blev søgt og beundret overalt. — Det er saa let at være elskværdig, medens Lykken skinner for os.

En Eftermiddag red Herskabet paa Jagt, Bodil blev slaaet af Hesten og slæbt et langt Stykke gennem Skoven, de bare hende bevidstløs hjem, og hun laa tilsengs hele Vinteren efter. Ingen troede, hun vilde overleve Følgerne af dette Fald, og da hun endelig forlod sit Leie, og første Gang betragtede sig i Speilet igjen, brast hun i Graad, — hun saae et arret, gulladent Ansigt, et indfaldent Bryst, en Ryg, som krummede sig, kortsagt en Ruin af den

tidligere Bodil. En ugift Tante efterlod hende ved sin Død et af de største Godser i Egnen, men det var ikke Rigdommens Lykke, Bodil satte mest Pris paa. Hvad der fulgte efter hendes Sygdom var en lang og pinlig Kamp, uden Maal og Løn, hun havde hidtil kun lært at fordre, ikke at forsage, hun saae Andre indtage sin Plads, blev forbigaaet, eller hvad der var endnu værre, hun blev beklaget. Men Bodil var resolut, og lærte at tage Skjæbnen som den bød sig, hun forstod ogsaa at handle; hendes Historie vil indeholde nogle Beviser herpaa. En Dag kaldte hun sin Trolovede ind til og sig og sagde:

„Kom og sid ned, min kjære Brudgom og Fætter! Jeg har noget at tale med Dig om.“ Frantz Seydewitz saae iveiret, han sad og pillede paa Fjeren i sin Baret og gav sig et høitideligt Udtryk, medens han ventede paa, hvad der vilde komme. Bodils Ansigt viste et Træk af Ufølsomhed, som det ikke havde havt tilforn.

„I min lange Sygdom har jeg ligget og tænkt meget paa Dig, — næsten uafbrudt,“ vedblev hun.

Dertil nikkede han og saae kjælen ud.
 „Hvad har Du da tænkt paa, Du rare Guds
 Lam?“ spurgte han.

„Jeg er bleven enig med mig selv om,
 at vi to ikke passer for hinanden, og at et
 Samliv som Mand og Hustru kun vil bringe
 os ringe Lykke. Jeg giver Dig derfor dit
 Løfte tilbage. Kom med min Forlovelsesring,
 der har Du din igjen.“

Frantz lod til at blive høist ulykkelig,
 han fremstammede nogle Ord, som den dybe
 Bevægelse gjorde utydelige. Imidlertid tog
 han dog mod Ringen, og drog hurtig Bodils
 af sin Finger, som om han var bange for, at
 hun skulde betænke sig.

„Det vil jeg dog sige,“ ytrede han med
 Fortvivlelsens Bestemthed, efter at have samlet
 sig lidt, og snurret Fjerhatten utallige Gange
 omkring paa Haanden, „at jeg umulig kan
 forlade Dig saaledes, og Du, — hvad vil Du
 selv gjøre, naar vi ere skilte?“

„Jeg vil søge mig en Krog til at dø i
 se ret paa mig, synes Du, jeg kan gjøre noget
 bedre?“

„Fy for en Skam! — dø, naar man er

saa rig og har saa mange Midler som Du. — Da synes jeg rigtignok besser om at leve.“

„Mine Midler faaer jeg vel nok Brug for! de skulle komme mine Søstre tilgode.“

„Naa, det skal de,“ sagde Frantz, og denne Erklæring lod til at indeholde nogen Trøst for ham; han tørrede sine Øjne, og saae lidt mere oplivet ud. „Men saa haard vil Du da ikke være, at forbyde mig Jeres Huus, jeg maa have Lov til at spise til Middag her, hver Søndag, Onsdag og Fredag, og komme og gaa som jeg plejer, jeg kan ikke leve uden det; hvem veed, hvordan det siden vil gaa mig stakkels Mand, maaske din Søster Margrete eller den kleine Edele vil være saa rar at trøste mig i min haarde Nød og Elenighed.“

Bodil tillod ham at komme, og Frantz var ogsaa heldig nok til at finde den Trøst, han søgte; Aaret efter giftede han sig med Edele. Deres Ægteskab blev ikke lykkeligt. Frantz forsømte sin Gjerning hjemme og holdt meget af at drage til Horsens, hvor Adelsmændene fra det rige Bjergerherred pleiede at mødes, og tilbringe Tiden med Spil, Drik og

lignende aandrige Glæder. Hans Hustru sad imidlertid hjemme med en lille Datter. Frantz forødte sit Gods, og kom i en bundløs Gjæld, som Bodil betalte, efterat han havde gjort Bod og lovet Bedring og forsikret hende paa det høitideligste, at hun dog i Grunden var Skyld i al hans Ulykke, siden han aldrig havde kunnet glemme den Dag, hun gav ham Trolovelsesringen tilbage.

Da Gjælden var betalt, og de pantsatte Jorder indfrie, tog Frantz igjen trøstig fat paa at stifte en ny Gjæld, drog endnu hyppigere til Horsens, og vedblev dermed, til de en Morgenstund fandt ham hængende stiv og kold inde paa en Hanebjælke i Laden. Paa Brystet af Skjorten, som endnu bar Viinpletter efter den foregaaende Nats Bedrifter, var der hæftet en stor Plakat, hvorpaa han med usikker og famlende Haand havde skrevet: „Jeg er død af Sorg over at Bodil ikke vilde have mig.“

Edele Kaas sad altsaa som Enke hjemme paa Forældrenes Gaard og opdrog sin Datter Vibeke. Margrete boede lidt sønder paa, gift med Byrge Dam, og Bodil havde sin Gaard

i Nærheden af begge Søstre. Hendes Legems Skrøbelighed var tiltaget med Aarene, hun gik og støttede sig til en Stok, kroget og bøiet, og havde gjort et Testamente, hvori hendes to Søstre vare indsatte til Arvinger af alt, hvad hun efterlod sig. Det lykkedes maaske de Nærmeste at skjule deres Medynk og Beklagelse over hendes sørgelige Ydre, men hun læste den i ethvert fremmed Ansigt. Derfor drog hun sig tilbage, blev alene, omgivet af Rigdom og Overflod, alene i et Kammer, som de svundne Aar havde fyldt med Klager og Bønner, Lyd, som kun Smerten og Fortvivlelsen udaander, og som aldrig Nogen fik at høre. For hvem skulde hun vel ogsaa have beklaget sig, eller hvad skulde kunne trøste hende? Hun havde kun Minder om Fortiden, og var bleven udslettet af *deres* Tal, som leve og haabe og elske. Den, der ikke kjendte Lykken, har let ved at undvære Synet af den, dens Glæder vække hverken Savn eller Erindringer, medens den, som engang levede i dens Straaler, maa kæmpe for at slukke sine Ønskers Ild, maa arbeide paa at glemme de lyse, tilbagelagte Veie, og vogte

sig for at sammenligne før med nu, efterat Døren er lukket for Paradiset.

Der var et Træk i Bodils haarde og forstenede Aasyn, som vidnede om Lidelse, et andet, som syntes at paakalde Medlidenhed, men hun skjulte begge i det selvvalgte Fængsel, der reiste sine Mure mellem hende og Verden. Undertiden brændte hendes Øine som et Barns, der søger at kvæle Graaden, og hun spurgte sig selv, hvorfor hun egentlig var bleven til, og hvorfor der skulde være saa meget smukt omkring hende, naar hun ikke selv maatte blive deelagtig deri. Undertiden kunde hun finde Trøst i at lægge Mærke til de Mange, hvis Lod var endnu sørgeligere end hendes.

Saaledes havde Bodil naaet sit fire og halvtresindstyvende Aar. Paa samme Tid var Vibeke bleven en voxen, blaaøiet Pige, Edeles Søster Margrete havde derimod en stor, rødkindet Søn, og det hed sig, at der skulde blive et Par af Vibeke og Fætter Palle. Uheldigviis lod det ikke til, at de to Unge nærede synderlig Tilbøielighed for hinanden. Som Børn vare de altid uenige, naar de kom sammen i Besøg endte enhver Leg gjerne

med, at den tykke og fede Palle pryglede Vibeke. Alderen mildnede ikke denne Utilbøielighed, i det mindste ikke fra Vibekes Side, hun gjorde sig lystig over Palle og fortalte ham hver Gang de mødtes, at han var bleven endnu lidt federe og lidt mere styg end sidst.

En Dag, efter lang Tids Fraværelse, kom Palle ridende ind i Edeles Gaard. Han havde levet den sidste Vinter over i Kjøbenhavn, og medbragte derfra en ny, moderne Dragt og en Maade at være paa, som ikke klædte ham. Da han red ind i Gaarden, skinnede og lyste hans røde Ansigt, han saae op til Vinduerne, om man lagde Mærke til ham. Han var aabenbart særdeles tilfreds med sig selv.

„Her kommer jeg!“ raabte han, og klirrede med Sporerne paa Steengulvet. — „Her kommer jeg,“ gjentog han høiere, og lod sit Kofteærme glide op over den dampende Pande, „er der ingen af Jer, som vil gaa ud og tage imod mig. Sikken en Familie, uh!“

Vibeke saae op fra sit Sytøi, nikkede og arbeidede videre. Palle stillede sig foran

hende, han følte sig i høi Grad krænket over denne Mangel paa Opmærksomhed.

„Det er rigtignok en rar Modtagelse! se dog lidt paa mig, Du mugne Trold! Synes Du ikke, jeg har forandret mig til det bedste? Her er en deilig Lugtebøsse, jeg købte derovre til Moster. Jeg har ogsaa købt en Rad tykke Ravperler til Vibbe, men jeg glemte min Sjæl at tage dem med idag. Ja, I veed da nok, hvorfor jeg kommer. Mor sagde, at Sagen var saa godt som afgjort, og at I havde bestemt alt, men jeg skulde dog ride herover for et Syns Skyld og selv snakke med Vibbe. — Vibbe! lille Vibbe! se nu op paa mig —, hvad sidder Du og leer af, din tosede Unge?“

„Du seer saa morsom ud, Palle. Du er bleven endnu federe end før, din Næse er jo lige ved at drukne mellem dine Kinder.“

„Kommer Du nu igjen med den Snak. Man kan nok høre, hvor Du har faaet din Lærdom fra. Du skulde blot vide, hvad de sige om mig ovre i Kjøbenhavn. — Lad være med den dumme Fnisen, ellers bliver jeg gal i Hovedet. — Veed Du, hvad det er jeg kommer

for at sige Dig? — Jeg vil ikke tale, saalænge Moster sidder og hører paa det, gaa din Vei, Moster, lad os være alene!“

Fru Edele smilte og forlod Stuen. Strax efter vendte hun tilbage igjen, og sagde:

„Nu lukker jeg af for Jer, og I komme ikke ud før I banke paa og sige, at I ere trolovede.“ Dermed aflaasede hun Døren.

Nogen Tid forløb, Fru Edele stod ude paa Gangen og lyttede, hun hørte Palles tunge Skridt, medens han skred op og ned ad Gulvet, og udstødte nogle Ord. Lidt efter bankede han heftig paa Døren og raabte:

„Luk op, Moster! luk op! Jeg maa have noget til Frokost, lidt Æg og lidt Kjødmad, det holder jeg af, luk op! hun vil ikke give sig, den Djævlaunge!“

Men Fru Edele lukkede ikke op, og det blev atter stille derinde. Da hun noget efter kiggede gjennem Nøglehullet, saae hun Palle ligge udstrakt paa Bænken i dyb Søvn, med opknappet Vams, blodrødt Ansigt og nedhængende Arme. Vibeke sad med Hænderne under Kinden og stirrede frem for sig. Et Vindu stod aabent. Solen kastede sit skarpe Lys

igjennem det, Svalen sad paa Vindueskarmen og sang af Hjertenslyst.

Henimod Middag vaagnede Palle, man hørte ham raabe og dundre paa Døren: „Luk op, luk op! i Djævelens Skind og Been! nu er jeg lige ved at revne af Sult og Tørst, hun har givet sig, det rare, lille Lam.“

Fru Edele aabnede hurtigt, Junkerens røde Ansigt smilede triumferende, idet han støttede sine knyttede Hænder i Siden.

„Hun har nikket og sagt ja,“ udbrød han, „skønt det holdt bandsat haardt. Fanden tage mig, om Du skal komme til at fortryde det, Du søde Rosenblomme! Det er jeg Dig Mand for. Jeg vilde ikke fortælle det før, men foruden de kostbare Ravperler, har jeg ogsaa kjøbt en Mængde Stads derovre, — af det allerdyreste, — Fløiels Mantel, burgundisk Klæde. — Du kjære Gudfader! sagde Jomfru Skeel til mig, hvor den Pige maa blive lykkelig, som skal have alt dette.“

Vibeke stod med nedslagne Øine og støttede sig til sin Moder, hun saae meget ulykkelig ud under Palles Forklaring.

„Jeg har alligevel ikke sagt bestemt ja

endnu," ytrede hun, „jeg vil først over og tale med Moster Bodil; som hun synes skal det være.“

„Gid Fanden havde Moster Bodil, den pukkelryggede Hex! med Respekt at melde, hvad har hun med os at bestille? Du tænker vist paa hendes mange Penge, Du lille Guds Lam! men dem kan vi tilnød leve foruden, Du har sagt ja, Du nikkede til mig, og nu skal Du have dig et Trykkys til Belønning, saa maa Moster ogsaa kysse mig for een Gangs Skyld, dermed er den Sag i Orden. Lad mig nu faae noget at spise; naar det bliver lidt mere svalt, skal jeg ride over efter de dyre Foræringer. Jeg er næsten smeltet efter den Tur derinde.“

Samme Aften red Edele og Vibeke over til Bodil, Palle vilde ikke med.

„Hun har altid noget at udsætte paa mig forklarede han, „saa siger hun, jeg griner for høit, saa sidder jeg og gynger paa Stolen, saa maa jeg ikke spytte paa Gulvet, forgangen Aften gjorde hun Spektakler og sagde, jeg tørrede mig med mit Opslag, men det er Løgn,

for det var min Sjæl med Bagen af min Haand.“

Edele og hendes Datter red altsaa alene.

„Det er jo et rart Parti, I to Søstre der har faaet lavet sammen,“ ytrede Bodil. „Jeg har altid saa godt kunnet lide den Palle, og naar jeg seer paa Vibeke, kan jeg ogsaa nok forstaa, at hun holder af ham.“

„Jeg tænkte, hun skulde være bleven glad over at have føiet sig efter sin Moders Villie,“ svarede Edele, „men siden i Middags gjør Barnet ikke andet end at sukke og græde. Hun vilde endelig høre din Mening, før hun ret bestemmer sig.“

„Saa lad os gaa lidt ind i mit Sovekammer,“ sagde Bodil, og aabnede Døren til næste Værelse.

„Du vil nok tale hende tilrette,“ hviskede Moderen. „Du kan bedst. Det var altid salig Frantz'es Ønske, at de To skulde faae hinanden, og Sagen har jo været afgjort mellem os Søstre i mange Aar.“

Bodil tav. Edele forstod ikke det Udtryk, der laa i hendes Ansigt, idet hun lukkede Døren efter sig.

Alt i Bodils Nærhed var mørkt og trist,

Solen fandt ingen Vei til Værelserne. Lofter og Vægge vare sorte af Ælde, Møblerne gamle, udenfor Vinduerne skyggede nogle halvvisne Elmetræer, og kastede deres Rangler ned i den græsbegroede Gaard. I et saadant Hjem kunde Lykken ikke trives.

Da Vibeke kom ind i Sovekamret, kastede hun sig ned for Bodils Fødder og strakte sine Arme frem mod hende.

„Du vil hjælpe mig,“ hviskede hun, „Du alene kan det, fordi Du selv har lidt saa meget, og veed, hvad Ulykken vil sige.“

Det var det heldigste Udtryk, hun kunde finde for sin Bøn; Bodils haarde Træk lod til at blive mildere, hun betænkte sig lidt og lagde Haanden paa Vibekes bøiede Hoved.

„Kom og sæt Dig herhen paa Bænken,“ sagde hun, „saa hitte vi nok paa Raad, vi To, naar Du har betroet mig din Sag og viist, at Du har Tillid til din gamle Moster. Du holder altsaa ikke af den fede Knægt, den Palle?“

„Ak nei! ak nei! men de tiggede og bad og tvang mig. Jeg blev ved at drage det ud, til jeg fik talt med Dig, hvem skulde

jeg heller betro mig til, og hvem vil bedre kunne forstaae mig? I Aar og Dag har jeg holdt af den unge Person, Steen Iversen, som Urne tog i Huus nede paa Damborg. Jeg veed det vel, han er ikke af vor Stand og tilhører en borgerlig Slægt, men hvad skal jeg sige, kjære Herre Gud! laan mig Ord for at røre Mosters Hjerte, jeg holder nu af ham; fra den lyse Morgen, til Sønnen lukker mine Øine, tænker jeg kun paa ham, det bliver vist aldrig bedre. Lille Moster! naar Du vilde, naar Du kunde røres over os to Unge; Dig ere de bange for, Dig tør de ikke sige nei til; Steen Iversen er kløgtig og stærk, han vil tænke, han vil handle for mig; lad dem banlyse mig, lad dem tage min Arvelod. Tusind Gange heller i Fattigdom med Steen end i Overflod med Palle.“

„Naa, naa!“ sagde Bodil; „Du tager saa stærkt paa Vei, det holder jeg ikke af; lad os se at tale lidt fornuftigt; men Du er et ulydigt Barn, Du! som ikke vil lystre dine Forældre, det kommer der sjelden noget godt ud af. Hold nu op med at græde, se paa mig. Du tør ikke, Du frygter for Udtrykket i mine Øine, ja, de vare kjønne engang, Folk

sagde det, lidt kjønnere vilde de være endnu, om jeg ikke havde grædt saa meget. — Jeg fik ingenting for det.“

Hun sad paa Bænken ved Døren med Vibekes Hoved i sit Skjød, hendes Stemme sank efterhaanden ned til en utydelig Hvisken, hvortil den unge Pige svarede et Par Ord. Derefter taledes Bodil længe alene. Hvad hun bestemte, fik kun Vibeke at høre, og det lod til at øve en vis beroligende Virkning. Maaske Moralen af Mosterens Tanke laa i den Slutning, hvormed hun reiste sig, og som hun ytrede med et spottende og triumferende Smil:

„List, sige de, er intet værdigt Vaaben at bruge, men jeg holder for, at *det* Vaaben er det bedste, som bringer den største Seir. Gaa nu ind til din kjære Moder, og tal med hende.“

„Er det saa afgjort?“ spurgte Fru Edele; „vil Vibeke være en rar, lille Pige og føie sig i, hvad vi Ældre og Fornuftige have bestemt til hendes Bedste.“

„Ja, nu er det afgjort, jeg tager ham, siden det ikke kan være anderledes.“

Edele slyngede sine Arme om Datterens

Skulder, og trykkede hende op til sit Bryst. „Det kan vi da takke dig for, Søster Bodil, uden din Formaning havde hun vist aldrig givet sig.“

„Du skal ikke takke,“ svarede Bodil undvigende, „jeg vil helst staa udenfor den Sag. — Naar skal Bryllupet være?“

„Til Efteraar, ved Mikkelstdagstid, tænker jeg, da stod mit og salig Frantzes.“ — Edele holdt meget af at nævne den salige Frantz Seydewitz, efterat han havde forladt hende. „Jeg maa nu først have de to og tresindstyve Alen Lærred færdig, som vi spandt i Vinter, saa skal Væverkonen sætte det blaa og hvide Bolster paa, det tager Tid, Du. — Forresten troer jeg hende ikke ret,“ tilføiede hun, da Vibeke var gaaet ned i Haven. Det Omslag kom mig for hurtig, men jeg skal bruge mine Øine og passe paa, hun ikke faaer den jammerlige Steen Iversen i Tale. — Ja, man har sin Nød med de Børn, Søster, men det er jo noget, Du ikke forstaaer Dig paa.“

Bodil tav, der var mange saadanne Ytringer, hun lod til at overheøre, der var idetmindste flere af dem, hun aldrig svarede paa.

Palle holdt tilhest ude ved Ledet, da Moder og Datter red hjem, han blev sjæleglad over den Lykke, Fru Edele forkyndte ham, og som Vibekes lyse Smil syntes at bekræfte, han svoer en Mængde Eder paa, at han fra nu af skulde omgive sin deilige Brud med Alverdens Herlighed og købe mangfoldige, kostbare Foræringer til hende.

Det lod dog ikke til, at hans Lykke vilde blive langvarig. En Maaned efter sad han og rev sig i Haaret og beklagede sig for Fru Edele over Vibekes store Koldsindighed. „Gud Fader i Himmerig maa vide, hvad hun fattes, den Tosse! nu seer I da selv, hjærtekjære Moster og Velgjører, hvor rar og god jeg er mod hende, og hvor lidt jeg sparer paa Penge og Uleilighed, naar jeg troer, jeg kan glæde hende. Ligemeget hjælper det. Forgangen Aften vilde jeg kysse hende paa det ene Øie, med Tugt at melde, saa gav hun mig et Ørefigen, saa det klaskede igjen, og gjorde en lang Næse efter mig. Igaar skulde jeg hjælpe hende Kofte paa, da vi red over til Bangs, saa lagde jeg mit Hoved lidt op paa hendes Skulder, — sætter da ikke den lebendige

Satan af et Pigebarn mig Tommelfingeren durk ind i Hjertekulen, saa jeg troede, jeg skulde sprække efter det, og saa hopper hun rundt om mig, klapper i Hænderne og griner af fuld Hals. Det er jo til at tage sin Helsot over. Bi kun! bi kun! jeg siger ikke mere, men det skal min Salighed blive en anden Fløite at tude i, naar vi først komme sammen, og jeg faaer hende rigtig grimet. — Der er noget iveien, Moster! Jeg vil lade min Hals snitte af paa, at hun tilsidst gjør Nar af os allesammen, hun holder alligevel af den Staldhuuskarl, Steen Iversen med den tykke Næse. Jeg har truffet hende i at læse Breve, som hun gesvindt puttede ned i Lommen, naar jeg kom ind. — Lad mig bare møde ham, lad mig bare møde ham en Gang her i Nærheden, jeg vil tage Forgift paa, at han ikke skal slippe lebendig fra mig. Men ulykkeligviis møder jeg ham aldrig, de ere for udspekulerede, de to Gavtyve.“

Saaledes lød det lange Litani, som Palle stedse hyppigere gjentog for Fru Edele, jo nærmere det led ad Efteraaret og Bryllupsdagen. Vibeke derimod lod til at være vel

tilmode, hun hilste hver Morgen med Spøg og Latter; det Besøg hos Moster Bodil havde frembragt en fuldstændig Forvandling hos hende.

Fru Edele holdt sit Løfte, hun lyttede, hun sporede, hun passede paa og veg ikke fra Datterens Side, men opdagede dog ikke noget, som kunde bekræfte hendes Frygt; den formodede Elsker syntes at være forsvunden eller lod sig idetmindste aldrig tilsyne for Familien.

Saa nærmede sig den store Dag, Lærredet og det blaastribede Bolster var kommet fra Væverkonen, skaaret til og syet og pakket ned i Kisterne, den prægtige Brudedragt blev sendt over fra Kjøbenhavn, Vibeke vedligeholdte standhaftig sit gode Humør, og smilede, da Fru Edele flettede Brudekransen i hendes lyse Haar.

Det blev koldt i Veiret den Mikkelsdag, Bruden skulde vente inde i Præstegaarden ved Kirken, medens Følget samledes i Koret.

Hvor Palle saae livsalig ud, da han steg af Vognen udenfor Kirkedøren og hilste omkring til alle Sider, lidt mere gulerodsrød end

sædvanlig, tilsyneladende ogsaa lidt federe i den snevre og lyse Dragt, der netop egnede sig til at fremhæve alle hans bugnende Former. Han svingede med Hatten, saa dens hvide Fjer rørte ved Gulvet, klirrede frygtelig med sine store Sporer, da han svaiende og rundarmet gik op til Koret, og hvilede venstre Haand saa trofast paa Sværdet, at Skeden bagtil strittede ud under Koften som en lang Hale. Hans Aasyn bar det mandige og bestemte Udtryk, som om han gjenkaldte sig sit Løfte fra forleden, at det var fra idag af, at han skulde lægge Grime paa Vibeke og tøile hende.

Fru Edele havde selv ført sin Datter ind til Præsten; da hun steg af Vognen udenfor Kirkegaardslaagen smilede hun tilfreds, saae sig om og hviskede til Margrete:

„Saa vidt kom vi da, Søster, nu troer jeg nok, vi kan sige os sikre for den Steen Iversen.“

Følget var samlet, Bønderne stode i dyb Andagt langs med Stolene og dannede en talrig Hob udenfor begge Døre, man ventede nu blot Bruden, men hun lod sig ikke tilsyne, de skikkede Degnen over efter hende, han

blev ogsaa borte, Palle gik utaalmodig op og ned foran Alteret og klirrede med sine mægtige Sporer, den Venten varede ham lovlig længe. Endelig blev Døren aabnet, og op ad Kirkegulvet hom en lille, trivelig Dame, klædt i en mørk, ulden Kjole op med et Par lange, sorte Traadhandsker i Haanden. Skræk og Forfærdelse stod at læse i hendes Ansigt, medens hun arbeidede sig frem mellem Mængden og ilede op i Koret.

Det var Præstens Hustru, hos hvem Vi-beke skulde tøve, til Følget blev samlet i Kirken. Byrge Dam gik hende imøde.

„Aa, Gudfader fri mig! aa, Gudfader frels mig!“ raabte Præstekonen grædende og slog sine lange Traadhandsker fra den ene Haand over i den anden, „hvad skal jeg gjøre, hvad skal jeg arme Stakkel gjøre?“

„I skal sige os, hvad I kommer her og staaheier for,“ svarede Byrge, „og det lidt gelik.“

„Den naadige Frøken er væk!“ raabte hun og kastede begge Arme op og ned foran sig. — „Jeg sidder og seer efter og passer paa og taler hende til i Guds frygt og Her-

rens Formaning, saa gaaer hun hen til Vinduet og siger med et: de har snøret mig for stramt, jeg faaer Ondt, gaa ud og lav mig en Kop Ribssaft, om I har saadan noget ved Haanden. — Jeg springer ud og laver en deilig Saft. — — Aa, Herre Jøsses! Herre Jøsses! at jeg skulde opleve det paa mine gamle Dage! — Da jeg kommer ind igjen, er Barnet borte, Vinduet staaer aabent, og udenfor seer jeg en ung Person jage afsted med den deilige Jomfru paa sin blankbrune Hest. Jeg raaber, jeg skriger, men væk var de! Frøkenens lange, hvide Kjole flagrede efter hende.“

„Hvem var den unge Person?“ spurgte Byrge Dam.

„Ak, hvor veed jeg det, ædle Herre! Han biede nok ikke, til jeg kunde faae Mærke paa ham, men Fjer bar han i sin Hat, og Svær ved Siden.“

„Jeg vil være forbandet, hvis det ikke var den Gris, Steen Iversen,“ ytrede Palle med en Mine, som om han fortalte noget nyt og aldeles utroligt; „gid Fanden fare lebendig i ham med Hud og Haar.“

„Afsted!“ raabte Byrge Dam, „kom Palle, vi skal snart hente dem, kan Du tro, to paa een Hest, det gaaer ikke længe.“

„Ja, men jeg kan ikke ride idag,“ mente Palle, „for min Dragt er stiv og stram, og jeg vilde sprænge de snevre Buxer.“

„Du maa afsted alligevel, min Dreng, følg blot med!“

„Ja, men jeg kan alligevel ikke ride, for jeg har ingen Hest.“

„Der staaer nok derude ved Vaabehuset, kom og tøv ikke længer.“

Byrde Dam ilede ud, Palle fulgte nølende efter, og satte underveis gjennem Kirken et yderst fortrædeligt Ansigt op. De to Herremænd stege til Hest, flere af Følget fulgte dem, og joge hen over Heden i den Retning, Byrge betegnede.

Fru Edele var sunken bevistløs om i sin Søster Margretes Arme, Præstekonen gjentog imedens for tyvende Gang Fortællingen om den deilige Frøken og den deilige Ribssaft. Brudefølget dannede smaa Grupper oppe ved Koret og gjorde deres Bemærkninger med høist forskjellige Udtryk. Alene Moster Bodil

sad stiv og kold paa sin Stol, indhyllet i en kort, høirød Kaabe, kantet med Hermelin. Hun spurgte ikke, taledede ikke. Ingen kunde blive klog paa, hvad hun egentlig meente om denne ulykkelige Hændelse.

Det blev mørkt før Rytterne vendte tilbage efter en lang, frugtesløs Forfølgelse. Palle rasede, græd og kastede af og til et sørgmodigt Blik ned paa sin smukke Dragt, som rigtignok saae medtagen ud efter det heftige Ridt.

„Det vil jeg sige for Sandhed,“ udbrød han under det pludselige Indtryk af en ny Tanke, og tørrede sine Øine, — idag med Opslaget, — „at den Skarnbasse af en Præst ikke skal have en Søsling for sin Uleilighed her. Jeg lovede ham to fede Oldensvin og et drægtigt Faar, naar han vilde pynte Kirken og holde en kjøn Tale og prædike mig noget til Roes og Hæder, han skal have den sorte Død skal han, og hverken Svin eller Faar.“ Efter denne Erklæring gav Palle sig til at klage igjen. Det var en sørgelig Bruddefærd.

Dagen efter holdt Fru Edele sig hjemme, men den følgende Aften kom hun ridende

over til Moster Bodil, for at finde Trøst hos hende. Byrge Dam og Palle havde fra tidlig Morgen gjennemsøgt Omegnen, spurgt og forhørt sig alle vegne uden Nytte, der var Folk paa de nærliggende Marker, da Bortførelsen fandt Sted, to Bønderkarle havde seet en Rytter jage hen over Veien, op til Præstegaarden, men han var alene, en anden paa stod at have seet en hvidklædt Skikkelse ride ned over Vasen ved Møllerup Enge. To paa en Hest vidste derimod Ingen at fortælle om.

„Maaske Præstekonen i sin Skræk har overdrevet og troet at se det, der slet ikke skete,“ meente Edele, „muligt at Barnet er sprunget ud af Vinduet og flygtet bort alene, for at blive fri for Palle.“

„Ja, hvem kan vide det,“ svarede Bodil, „det kunde nok ligne hende. Der var jo En, som havde mødt hende nede ved Møllerup Enge, kanske hun er sprungen i Aaen.“

„Gud fri os, Søster, hvad siger Du!“

„Ja, den Ene drukner sig, den Anden hænger sig, det ligger nu engang til den Familie,“ ytrede Bodil i en tør og skærende Tone.

Edele svarede ikke, hun sank tilbage paa Bænken, lagde Hovedet i sine Hænder og brast i Graad.

„Lad være at græde,“ vedblev Bodil, „Vibeke har ikke druknet sig, — hun er gift. Der kom et ridende Bud imorges med Brev til mig, deri skriver hun, at hun blev viet af Magister Søren til Hugsted selvsamme Aften vi sad og ventede i Kirken. Hun beder mig saa mindelig lægge et godt Ord ind hos Dig og Margrete, og faae Jeres Tilgivelse. — Følg Du mit Raad, Søster! siden Ulykken engang er skeet, saa lad os se at finde os i den. Barnet har ikke villet lyde dine og mine Formaninger, ja vist, det var ilde, maaske hun alligevel kan blive fuldt saa tilfreds med den, hun tog efter sit eget Valg, som vi blev med ham, vore Forældre valgte til os.

„Hvem er den Mand? hvad hedder han?“ spurgte Fru Edele, „hvis jeg ellers tør vide hans Navn?“

„Hvem skulde det være andre end Steen Iversen, som der gaaer saamegen Tale om.“

„Nu skal jeg sige Dig noget, Søster, og det kan Du svare hende paa mine Vegne,

siden hun synes at have større Tillid til Dig, end til sin egen Moder. — Jeg giver aldrig mit Minde til det Ægteskab, aldrig i Evighed! — Jeg skal klage til Kongelig Majestæt og faae det kjendt ugyldigt, jeg skal faae ham, den nedrige Karl, dømt i Bremerholms Jern, hende skal jeg skikke Ridefogden efter, mure hende inde, som Laust Brokkenhuus gjorde paa Egeskov ved sin Datter Rigborg, hun skal aldrig leve den Dag herefter, hvor jeg vil kjendes ved hende som Datter, og hun skal dø uden at have en Moders Sjæl til at lukke sine Øine.“

„Giv Dig Stunder, Søster, og pust lidt,“ sagde Bodil, „Veiret gaaer jo fra Dig. Alt det, Du der ramser op, vil Du dog ikke gjøre, fordi det er dumt og hjælper til intet.“

„Ja, men det vil jeg gjøre,“ raabte Edele rasende og brast i en krampagtig Graad, „hun er ikke mere min Datter, jeg fornægter hende og forbander hende!“

„Du vil fortryde det.“

„Aldrig, aldrig, Du kjender mig ikke ret.“

„Det meente jeg dog,“ sagde Bodil spottende. „Læg Mærke til, hvad jeg siger iaften,

glem ikke min Spaadom: Hvis Du gjør Vibeke Fortræd, vil Du komme til at fortryde det siden.“

Fru Edele svøbte Kaaben om sig, foer ud af Døren og red hjem.

Otte Dage efter var der et Familieraad samlet hos Fru Margrete Dam. Vibeke havde skrevet et langt Brev til Moderen, et andet til Moster Margrete, hvor hun gjorde Rede for alt, hvad der var foregaaet, og bad om Tilgivelse.

Palle gik op ned ad Gulvet med lange og drabelige Skridt, Haaret strittede ud til alle Sider, Koften kun halvt knappet, han var nylig staaet op efter en lang Middags-søvn, og lod til at have en overveiende Stemme i Raadet. Byrge Dam sad for Bordenden med begge Hænder under Kinden. Fru Edele var endnu uforsonligere end sidst, hun forsikrede, at hun aldrig vilde se Vibeke for sine Øine.

„Det er rigtigt,“ ytrede Palle, „saadan skal hun ha' det, den tossede Tøs!“

Da Moderen gjentog sin Trusel om at mure hende inde, snurrede Junkeren sig rundt paa Gulvet. Dette Paafund faldt endnu mere

i hans Smag. „Skik Bud efter hende,“ raabte han, „hun skal strax mures inde, saa gjør jeg et lille Kighul i Kalken, og gaaer forbi hver gudsslagne Dag og skjelder hende ud og griner ad hende, saalænge hun trækker Veiret. Jeg bryder mig Fanden ikke om at blive hendes Mand, jeg kan faae den fornemste Adelsfrøken i hele Landet, men de snakke om mig, og Enevold Due stikker Fingrene op over Panden som to store Horn, naar han seer mig, og min Honnør har lidt en Gebræk ved det, at hun bar sig saa skjendig ad. — Hun skal mures inde!“

Byrge Dam sad og lo. „Stikker Enevold Fingrene op i Panden, naar I mødes? Det gad jeg seet paa. Forresten sidde vi her og snakke om ingenting. Har Vibbe det godt hvor hun er, bryder hun sig kun lidt om, at Edele nægter at se hende. — Jeg veed det der er bedre, jeg! — Steen sidder tilhuse i en af mine Gaarde, han har ikke svaret Afgift eller Pagt i de to sidste Somre, men jeg lod det staa hen, nu skikker jeg Birkefogden ned og kræver det hele, — ingen Pardon! betaler han ikke, smide vi ham ud af Gaarden,

inden næste Sol gaaer ned. Hvad mener I om den Bryllupsskjæk?"

Palle rystede paa Hovedet, han syntes ikke rigtig herom. „Smider Du ham ud, flytte de ind paa et andet Sted, der er Gaarde nok, og Vibbe bliver ikke pint. Jeg vil heller have, hun skal mures ind, saa kan jeg gaa og fløite gennem Hullet, og drille hende hver Dag. — Herre Jøsses! lad mig bare træffe Steen, hvor der er nogle flere tilstede. Jeg skal smøre ham med min Hundepisk. Forgangen gik han forbi mig ved Fuglvig Mose, saa krøb jeg om bag en Busk, og kylede ham en stor Tørv i Hovedet.“

„Det er vist bedst, som Svoger siger,“ ytrede Fru Edele. „Naar I skikke Bud til Steen Iversen, kan I paa mine Vegne lade Ridefogden føie til, at jeg efter nøie Overlæg og med velberaad Hu siger mig fra Vibeke, og ikke mere kjendes ved hende som Datter, saa hun skal være arveløs i Gaard og Hovedlod, naar Vorherre løser op for mig.“

„Det Ord var en Rigsort værd,“ forsikrede Palle. „Hun skal sulte ihjel, det fule Skarn,

hun skal gaa omkring fra Dør til Dør med en Potte i en Klædelidse og tigge sig Føden til.“

„Jeg er en ulykkelig Kone,“ sagde Fru Edele, „men jeg holder paa min Honnør og gjør hende arveløs.“

„Det er Ret,“ ytrede Margrete.

„Nei, det er Uret,“ svarede Bodil, som hidtil havde siddet tavs og ubevægelig i sin Lænestol. „Og Du, Søster Margrete, skulde ikke opmuntre Edele til det Onde. Hvad I gjør idag, vil I komme til at fortryde siden, jeg siger det her for anden Gang. Læg Mærke til min Spaadom.“

Hendes Stemme blev ved hver Sætning mere skarp og truende, de Andre syntes ikke at bemærke det. Edele trak paa Skuldren.

Næste Aften, lidt før Solnedgang, kom Byrge Dams Foged med to Vidner til en lille Gaard, der laa omme bag Skoven. Inde i Stuen sad en ung Mand med Vibekes Hænder mellem sine, han saae paa hende, smilede og hviskede; hun sad bøiet og bleg foran ham og vedblev at holde sit Hoved sænket, for at han ikke skulde se hendes vaade Øine.

Da Birkefogden og hans Mænd gik ind

i Gaarden, gøede Hundene, og Steen Iversen aabnede Døren for dem.

Fogden var en lille Mand i en falmet, luvslidt Kofte, hans røde Ansigt forstod at rette sit Udtryk efter ethvert Forhold, det vidnede i dette Øieblik kun om Overmod og Værdighed.

„Ja, lille Steen Iversen veed vel nok, i hvis Ærinde vi komme,“ udbrød han og tog Plads paa en Bænk. „Det var disse Skillinger, som Herr Byrge Dam har havt saa længe tilgode, og som han nu ikke længere vil give Henstand med, hvad da heller Ingen kan fortænke ham i. Skriveren fra Gaarden var nok hernede imorges og lod Steen Iversen vide, at de skulde betales. Har I Mønten tilstede, saa skal vi snart faae den talt. — I ryster paa Hovedet, I har den ikke, — føi, det var fælt! saa kommer I til at flytte ud fra Gaarden imorgen tidlig med alt hvad der tilhører Jer. Længe kan den Flytning vel ikke staa paa, for her er en Paragraf i Forskrivningen, lad mig se, det er nok Nummer syv, — en rakkerhundsk Paragraf! som siger, at lille Steen Iversen har pantsat Indbo, Kreaturer

og Redskaber til Herr Byrge for det sidste Aars Afdrag og Renter.“

Steen sad paa Bænken med rynket Pande; før han fik Leilighed til Svar, gik Vibeke hen til Birkefogden og udbrød:

„I maa ikke være os saa streng, Foged, og tøve lidt; jeg har skrevet til en Slægting paa Fyen, Pengene skulle nok blive betale, naar I blot giver os Henstand.“

Birkefogden kastede et spottende Blik paa Vibeke, og saa derefter ud af Vinduet, som om han ikke havde hørt, hvad hun sagde.

Steen Iversen sprang op fra Bænken: „Hvorfor tier I, hørte I ikke, hvad der blev sagt?“

Birkefogden rystede paa Hovedet: „Jeg kjender ikke den gode Kone.“

„Ikke det!“ raabte Steen og lagde sin Haand saa ublidt paa den lille Mands Skulder, at han tvang ham ned i Gulvet foran Vibeke, „saa forstaa da nu, at Du taler til dit Herskabs Datter, min Hustru for Gud og Mennesker. — Se, I komme herfra alle tre. Jeg skal indfinde mig hos Byrge Dam imorgen; med Jer gider jeg ikke talt mere.“

„I vil vist blive modtaget sær venlig af Herr Byrge,“ svarede Fogden, og drog sig skyndsomt tilbage med de to Vidner.

Ude i Gaarden stode Folkene og saae efter dem, den Ene hviskede til den Anden, alle følte, at der hvilede en Ulykke over Stedet.

Der blev tændt Lys, Vibeke spandt, Steen havde siddet og læst i Postillen for hende, nu gik han op og ned ad Gulvet med Hænderne paa Ryggen. Pludselig skød Vibeke sin Rok tilside, strakte Armene iveiret og udbrød:

„Hvad skal det blive til, Du? — tal lidt, jeg er saa bange, naar Du tier. — Jeg troede, jeg skulde være noget for Dig, lidt af det, Du sagde, og saa bringer jeg kun Sorg og Tyngde tilstede. Det er mig, de sigte paa, naar de ramme Dig.“

Han tog hendes fremstrakte Haand og slyngede sin Arm om hendes Skuldre.

„Du skal ikke være bange, vi naae nok iland vi to; jeg vil virke, jeg vil stræbe, saa gaaer det. Byrge er en hæderlig Mand, han lader sig vel tale tilrette. Vil han ikke give

mig Udsættelse, drage vi bort. -- Hvorhen? — jeg veed det ikke, til hvem? jeg kan ikke sige det, for jeg kjender Ingen, men se Dig om, Du Kjære! Verden er jo stor, og vi to tage ikke megen Plads op. Tør dine Øine! — Veed Du hvad! hvorfor vente til imorgen? jeg gaaer ned til Byrge Dam lige strax, det er endnu ikke saa silde.“

Han tog sin Kappe og Hat og gik. Hun sad ved Vinduet og saae op paa Himlen, hvor Aftensolen over i Vest gjemte sig bag lette og glimrende Purpurskyer.

Det blev silde før Steen Iversen kom tilbage. Vibeke sad endnu i Mørke og stirrede ud efter ham, hun kunde ikke begribe, hvorfor han tøvede saa længe. Endelig gøede Gaardhunden, hun kjendte hans Skridt saa godt, tændte Lys og ilede ham imøde, men standse og vovede ikke at spørge. Da han traadte ind, stod Sorgen skrevet paa hans Pande.

„De lo ad mig,“ sagde han, „og der var fire om det. Moster Margrete sad der med samt hendes tykhovede Søn. — Den Junker! den Junker!“ raabte han rasende, og knyttede

Haanden, „lad ham vogte sig for at komme indenfor min Arms Længde. Han har slaaet efter mig med sin Pisk, Byrge Dam svoer sig Djævelen i Vold paa, at han imorgen vilde have sine Penge, ellers satte han mig ud af Gaarden, og din Moder og hendes Søster og Faarehovedet haanede mig, som de kunde bedst. — Den Gang var kun til ringe Nytte.“

Om Natten laa Vibeke vaagen.

„Sover Du, Steen Iversen?“ spurgte hun sagte.

„Ak nei, desværre, det brænder i mit Hoved som den gloende Ild; det er, som om det skulde sprænges.“

„Jeg bad lidt til Vorherre for os, saa blev det lyst og klart, han sendte mig et godt Raad; nu veed jeg, hvad jeg vil gjøre. Imorgen er det Helligdag, saa drager Moder til Kirke, jeg vil bede hende om Forladelse, naar hun gaaer ud af Guds Huus, hun holder dog af mig, skjønt hun ikke lader saa. Hun har stor Magt over Byrge, og taler ham nok tilrette. Guds Fred over Dig, min elskede Huusbond og Herre, sov Du nu kun ind, Du skal se, det Raad er godt at følge.“

Næste Morgen stod Vibeke tidlig op, svøbte Psalmebogen i sit Tørklæde og gik til Kirken. Steen fulgte hende over Gangstien, gennem de svaiende Rugmarker, han ventede just ikke stort af hendes Plan, men lod hende dog have sin Villie.

Da Vibeke kom til Kirken, var Døren aaben, Præsten stod for Alteret, Menigheden sang, og Solen skinnede ind ad de smaa Vinduer paa den ene Side. Udenfor sang Svaler og Spurve en anden Melodi, hvori der var nok saamegen Jubel og Lykke. Bønderdrenege legede paa Kirkegaarden, og de gamle Koner i deres Søndagsstads gik omkring i Gangene, for at se efter, hvorledes enhver Familie havde pyntet sit Gravsted.

Vibeke blev staaende udenfor Kirkedøren, hun knugede Psalmebogen i de foldede Hænder, hendes Læber vare blege og farveløse.

Da Gudstjenesten var forbi skyndte Menigheden sig ud af Kirken og stillede sig i to Rækker, for at se Herskabet stige i deres Karosser. Idet Fru Edele kom ud, knælede Vibeke ned paa Stenen foran Døren, strakte

sine Hænder iveiret og udbrød saa høit, at de Nærmeststaaende hørte det:

„Min hjertekjære Moder! Du har nylig bedet til Gud om Naade, jeg arme Synderinde kommer nu, for at bede Dig om det samme.“

Fru Edele blev blodrød i Ansigtet, hun samlede Kjolen, som Vibekes Haand berørte, og svarede koldt og haanligt:

„Den gode Kone lugter forbandet af Kostalden. Jeg kjender hende ikke.“

Dermed skred hun over Stenen og lod Lakaien hjælpe sig op i Vognen, uden at vende Hovedet tilbage.

Søndagen gik langsomt og ensformigt for de to Ulykkelige. De havde begge dækket en lille Bylt af deres Klæder og vare rede til at drage bort naar Fogden viste sig; men Steen glemte, at Love forbød at fuldbyrde en Dom om Helligdagen. Manden kom altsaa ikke; næste Morgen derimod, strax efter Solopgang, lød der Hovslag og høirøstede Stemmer udenfor Gaarden. Da Porten blev aabnet, red Byrge Dam og hans Søn Palle op til Hovedtrappen, fulgt af Fogden med to Stokkemænd og en Hale af Nysgjær-

rige, som havde samlet sig underveis. En høi og firskaaren Karl i graa Vadmels Jægerdragt trængte sig frem foran alle Øvrige, han hjalp Byrge og hans Søn af Hesten og gik dristig efter dem lige ind i Stuen. Palle knaldede med sin Pisk og lod Øinene rulle til alle Sider, saa truende og bistert, som om han havde noget forfærdeligt isinde. Byrge Dam var lidt anstrengt af det heftige Ridt, han havde knappet sin Vams op i Brystet, og smilede, da han satte sig ned paa Bænken.

„Ja, se her har Du os igjen, lille Steen Iversen,“ udbrød han og trommede i Bordet med sine fede Fingre, „lad os saa faae fat paa Regnskabet og Mønten, denne Gang tænker jeg ikke, Du smider min Foged ud, som det skete forgangen.“

„Det tænker jeg ikke heller,“ tilføiede Junker Palle.

„Desværre for mig, Herr Byrge! jeg har ingen Penge.“

„Au! det var jo slemt for Dig, — ja, saa maa vi vel holde os til vort Pant, og gjøre os betalt i det; Redelighed vil jeg have, inden jeg sætter mig til Hest igjen.“

„Det kan Du tage Ædder og Forgift paa!“ sagde Palle, og da Vibeke under denne Forsikring saa hen paa ham, vrikkede han med Skulderen, rynkede Næsen og vendte sig heftig til Siden, som om han var bange for, at hendes bønlike Øine skulde mildne hans blodtørstige Sindelag.

„I har Ret til Jeres Pant, og I kan tage det, hvis I vil være os saa haard,“ svarede Steen.

„Men det nænner Du ikke? — Jeg kjender Dig bedre end de andre,“ hviskede Vibeke.

„Jo, saa min Sjæl og Salighed vil jeg være streng,“ raabte Byrge, „din Moder har sagt det, og din Moster har sagt det, Du lede Skarn! og jeg har svoret det paa fastende Hjerte.“

„Kom, min Hustru, og lad os gaa,“ sagde Steen, „det nytter ikke at bede. Gjør Plads der!“

Idet han vilde forlade Stuen, traadte den fremmede Mand i Jægerdragten hen til ham.

„Tøv en Kjende,“ sagde han, „det er dog vist for tidlig for Jer at gaa fra Huus

og Hjem. Hvem veed, naar vi se ret til, lader alt sig maaske jevne med det Gode.“

Under disse Ord drog han et vældigt, stort Brev frem fra sin Kofte og leverede det til Steen Iversen.

„Hvem Djævelen er Du?“ spurgte Byrge, „og hvor hører Du hjemme?“

„Der, hvor Vand er vaadt, og Gæs gaa barbenede,“ svarede den Fremmede, og traadte sorgløs et Par Skridt nærmere hen til Bordet.

Steen læste Brevet, Vibekes krøllede Hoved laa op til hans Skulder, medens ogsaa hun søgte at læse; begges Øine straaledede. Derefter hævede Steen sit bøiede Hoved og traadte hen til Byrge:

„Altsaa Hr. Byrge Dam, I vil ikke give mig Henstand? — I vil tage Eders Pant efter Lovens Bogstav, med andre Ord, jage Vibeke og mig ud af Gaarden?“

„Netop, lille Steen, det traf Du min Sjæl paa en Prik; jeg vil tage Dynen, Du ligger paa, Halmen med, klæde Dig af, vil jeg, til Du bliver saa bar og nøgen som en nyfødt Rotteunge, til Gjengjæld for den viderlige Tort, Du voldte mig og min Familie.“

„Det skeer alligevel ikke denne Gang,“ svarede Steen. „I skal faa Alt, hvad I har tilgode, inden I reiser Jer fra Bordet, Renter og Afdrag til sidste Skilling, tag Jeres Skyldbrev frem, mens jeg henter Pengene.“ Dermed gik han og Vibeke ind i det næste Kammer.

Byrge og hans Søn saae en Stund maaløse paa hinanden. „Hvad Djævelen var det for et Brev? — Hvem har Du faaet det fra, Du Skytte?“

„Ja, husker jeg nu det? — maaske fra hans Broder, det kan ogsaa gjerne være, det var fra hans Moder; kan hælde det var fra den Herre Lucifer selv; rigtig besørget blev det i al Fald.“

Byrge Dam slog med sin Pidsk i Bordet: „Jeg skal knække din Hals, din Hund! hvis Du driver Spøg med en adelig og velbaaren Herre.“

„Aa nei, lad det være, adelige Herre! kanske I kom galt fra det, I seer mig saa engbrystet ud.“

„Men jeg da!“ raabte Palle, og slog et Knald med sin Pisk, „hvad siger Du om mig?“

Jægeren saae over sin ene Skulder og gjorde et Skridt tilbage, saa uheldigt, at Hælen af hans Støvle kom til at træde lige paa det yderste af Palles Fod, et næste Skridt traf hans anden Fod, endnu mere ublidt, og Palle drog sig skyndsomt tilbage, medens den Fremmede udbrød:

„Tag Jer ivare, kleine Junker! tag Jer ivare; saa lille er aldrig en Myg, at den jo har en Braad. Vil I absolut i Klammeri, saa bed heller Herr Steen derinde om Forlov til at undlive ham, han tog Jeres Trolovede fra Jer, han drog Jer ved Næsen, han gjorde Jer til Spot for Frænder og Menighed, den Mikkelsdag I stod i Sidenvams og ventede og trippede efter at blive Ægtemand, og blev det dog ikke.“

Palle skar Tænder, Byrge Dam hamrede rasende i Bordet med Skaftet af sin Pisk og raabte til Fogden og Vidnerne, at de strax skulde gribe og binde den fremmede Jæger.

„Ja, grib mig endelig, I rare Mennesker!“ ytrede Manden leende. „Hvorfor betænker I Jer? I vil ikke, lad mig da bare komme ud, det bliver saa lummert herinde.“

Med disse Ord gik han, og da de to Bønder gjorde Mine til at spærre Veien for ham, lagde han sine Arme om deres Skuldre, knugede dem sammen, og kastede dem derefter hver til sin Side mod Døren. Strax efter kom han tilsyne igjen udenfor det aabne Vindue; da Steen Iversen traadte ind i Stuen, lagde Jægeren begge Arme op i Karmen og udbrød smilende:

„Nu er Herr Steen nok saa god at skynde sig lidt med at tælle dem Pengene til; jeg skulde afsted, og kan ikke forlade Gaarden, før jeg har hjulpet den Junker der op paa hans Hest.“

Det, som nu foregik inde i Stuen forekom Byrge Dam og hans Søn aldeles ubegribeligt, først den trygge og seirrige Mine, hvormed Steen satte sig ned ved Bordet, dernæst den overlegne Ro og Kulde, hvormed han opgjorde deres Regnskab og lagde Pengene frem for Byrge i gode og sikre Papirer, Afdrag, Renter, Stævningsomkostninger, lige til den sidste Skilling. Vibeke lænede sig til sin Huusbond med Hænderne foldede over hans Skuldre, ja, hun nikkede en Gang over til Palle, som sad

ved Bordenden med udspilede Been, halvaaben Mund og et ubeskriveligt enfoldigt Udtryk i det fede og glinsende Ansigt.

„Det var da den skinbarlige Djævel,“ mumlede Byrge, idet han gjemte Pengene i sin Kalveskinds Tegnebog og underskrev Tilstaaelsen; derefter var han aldeles ude af Stand til at sige mere, han reiste sig og gik, Palle fulgte, men først saae han ud af Vinduet og overbeviste sig om, at den ubehagelige Jæger ikke lod sig tilsyne, for at hjælpe ham op paa Hesten.

Samme Aften, henimod Mørkningen, kjørte en lille Enspændervogn ind i Steens Gaard; den fremmede Jæger var Kusk, og hjalp en Dame ned af Sædet, hvorefter han bar hende ind i Stuen. Vibeke kom dem imøde i Døren.

„Moster! min egen, kjære Moster!“ udbrød hun og slyngede Armene om Bodils Hals, „det er Dig der har frelst os, Dig, det Gode kommer fra, nu som altid, ikke sandt, tilstaa det, — Du var min første Tanke.“

„Saa, det mener Du,“ svarede Bodil, idet hun med Besvær slæbte sig hen gennem Gangen, og støttede sig til sin Krykkestok.

„Ja vist var det mig. — Naa! hvad sagde de? Byrge blev vel rasende?“

Vibeke saae forbavset paa hende, hun begreb ikke ret det kolde og skadefro i denne Bodils første Tanke. „Men vi da? ytrede hun dæmpet.

„Ja, I blev jo glade, det kan jeg nok forstaa, der var jo ingen anden end Moster Bodil til at hjælpe Jer, det er jeg god nok til, — men hvordan tog Fætter det, og hans tykke Dreng? det slog vist ned i dem, hvad?“

Steen og Vibeke fortalte alt. Bodils Hjerte syntes efterhaanden at tø op ved Synet af de Unges Lykke, der kom et Smil frem paa hendes tynde Læber, medens hun sad og lyttede.

„Du bliver da hos os inat?“ sagde Vibeke, „ikke sandt? det er forsilde til at tage den lange Vei hjem iaften.“

„Naar Moster er her, er hun jo ogsaa hjemme,“ ytrede Steen, „alt hvad vi eie, tilhører hende.“

„Ja, jeg har tænkt paa at blive hos Jer en Stund, imorgen, iovermorgen, endnu lidt

længer frem, hvem veed, maaske for bestandig. Hvorfor se I paa hinanden? I skal ikke blive bange, er jeg maaske til Uleilighed? — Du rynker Panden, lille Steen? Jeg forlanger kun en Kakkelovnskrøg og en Seng til at dø i.“

„Det hører Gud!“ svarede Steen, „jeg skulde ikke forlange bedre, end at Moster blev her alle sine Dage og saa paa den Lykke, hun har skabt os.“

„Ja vist, saadan noget lader sig sige, — men nu er jeg træt og vil helst gaa til Ro,“ ytrede hun lidt senere, „viis mig det Kammer, I har tænkt at lægge mig i, saa kan vi tales ved om Resten imorgen.“

Vibeke førte Bodil ind i et lille Kammer ved Siden af Dagligstuen; hun vilde hjælpe hende med Afklædningen, men Bodil bad hende gaa, hun var vant til at hjælpe sig selv.

De to Unge havde endnu meget at tale om, Dagen forekom dem saa rig paa Begivenheder, Steen sad ved Bordet, Vibeke ligeoverfor ham, han taledede og smilede, medens det blomstrede omkring dem med tusinde Forjættelser og rige Løfter. Moster Bodil, som

de troede sov, stod imidlertid inde i det lille Kammer, støttet til sin Krykke og kiggede igjennem en Sprække i Døren; hun saa alt hvad der foregik imellem dem.

„Der sidde de,“ mumlede hun, „og kysses og snakke om sig selv, og jeg er glemt, jeg faaer ikke et Ord, ikke en eneste Tanke. Sikken et Kammer, hun har givet mig, klamt og fugtigt, — her lugter af Ost, — Rødløgs-knipper paa Væggen, — Spindelvæv drypper ned fra Bjælken, det er godt nok til mig; der inde kan de nu blive siddende til imorgen, og brænde Lys til ingen Nytte, — hvor han betragter hende, — naar han taler med mig, slaaer han Øjnene ned, han kan ikke holde ud at se mit Ansigt. — Jeg vil sove, jeg vil glemme, den ene er dog som den anden.“

Hun havde skabt deres Lykke imorges, hun misundte dem den iaften, listede sig tilbage og laa med lukkede Øine, da Vibeke lidt efter kom hen til Sengen.

Næste Formiddag traadte Bodil ind i Dagligstuen, og traf sit Søsterbarn alene. Steen gik ude i Gaarden, hans Sang lød igjennem det aabne Vindue.

„Hvordan har Du sovet, lille Moster?“

„Ret godt, men jeg troer dog, det er bedst, jeg drager hjem til mit igjen. Jeg duer ikke til at være for længe mellem Fremmede.“

„Nei, bliv hos os, vi skulle være kjærlige mod Dig; i dit Hjem er der saa trist, jeg forstaaer ikke, hvorledes Du kan holde det ud i den bestandige Ensomhed.“

„Det forstaaer jeg undertiden ikke heller,“ svarede Bodil og bøiede Hovedet for at skjule sine Øine, men der faldt en Taare ned paa Bordet, som forraadte hende. Vibeke lagde sit Hoved op til hendes Skulder, medens hun hviskede:

„Moster, Moster! hvor Du dog vist har lidt meget i dine Dage.“

„Ja, jeg troer selv, Vorherre skylder mig noget til Gjengjæld i den anden Verden.“

„Har Du da aldrig været glad, aldrig kjendt til Lykke?“

Bodils Mund fortrak sig til et Smil, saa haanligt, at hendes spidse Tænder kom tilsyne. „Betragt mig ret,“ sagde hun, „hvorfor skulde Lykken vel komme? kan man være glad, naar man seer ud som jeg?“

„Moder betroede mig dog, — nei, jeg tør vist ikke sige det?“

„Jo, tal du kun, hvad betroede din rare Moder Dig?“

„Hun meente, at Du engang havde holdt af min stakkels Fader.“

„Aa ja, maaske, — da han var min, brød jeg mig ikke synderlig om ham, han forekom mig saa lille og ringe; siden, da Herrens Haand laa tungt paa mig, saae jeg hans Ulyst til at være i min Nærhed, og jeg jog ham bort, forstaaer Du, jeg gav ham sin Frihed tilbage, skulde jeg maaske vente til han gav mig min? Jeg saae ham siden, den Mand, ødelagt og jammerlig, han har ligget for mine Fødder og krummet sig som en Orm og tigget om Hjælp; jeg saae ham komme hjem, drukken, forslaaet, ligere et Dyr end et Menneske, — jeg begriber ikke mig selv, — min Vrede, mit Had, min Ydmygelse beholdt lidt af den tidligere Kjærlighed tilbage, — jeg tilgav ham aldrig, Du, — aldrig, men i en lille Afkrog af mit Hjerte beholdt han dog et Tilflugtssted. Saadan ere vi Kvinder. Jeg tænker tidt,“ vedblev hun med dirrende Læber, og strøg de

magre Hænder ned ovet Vibekes Haar, — „til Dig kan jeg nok sige det, — din kloge Moder troer, han har været et Lys i mit Liv, *jeg derimod troer*, det er ham, der har gjort mig mere Ondt end alle andre. Men er det værd at snakke om? Det bliver ikke bedre derfor. — Nu vil jeg hjem, siig han skal spænde for. — Jo vist! — jeg vil hjem strax, og gjemme mig i min gamle Rede, mine Øine ere saa uvante til det Sollys her, — Gud bedre det! — Jeg kan ikke lide at se Jeres Lykke.“

Dermed forlod hun Vibeke.

En Foraarsdag kom Bodil kjørende i sin lille Enspændervogn ind i Byrge Dams Gaard, hvor Palle just var i Færd med at fremtrylle nogle gyselige Toner paa et sprukket Valdhorn.

„Her har I mig,“ sagde hun, „er Edele ovre hos Jer idag? — ikke? saa sæt Dig paa din Hest, min Dreng, og hent hende, hele Familien skal samles her i Eftermiddag, jeg har noget at meddele Jer.“

Palle spilede sine tykke Øienbryn op.

„Moster tænker da ikke paa at gjøre Testament? Hun seer saa lebendig ud, Vorherre

holde sin Haand over Moster. Gid hun maa leve hundrede Aar endnu.“

„Ja det er godt, Du! — nei, mit Testamente er gjort, gaa hen til Vognen efter den Kasse under Agestolen, og rid saa over efter Edele.“

Palle hjalp hende op ad Trappen, og gik tilbage efter en lille, jernbeslaaet Trækasse med tre store Laase.

„Det er heri, hun gemmer sin Skat,“ tænkte han, og rystede lidt paa Kassen. „Det klinger ikke, og den er forresten heller ikke synderlig tung, men, Herre Gud! hendes Testamente og Obligationer skal da heller ikke regnes efter Vægt.“

Han gav Bodil Kassen og red fløitende ud af Gaarden.

„Efter Middagsmaaltidet bad Bodil Edele og Margrete følge med ind i Storstuen, og efter Palles Exempel satte de to Søstre et alvorligt og høitideligt Ansigt op medens de toge Plads omkring Bordet paa hvilket Bodil havde stillet Kassen med de tre Laase.

„Gjøres det nødigt, at jeg er med?“

spurgte Byrge Dam gabende, „jeg skulde rigtignok hen og sove lidt til Middag.“

„Ja, og jeg skulde over til Jens Frises og spille Effen og Ueffen,“ sagde Palle, „men jeg giver Jens Djævelen, jeg vil heller være sammen med min egen, rare Moster. — Vorherre almægtige holde sin Haand over hende, gid hun maa leve to, trehundrede Aar endnu.“

„Byrge gik, og Palle blev, og Bodil tog i en prædikende Tone tilorde:

„Mine kjære Søstre og gode Venner! jeg bliver gammel nu og mærker nok, at jeg ikke har længe tilbage.“

„Aa Snak! det har ingen Nød!“ raabte Palle, Vorherre almægtigste“

„Hold din Mund, min Dreng!“ sagde Bodil, „og hør efter, hvad jeg vil sige. Jeg har forlænge siden optegnet min sidste Villie, skiftet og bestemt, hvad Enhver af Jer skal have, naar Vorherre løser op for mig, det ligger altsammen forvaret i denne Kasse. Nu er der gjort tre forsvarlige Laase for den. Nøglen til den ene hænger her i det sorte Baand om min Hals, den anden Nøgle skal Du forvare, lille Edele, og den tredie giver

jeg Søster Margrete; lad mig se, I passe vel paa dem. Kassen har I nok lagt Mærke til, jeg altid fører med mig, hvorhen jeg drager. Naar jeg er død, kan I løse Baandet af min Hals, aabne Laasen og tage hver sit. Maaske der ogsaa bliver lidt til Dig, lille Palle — Hvad sige I dertil?”

Palle sad og græd, under Anstrængelser, der gjorde hans runde Ansigt blodrødt, han kneb Øinene sammen, blinkede og snøftede, uden at det dog var ham muligt at fremlokke en Taare. Edele og Margrete toge imod deres Nøgler og rakte derefter dybt bevægede Haanden til Søster Bodil. Ingen af dem taledede, Palle alene var deres værdige Tolk.

„Jeg vil lade mig sylte, hvis Moster ikke seer saa spillende frisk ud som nogensinde,“ forsikrede han, „Vorherre holde sin Haand over hende. Gid hun maa leve *firehundrede* Aar endnu.“

Bodil nikkede til ham. „Vil Du beholde mig lidt herovre hos Dig, Søster? der er saa koldt hjemme, mens den Vestenvind staaer paa.“

„Du skal faae det bedste Kammer i

Huset, og jo længer Du bliver, desto kjærere skal Du være os," forsikrede Margrete.

Bodil slog sig altsaa til Ro hos Byrges og var Gjenstand for en Opmærksomhed og Pleie, som det stadige Syn af Kassen med de tre Laase holdt vedlige.

En Formiddag efter Frokosten blev hun pludselig syg, hun sank tilbage i Lænestolen, og laa stiv og udstrakt med lukkede Øine. Margrete ilede hende til Hjælp, Palle stod med Hænderne i Lommen og fremstrakt Hals.

"Hun har vist forædt sig," hviskede han, "det er Slag, det er, Herren evig, Slag!"

"Vil du tie stille," hviskede Margrete, "saadan maa Du ikke sige om din Moster." *Hun kunde høre det.*

"Det er Ligfald," gjentog Palle, "hun kommer min Salighed aldrig tillive igjen, det gamle Skabilkenhoved. Se, der har hun Nøglen i den sorte Snor, hængende om Halsen, nu hører da Skatten os til."

Medens han talede, aabnede Bodil, maaske tilfældig i al Fald ganske umærkelig, det ene Øienlaag, og saae sin kjære Søstersøn staa og hoppe af Glæde foran hende. Derefter sank

hun sammen igjen og vaagnede først senere med et dybt Suk.

„Hvordan er det fat med mig?“ spurgte hun og saa sig forbavset omkring i Stuen. „Det var vist mit gamle Tilfælde, der kom igjen, ja det hændes af og til. Nu vil jeg helst hjem, det er Synd at plage Jer mere. Gaa ud og lad dem spænde for, lille Palle. Naa græd nu ikke min Dreng, jeg veed nok, Du mener mig det godt. Du skal ogsaa faae din Løn derfor.“

Medens Margrete var inde for at pakke Bodils Tøi sammen, blev Palle og Bodil alene i Værelset.

Siden kjære Moster veed, hvormeget jeg holder af hende, og at jeg mener hende det saa bravt,“ sagde Palle, „kunde hun gjøre mig en stor Tjeneste; det er rigtignok en Skam at tale om det netop nu i denne Sorgens Stund, da hun vil reise fra os, men jeg taler om det alligevel. De holde mig saa bandsat knapt herhjemme, jeg er kommen i en syve Satans Gjæld ovre hos de Bæster, Jens Frises, — Moster kunde gjøre mig saa sjæleglad ved at laane mig en lille Sum, bare til i Vinter,

jeg faaer mine Nytaarspenge, saa skal jeg betale hende hver eneste Skilling tilbage.

„Ja, det sagde Du ogsaa ifjor og iforfjor, din Gavstrik! men det er det samme, Du kan følge med hjem, saa gjør vi ligesom ved de foregaaende Laan: Du udsteder din Forskrivning, og betaler mig, *naar Du kan.*“

Derefter tog hun Afsked og forlod Gaarden. Palle var saa forekommende selv at kjøre hende hjem.

Samme Efteraar kom Bodil i Besøg hos Edele Kaas. Det blev et slemt Veir, og Edele fik hende overtalt til at tøve hos sig Natten over. Næste Formiddag efter Frokosten kom det Onde igjen, hun sank tilbage i Lænestolen stiv og ubevægelig og med lukkede Øine. Edele bøiede sig ned, det var ikke muligt, at høre Søsteren drage Aande.

„Denne Gang er det min Sandten Alvor,“ sagde hun til Palle, som endnu ikke var bleven færdig med at spise. „Endelig har Vorherre da løst op for hende.“

„Gud give, det var saa vel,“ mumlede han forsigtig, „men hun er slem seiglivet, det gamle Skind! — Tro hende bare ikke for godt.“

Medens han taledes, bevægedes Bodils ene Øienlaag ligesom sidst, ganske lidt, blot saameget, at hun kunde skimte Palle, der endnu skar sig et Stykke af Stegen, og Edele, som blev staaende rolig og ligegyldig midt paa Gulvet. Noget efter kom hun til sig selv igjen, og forlangte at blive kjørt hjem, hvilket ogsaa skete, trods Junkerens og Edeles kjærlige Bønner om at hun dog skulde tøve hos dem Dagen over. Palle var atter Kusk og vendte rasende og støiende tilbage.

„Der er skeet en Ulykke!“ raabte han ude i Gangen, „der er skeet en rædsom Ulykke i vor Familie!“

„Hvad feiler Du, min kjære Dreng?“ spurgte Forældrene.

„Tænk Jer, da jeg gaaer hjem fra Mesters, driver jeg lidt over ad Villes Tofte til, der møder jeg den Skurk, Steen Iversen, og gjemmer mig bag Hækken, mens jeg smider Jordknoide efter ham. Saa springer han over Grøften og giver sig til at bruge Mund, men jeg spyttede ad ham, og slog efter ham med min Pisk, saa kyler han mig om, river Pisken til sig, og gjennemhegler mig, skjønt jeg skreg

og bandede paa, han skulde komme til at klæde Steiler og Hjul for den Bedrift; han grinte kun og blev ved at smøre paa. „Du har ingen Vidner med Dig,“ raabte han efter ethvert Hip.“

„Slog Du da ikke fra Dig igjen?“

„Jo, Gud gjorde jeg saa, jeg sparkede og kradsede som et rasende Menneske, men det var ikke muligt at faae Tag i ham, han var min Mester. — Sikken Sorg! sikken Tort!“ hylede han, „der er skeet en rædsom Ulykke i vor Familie! — Laan mig en Rigsort, at jeg kan komme lidt over og spille Effen og Ueffen hos Jens Frises.“

Saa ender Bodils Hosterie en Graaveirs-Efteraarsaften, da alt var Slud og Blæst, da Elmetræernes Blade bleve gule og hvirvlede ned fra deres Kviste, hullede og vaade af Himlens Taarer. Fløiene peb og raslede oppe paa Taarnene af en gammel Bygning, hvergang de svingede rundt paa deres Spir. Maanen kæmpede for at faae lidt Lys sendt

ned mellem de spaltede Skyer. I enkelte Øieblikke, naar Vinden hvilede, lød høit oppe en sørgmodig og pibende Klage, det var en Skare Trækfugle, der skyndte sig bort fra Egnen.

Bodil laa tilsengs i en stort, mørkpanelet Værelse. Hun havde hyllet sig ind i en gammel Pelskaabe, fordi hun frøs, og fordi det trak igjennem de utætte Vinduer. Et Tællelys bredte et svagt og viftende Skin over hendes Ansigt, og dette Ansigt saae forfærdelig afmagret ud, hullet i Kinderne, sammenfaldet i Tindingerne, og overtrukket med en rynket og foldet Hud, gul som de visne Blade. En spættet Kat laa henne i Lænestolen og et Stueuhrs regelmæssige Slag var den eneste Lyd, som afbrød Stilheden i Værelset.

Pludselig gik Døren op, en letfodet Skikkelse fløi hen over Gulvet og sank ned foran Sengen:

„Moster, Moster! hvordan har Du det? De sige, Du er syg, og Du lader mig det ikke vide.“

Bodil dreiede med Besvær sit Hoved om mod den Talende. „Aa, er det Dig, Vibeke!

— Hvad vil Du her?“ tilføjede hun barsk, „der er Ingen, som har havt Bud efter Dig.“

„Nei, og det er feil, og det er Synd mod mig, Du vidste dog, jeg saa gjerne vilde komme. Har Du Ingen til at pleie Dig.“

„Jeg har alt hvad jeg behøver. De andre Tøse løb deres Vei, En efter En, det Kram! — gamle Maren Vævers har holdt ud endnu. Jeg skikkede hende nylig i Kjøkkenet for at lave mig lidt Havresuppe. List Dig ud og se efter hende, siden Du nu engang er her, hun stjæler vist af Sukkeret. — Nei, bliv, bliv! det er saa rædsomt at være alene. — — Jo, Besøg kan jeg ikke klage over, mine rare to Søstre jog jeg bort forgangen, da de kom og strakte Hals efter Kisten derhenne. Palle var her igaar for at laane en Rigsort, — saadan kom ogsaa Frantz Seydewitz, og krøb efter mig paa sine Knæ henad Gulvet, og laante og laante, lige til den Morgen, de skar ham ned fra Hanebjælken, — uh! jeg glemmer aldrig det Syn! — Jo, de har krøbet for mig og tigget af mig alle tilhobe.“

„Ikke alle,“ hviskede Vibeke.

„Nei, Du og Steen har endnu for travlt med at kysses og klappes derhjemme, — er han ikke bleven kjed af det siden? — Du skal faae din Part alligevel, ligesaa fuldt som de andre. Stik Armen ind under den Hovedpude, og tag det Brev der, gjem det vel, nei, put det ind paa dit Bryst, I To skal dog huske paa mig med Glæde. — Der løben Mus hen over Gulvet, saae Du den? Hør, hvor de gnave inde bag Panelet, det er flinke Vaagekoner, kan Du tro, de holde sig muntre den hele Nat. — Hør Uglen oppe i Taarnet, det er en seig Kammerat, han tigger ogsaa. — Flyt Lyset lidt, kan Du se de store Snirkler der paa Tapetet? Dem ligger jeg og stirrer paa, jeg vil helst holde mig vaagen kan Du begribe, retsnart faaer jeg vist Tid nok til at sove. — De runde, forgyldte Blomster ligne Øine, der stirre og stirre paa mig allevegne fra, man kan tilsidst blive gal derover. — Flyt Lyset, siger jeg! længer tilbage, ellers kommer den mørke Plet frem, den ligner Frantz, saadan saae han ud med det tykke, krøllede Haar, den Dag han friede. — Naar det er rigtigt lyst, blive alle Snirkler

til knyttede Hænder, de true ad mig. Det er noget Tosseri altsammen, jeg veed det nok, men naar jeg ligger længe og tænker paa et og det samme, bliver jeg dog tilsidst bange.“

Hun trak Dynen op over Hovedet og hulkede høit. — „Gudfader fri Dig for et saadant Liv,“ hviskede hun lidt efter, „det har ikke været til Lykke eller Glæde for nogen, ikke engang for mig selv, naar jeg tænker ret efter. Jeg gav aldrig to Skilling bort, uden at faae fire igjen, derfor ligger jeg nu her og pines tildøde og spørger mig selv, hvorfor jeg egentlig blev født. — I de sidste tredive Aar har jeg levet af Fortiden, men hvor fortabt et Menneske kan være, saa trænger det dog til lidt mere end Mindet at holde af. Hvad græder Du for? Du seer saa vist paa mit Ansigt, det siger intet, det er kun en Maske, Du maa dybere ned, mit Barn, dybere ned, for at finde noget. Det Døde gjemmes under Jorden, det har ingenting med Lys og Luft og Liv at bestille. Ræk mig din Haand, gaa ikke bort, jeg er saa bange for at være alene.“

Saaledes blev hun ved, hurtig og i afbrudte Sætninger, som om hun endnu havde meget at sige, som om hun skriftede for sig selv, og søgte at give de Syner Ord, der pinte og forfulgte hende.

Lidt efter Midnat laa den gamle Vaagekone og sov i Lænestolen. Lyset brændte døsigt og taaget, Vibeke sad bøiet over Sengen, hun holdt Bodils Haand i sin, hun følte, hvorledes denne magre og skjælvende Haand paa engang drog sig sammen, og derefter blev kold og klam. Bodil gispede efter Luft, hævede Hovedet og saae hen til det jernbeslagne Skrin paa Bordet.

„Deres Arv! deres Arv! — de længes efter den.“ hviskede hun, „de blive vist glade alle Tre,“ Dermed sank hun tilbage i Puderne, sukkede og døde.

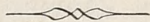
Næste Formiddag kom Palle kjørende med sin Moder og Tante. Han havde givet sit Ansigt et høist sørgmodigt og høitideligt Udtryk, hvilket dog ikke hindrede ham i at vende sig om og hviske:

Gaarden her, den faaer nu jeg, det vil jeg række Hals paa. Her bliver min Sjæl

noget at tage fat i, før vi faae Skik paa den igjen.“

Da det jernbeslagne Skrin med høitidelig Alvor blev aabnet og undersøgt, udstødte de tre Arvinger et Skrig. Der laa ikke andet i det, end en sort Sørgekappe til hver af Søstrene, og til Palle en Bunke sønderrevne Beviser paa alle de Smaasummer, han efterhaansen havde laant.

Gaarden var tilkjødet Steen Iversen, Boddils rede Penge vidste Ingen rigtig Besked om.

Mangors Kogebog.

Kjender De Henning, den gamle Skriver, som i mangfoldige Aar, præcis Klokken halve-
elleve, gik langs med Fortovet paa Kristians-
borg Slot, naar han skulde op i Kancelli-
bygningen? Idetmindste kjender De ham
vist af Udeende, tænk Dem om! — en lille,
mager Mand, noget foroverbøiet, graaligt
Haar, tynde Been, en sammenrullet Bunke
Papirer under Armen. I umindelige Tider
havde han baaret den samme, sorte Frakke,
der ligesom Hatten nu begyndte at blive lidt
gul af Ælde. Og saa hans Ansigt, lagde De
ikke Mærke til disse ærlige, trofaste Øine,
tindrende, lyseblaa Øine, eller til det milde
og godmodige Smil, der tydeligt fortalte,
hvor godt han meente det med hele Verden?
— Det var ikke til at tage fejl af.

Mødte han saa en Dreng, der kastede
Sten efter Graaspurvene eller jagede om med

en Hund paa Pladsen, stod Henning stille og gav sig til at moralisere for ham:

„Lille Dreng maa ikke gjøre de smaa Fugle Fortræd eller rive i Haarene paa den stakkels Hund, saa bliver Vorherre vred; se, hvor venlig den logrer ad ham; Dyrene er ogsaa Guds Skabning, — skal kjønt holde meget af dem, saa vil det gaa ham godt i Verden, — skal sige til sine Kammerater derhenne, at de maa finde paa noget andet end at trække Hunden i Halen, saa gjør de det nok, — saadan en fornuftig, lille Dreng! saadan en velopdragen, rar, lille Dreng!“

Drengen begyndte med at le og vrænge Mund, men der var noget mildt og blødt i den Gamles Ord, som han lystrede, Hunden og Fuglene fik Lov til at være i Fred, Henning saae op efter Uhret paa Nikolai og tog længere Skridt, for at indhente den spildte Tid og komme præcis paa Kontoret.

„Fatter! lille Fatter maa rigtig inte tage saameget Sukker til sin The. Vi skal hjælpe os med det der er i Skaalen til paa Mandag, hvor kan vi det, naar vi ikke spare mere?“

Saaledes talte en gammel Kone en Morgen-

stund, medens Henning sad ved Frokostbordet i den lille Leilighed, han beboede oppe i Fiolstræde. Det var hans Hustru, hun holdt ogsaa af at formane og moralisere, ligesom Henning. Den gamle Skriver sad med begge Hænder omkring Overkoppen, han saae iveiret, men sagde intet, han tog blot Konens Haand og kyssede den, som om han derved vilde betegne sig skyldig og at hun havde Grund til at skjænde. Saa smilede hun, nikkede til ham og gik hen til det lille Bord, hvor Thekjedlen snurrede over Spirituslampen, for at skjænke ham endnu en Kop. Hendes Formaninger lod imidlertid ikke til at frugte fuldt saameget som Mandens; i det Øieblik hun vendte ham Ryggen, stak han atter sin Theske over i Sukkerskaalen og lod høist behændig hele Skeens Indhold forsvinde i Munden, uden at Konen mærkede det mindste.

„Det vil blive en streng Dag,“ sagde han lidt efter, medens han bandt sit hvide Halsklæde sammen over Kraven, „men Herregud! jeg kan da ikke faae mere end nei, og det Ord har jeg nu hørt i saa mange Aar.

— Hvad sagde han, — Manden dernede, — igaar?”

„Ja, han var rigtig fæl, Fatter, det er saadan et slemt, fortrædeligt Ansigt, der sidder paa den Mand. — Nu har jeg kilet op og ned ad alle de Trapper vel tyve Gange efter min Husleie. Vil De holde Folk for Nar, Madam? — Sig De til Deres Mand, at han indfinder sig med Pengene inden imorgen Middag Klokken tolv, ellers skal Fanden tage mig, om jeg ikke sætter baade ham og hans Mobilier ud paa Gaden. Nu veed De min Mening! — Dermed gik han og slog Døren i, saa det dundrede igjen.“

„Ja, ja!“ sagde Henning. „Det er nu hans Maade at tale paa. En Husvært har mange Bryderier at trækkes med. Manden er jo desuden i sin Ret, det maa vi heller ikke glemme, han har givet os Henstand een Gang, to Gange. Med Guds Hjælp jevner det sig nok. — Jeg har et Haab, jeg veed ikke, hvordan det kan være, lille Mie, men det er ligesom En hvert Øieblik hvisker til mig, at det idag skal gaa heldigt. — Vær

saa god, Du! se lidt efter min Frakke, den har vist lidt meget igaar i det slemme Veir.“

Medens Henning trøstede, stod han og børstede sine Støvler, Konen eftersaae hans Frakke og trak i Skøderne, der vare blevne sammenkrumpe i Regnveiret.

„Hvordan skal jeg saa begynde min Tale til Ministeren? — Lad mig høre, hvad vilde Du sige i mit Sted, Mie! Du veed saa godt at vælge dine Ord.“

„Aa, det finder Du nok selv paa, Du har da talt saa tidt med fornemme Folk.“

„Vist har jeg. Naar det gjælder om at forklare en Sag eller at virke for en Anden, fattes jeg aldrig Ord; skal jeg derimod til at tale om mig selv, og han stiller mig frem med den ene Tømmelfinger paa Bordet, ligesom Keiser Napoleon, og staaer og kigger saa stivt paa mig, blive Ordene siddende paa tvers i min Hals, jeg stammer, løber rundt i det, gjentager, hvad jeg allerede har fortalt, og siger det, jeg ikke vilde sige.“

„Husk ham paa, at I har været Skolekammerater.“

„Gudbevares! hvad tænker Du paa? jeg

kunde ligesaa godt huske ham paa, at han skylder mig en Rigsort fra dengang, vi spillede Kegler i Lille Kongensgade. Saadan noget gjør man bedst i at glemme. I fordums Dage standsede vi altid, naar vi mødtes. — Goddag, Gamle! hvordan har Du det? — Da han kom op i Kollegiet, nikkede han til mig; da han blev Kontorchef, lod han, som han ikke saae mig, — det er jo naturligt: han steg tilveirs, jeg blev altid staaende dernede, — da de gjorde ham til Minister, havde han aldeles glemt mig lige til Navnet. Der var saameget andet, han maatte huske paa. — Nu lade vi, Du er Ministeren, saa kommer jeg ind, — nei, Du maa ikke le, Sagen er for alvorlig dertil.“

Henning tog sin Hat, gik til Døren og bukkede dybt: „Jeg beder Deres Excellence tilgive, at jeg spilder Deres kostbare Tid, jeg skulde vist ikke have vovet det, uden at være tvungen dertil af den haardeste Nødvendighed.“

„Vist ikke nei, Fatter! Du deklamerer jo og taler saa langtrukket. Det synes jeg ikke om. Sig kort og godt, at Du er en

fattig Mand, at Du har arbeidet toogtredivet Aar i Kontorets Tjeneste, at Du mangler Penge til Leien og imorgen vil være husvild, hvis han ikke forbarmer sig over os og lader os faae et lille Forskud paa din Gage.“

Henning fik ikke Tid til at svare. Døren fra næste Værelse gik op, og en ung Pige viste sig, frisk, livlig og smilende. Hun saae ind i Stuen med et Udtryk, som om hun følte sig skuffet ved kun at finde sin Fader og Moder.

„Jeg syntes, jeg hørte Franks Stemme. Kommer han ikke idag? Jeg har ryddet op derinde i Kammeret til Jer.“

„Det kan nok være, han kommer,“ svarede Henning, „men idag arbeide vi ikke sammen, jeg skal op til Ministeren. — Kom og bind mig det Halsklæde bedre, Du gjør saa smukke Sløifer. — Forsigtig, Barn! se hvordan hun slider i det.“

„Naa, saa faaer jeg ham da endelig engang for mig selv,“ sagde den unge Pige. „Du kan tro, jeg skal spørge ham ud, naar Du er borte, jeg vil vide, hvad det er for en Hemmelighed, Du og han har havt for saa-

længe. — Ingen maa komme derind, mens I sidde og hviske og skrive. Moder lader aldeles uvidende, spørger jeg Frank, ryster han paa Hovedet; idag skal han gaa til Bekjendelse. — Det er ikke ret at have Hemmeligheder for sin Kjæreste, vel, Moder?“

Henning smilede og saa sig om. „Kan I være tavse?“ sagde han dæmpet, „rigtig tavse? — Vil I saa gjerne vide, hvad Frank og jeg sidde og bestille?“

„Det vil vi rigtignok,“ udbrød Moder og Datter lige ivrige.

„Ikke tale om det, ikke betro Jer til et eneste Menneske?“

„Du kan stole paa os.“

„Det gjør jeg ogsaa. Det er en ny Kogebog, vi skrive paa. Den er snart færdig.“

„En Kogebog! Henning, skam Dig noget, vil Du gøre Nar af mig. Hvad forstaar Du Dig paa at skrive Kogebøger, Du?“

„Men naar jeg nu forsikrer Dig, at det er en Kogebog, — Madame Mangors Kogebog i forbedret Udgave. — Tag min Hat, Klokken er mange, tænk paa mig, mens jeg er borte.“ Han kyssede sin Hustru paa hendes

graa Haar. — „Se, nu skinner Solen ind ad Vinduet til os, det betyder, jeg skal have Lykke med mig.“

„Hvis det gaaer godt,“ sagde Datteren, „saa faaer jeg vel det Pund Chokolade, Du skylder mig fra min sidste Fødselsdag.“

„Et Pund Chokolade! — hvad tænker Du paa, Barn? en Kage, maaske, en ganske lille Kage, at sige, hvis det gaaer rigtig ud-mærket.“

„Ja, en Napoleonskage, — nei to, Papa, en til Moder og en til mig, glem det endelig ikke.“

Henning smilede og gik, Konen flyttede den store Gyldenlak tilside i Karmen, aabnede Vinduet og nikkede ned til ham, som hun altid pleiede.

„En Kogebog!“ sagde hun, da han forsvandt bag Hjørnet. „Det er umuligt, hvad forstaaer han sig paa at skrive Kogebøger? Han har os tilbedste.“

„Jeg skal nok faae det at vide af Frank, Du kan stole paa, han skal gaa til Bekjendelse.“

Henning kom op i Ministeriet omtrent

en Time før Audiensen skulde begynde, han holdt af at være tidlig paafærde. — „Saa har de Andre ikke trættet ham endnu med al deres Tale, og saa er han bedst at komme tilrette med,“ forklarede han sin Hustru.

Det gamle Bud gik inde i Salen i Skjorteærmer og støvede af. Henning og han vare gode Bekjendte.

„Skal det være en frisk Pris paa Morgenstunden?“ sagde han og bød Skrивeren sin Tobaksdaase. „Naa, saa De vil ogsaa til Parade idag, aa ja, det er der da Mening i. — Se, hvor han har svinet det Tæppe til, — ja, Gudfader bevares! hvad vi har for et Rykind her, fra Morgen tidlig til Aften silde, akkurat som vi holdt Urtekræmmerboutik. Det er intet Under, at de Lærde og Dybsindige ovre i Folkethinget skjælde paa os og sige: vi er inte rigtig fornøiede med disse hersens Ministre, vi vil ha none nye.“

„Men lille Petersen, De maa dog betænke, —“

„Det var et sandt Ord, De der sagde, Hr. Henning. De burde tænke bedre over, hvad de gjør; der gik han, jeg mener Mini-

steren, hen til Formælingen og gjorde Ørum, Raskesen og Jakob Langhals til Dannebrogsmænd, hvad fik jeg? — hvad fik jeg, Hr. Henning? Og hvad Forstand har de paa Fortjenesten? Vi faae dem jo ind til os lige fra Torvet, fra Prædikestolen eller fra Rekrutkasernen, ligesom man skifter Pige. Majestæten siger blot: Nu skal Du ha' Dig en lille Tour, nu er Du Minister, saa er Kagen lavet. Ja, Gu' er han Minister! Jeg har gaaet her paa sexogtyvende Aar, og endda er der noget for mig at lære endnu, men hvad veed vel saadan En, hvordan det gaaer til heroppe hos os, før Kontorchefen og Departementschefen faaer ham dannet til? — og de kan inte komme til at danne ham til for det Rykind, vi har af Supplikanter og Halekiner. I Mandags kom her en feiende Fyr anstigende med to Mand og en Ligkiste, at sige, det var egenlig ingen rigtig Ligkiste, — hvad er det den slaaer? halv, ja han kommer Fanden ikke til præcis Tid idag, han har havt sildigt Besøg heroppe iaftes. — Naada! det var ingen rigtig Ligkiste, som jeg sagde, men ud af den drog han et Asen af en Veir-

mølle og trak den op, som jeg vil sige jeg trækker Uhret op ude paa Gangen, saa kilede den afsted, den vilde han have Understøttelse til, saa skulde den anbringes paa hver Mands Gavl, og saa kunde den trække alle mulige Maskiner, male Mel, slaa Surbrød op, vise hvad Klokken var, at sige, naar Vorherre bare blæste Vind i den, derved sparede man Stenkul og gjorde Dampkraften overflødig. Igaar var der en Anden, som havde fundet paa et nyt Solsystem, heldigvis bragte han dog ikke selve Solen med i sin Kiste. — Lugt!“ vedblev han og stak Næsen iveiret, — „mærker De, hvor det dufter herinde? — Jeg kan ikke faae den forgiftige Lugt ud. Det er hende, den lille Frue fra Theatret, — ja kjøn er hun sku! og Excellencen mener det samme, hendes Besøg har vi da hveranden Dag, hun skal have Pension for god Tjeneste; jeg holder for, at naar man er ung endnu og kan forrette sin Gjerning, skal man inte have Pension, det samme paastaaer de ovre i Folke-thinget, men hun faaer den alligevel, min Faer! pas kun paa, hun faaer den, for hun kan sin Rulle og veed, hvad der skal siges.

— Ja, nu maa jeg ud og lakke og sætte Segl paa. Hr. Henning kan godt blive siddende lidt herinde, der er saa koldt i Forværelset.“

Budet gik, Skriveren var bleven staaende ved Vinduet under denne lange Monolog, han lod forsigtig Haanden glide langs med Luven af sin gamle Hat og gjentog i Tankerne, hvad han skulde sige, uden at høre synderlig efter den Anden.

Lidt foran ham stod et langt Skrivebord med en Mængde henkastede Papirer, Projekter, som aldrig bleve læste, dedicerede Bøger, som aldrig bleve aabnede. Hennings Blik faldt uvilkaarlig paa et Folioark midt paa Bordet. Skriften fængslede ham, Nysgjerrigheden fristede ham, han saae paa det skrevne, et Øieblik kun, derefter foer Blodet op i hans Kinder, ligesom om han rødmede af Undseelse over det, han havde gjort, han kastede et Blik hen mod Døren, tog Arket og bøiede det om, saaledes at det skrevne vendte indad, medens de to ydre Sider vare blanke.

„Hvor Folk dog kan være uforsigtige,“ hviskede han, „lade saadan noget ligge her

paa Pulten, aabent tilsyne, medens Bud og Skriver spadserer ud og ind i Stuen.“

Strax efter slog Klokken tre Kvarteer, Henning drog sig tilbage til Forværelset. Lidt senere aabnede en Herre Døren og nikkede ud, til Tegn paa, at nu skulde Audiensen begynde.

Henning var mødt først og gik altsaa først ind. Han tabte sin Hat ved at lukke Døren, det forøgede hans Undseelse, men derved var der nu intet at gjøre. — Ganske rigtigt, Ministeren stod i Imperatorstilling med den ene Haand i Brystet og Tommelfingeren af den anden støttet mod Bordet.

Skriveren samlede Hatten op, han havde lovet sig selv, slet ikke at blive forlegen, og dog rystede Haanden og Stemmen skjælvede, medens han begyndte paa samme Indledning, som han hjemme havde opramset for sin Hustru:

„Jeg beder Deres Excellence tilgive, at jeg spilder Deres kostbare Tid, —“

Ministerens Ansigt var koldt, ubevægeligt som skaaret i Steen. „De har altsaa hørt det?“ udbrod han uden at lade Skriveren tale

videre, „ja, det gjør mig oprigtig ondt for Dem; — er Deres Navn ikke Henning?“

Til dette Spørgsmaal hævede den Gamle sine klare og troskyldige Øine iveauet og svarede ydmygt: „Jo mit Navn er Henning.“

Ministeren derimod sænkede sine Øine til Jorden for dette Blik, medens han vedblev: „Jeg har fundet det nødvendigt og hensigtsvarende at omorganisere det hele Arbeidsmaskineri de forskjellige Kontorer, som sortere under mig heroppe. — De er nu en ældre Mand, Hr. Henning, og Forretningernes tiltagende Mængde forlanger yngre og friske Kræfter, det er altsaa efter et nøie og grundigt Overlæg, at jeg saae mig nødsaget til, — hvor ondt det end gjør mig, — at afskedige Dem fra Ministeriets Tjeneste.“

Hennings Øine stode stive i Hovedet, han bøiede sig forover, som om han ikke havde hørt ret, stirrede paa Ministeren med aaben Mund og knugede uden Forbarmelse den gamle, oppudsede Hat aldeles flad under Armen.

„Min — min — min Afsked!“ stammede

han, medens en stor Taare trillede ned ad begge Kinder.

Ministeren begreb ikke denne Smerte, den dybe Ulykke, han stod ligeoverfor, hans Ansigt vedligeholdte sit stereotype Udtryk af Ro og Kulde, medens han vedblev med en selvbehagelig Accent paa hvert andet Ord og i upaaklagelig Kancellistil:

„Den fornødne Underretning herom er udfærdiget og underskreven og vilde allerede være bleven Dem meddelt i forrige Maaned, hvis man ikke, af særdeles Hensyn til Deres Iver og gode Forhold i Ministeriets Tjeneste, havde søgt at drage Tiden ud, for om muligt at finde en anden Beskjæftigelse for Dem, hvilket jeg imidlertid beklager ikke er lykkedes mig.“

Den gamle Mand hørte kun halvt, hvad han sagde, han var sunken om paa den Stol, han ikke tidligere havde vovet at sætte sig paa, hans Hoved faldt ned mod Brystet, begge Arme hang slappe langs med Siderne.

„To og tredive Aar!“ stønnede han, „saa kasseret, jaget bort, — og de derhjemme! — de derhjemme!“

Det var disse to Billeder: Skammen og Nøden, som i Øieblikket udfyldte hele hans Forestillingskreds. Ministeren lod endelig til at føle sig bevæget af dette trøstesløse Syn. Efter endnu engang at have givet Henning den paalidelige Forsikring, at det gjorde ham meget ondt, tilføiede han:

„Noget kan jeg dog gjøre for Dem; se her, tag denne Ordre, gaa ned til Kontorchefen og lad ham udfærdige en Anvisning paa hundrede Rigsdaler til Dem.“

Under disse Ord vendte han sig om mod Bordet og skrev nogle Ord, som han leverede Henning. Derefter slog han ud med venstre Haand og gjorde et betegnende Buk, for at underrette Skriveren om, at nu var Audiensen tilende for ham.

Hvorledes Henning kom ud paa Gaden, havde han senere ingen rigtig klar Forestilling om. Det bankede i begge Tindinger, hans lille, magre Skikkelse var mere bøiet end sædvanlig, medens han skred hen over Slotspladsen, langs med Muren. Taarerne blændede hans Øine, de sved og brændte, hans tørre Læber bevægede sig uafbrudt til de samme Ord:

„Kasseret! — kasseret! — de Stakler derhjemme!“

Hvorfor skyndte han sig saa meget, hvor vilde han hen? Det vidste han ikke, han gik uden at have noget Maal, blot fremad, hurtigere og hurtigere, som om han mente at kunne flygte fra Ulykken, løbe bort fra sin Tanke.

Oppe hos Ministeren gik imidlertid alt sin sædvanlige Gang; der var en sand Uddeling den Dag af velvillige Smil og trøsterige Forsikringer om, at enhver Sag skulde blive tagen under nøie Overveielse. — Man kan se og læse meget i alle disse forskjellige Fysiognomier i det Øieblik, de vende tilbage fra Audienssalen. Ethvert Aasyn bærer det friske Udtryk tilsyne af modtaget Haab eller Skuffelse, Lykke eller Mismod, inden det igjen faaer Tid til at tage den dagligdags Maske paa, som dølger og skuffer. Luften er i en bestandig skiftende Bevægelse enhver Modtagelsesdag, der strømmer en stemningsfuld Aande af Bekymring og Sorg, af Frygt og Tvivl igjennem alle disse Audiensværelser.

Da den Sidste endelig var gaaet, samlede

Ministeren de modtagne Papirer i en fælles Bunke, kastede dem ligegyldig hen paa Bordet, gabede og sank ned i Lænestolen.

En Stund sad han og stirrede frem for sig, sløvet og træt af den umaadelige Masse Intet, man havde budt ham, og som han var nødt til at høre paa. Han havde for længe siden glemt Henning og hvad der stod i Forbindelse med ham. Billedet af Skriverens Smerte var en kort Tid blevet svævende mellem de øvrige Figurer og derefter fortrængt af disse. Man vænner sig hurtigt til et saadant Drama, det daglige Syn af Ulykken bevirker tilsidst, at den ikke fæster noget blivende Indtryk i os.

Pludseligt bredte der sig et Lys over Ministerens Ansigt, han lod til at være optagen af en eller anden Tanke, vidt forskjellig fra dem, Stedet eller Formiddagens Arbejde kunde fremkalde. Manden smilede og lod sit Blik glide hen over Bordet. Han stod op, saae paa Papirerne, gav sig til at søge, stedse ivrigere og med stigende Utaalmodighed. Da han ikke fandt, hvad han ønskede, ringede

han og spurgte Budet, om der havde været Nogen inde i Værelset før Audiensen idag.

„Ikke sku en Kæft!“ svarede Petersen med den frimodige Ligefremhed, som Aarene eller en slet anbragt Fortrolighed fra Herrens Side giver et gammelt Tyende. „Etatsraaden pleier jo først at være paa sit Kontor ongefær tolv, og jeg er paa Pletten derude i Budstuen fra den tidlige Morgen. Savner Deres Excellence noget?“

Ministeren var atter ifærd med at gennem- søge Papirerne paa Bordet. — „Der laa en Sag her iaftes, da jeg gik, et meget vigtigt Dokument, det er ikke muligt at finde det. Der har jo Ingen været herinde uden De?“

„Ja, Deres Excellence maa undskylde, jeg er ikke den Mands Søn, som gaaer og roder i Ministeriets Papirer. — Vorherre bevares! saadan noget holder jeg min Næse fra. — Der er heller ikke bleven en Trævl væk fra Kontorerne under alle de Excellencer, vi har havt herinde i min Tid, det skal Ingen kunne sige. Jeg passer mit og det ligesaa godt som de pæne Fyre inde i de andre Ministerier, der gaa omkring med Dannebrogsgaard i

Knaphullet, jeg lægger i og støver af, men lade en Fremmed komme herind, jo vist!“

Alle disse Forsikringer gav det frimodige Bud, medens han gik og samlede smaa Papirstykker op af Gulvtæppet. — „Nu løbe vi om!“ mumlede han. — „Naada! maa vi være her,“ tilføiede han aldeles uhørligt og under Ministerens smaa, utaalmodige Udbrud: „Det er dog mærkværdigt, — høist besynderlig, — hvor kan det Papir være blevet af?“

Petersen huskede nu ogsaa godt, at han havde ladet gamle Henning komme ind i Audiensværelset, man da dette jo kunde se ud som en Feil fra hans Side, og Skriveren desuden i mangfoldige Aar havde været vant til at gaa ud og ind, hvor han vilde, fandt han ikke videre Grund til at tale herom.

Det bankede paa Døren, der var Nogen ude i Forværelset.

„Det er Politichefen,“ meldte Petersen. „Er Deres Excellence tilstede?“

„Lad ham komme.“

Petersen forsvandt, og Ministerens fortrædelige Mine skjulte sig under et velvilligt

Smil, idet han hilste Politichefen, men under Samtalen, der fulgte efter streifede hans Blik dog af og til Bordet, som om han endnu tænkte paa det forsvundne Papir. Da Forhandlingerne vare endte, reiste Chefen sig for at gaa.

„Hvad Nyt idag?“ spurgte Ministeren.

„Der gives intet Nyt,“ svarede den Anden og trak paa Skulderen, „Alt er trivielt, ensformigt og kjedeligt.“

„Og dog er Politimanden, Præsten og Lægen vel de Eneste, som det Nye og Interessante kommer til.“

„Ja, jeg har læst derom, og Deres Excellence, som er en Lærd og lever i Fortiden, dømmer fra den. I gamle Dage skriftede Folk for Præsten, troede paa Lægen og intrigerede for Dommeren, det eksisterer ikke mere. Vor Tid er brutal og talentløs. En Smedesvend prygl sin Hustru, en Logerende sprætter Sengefjerene ud af Værtindens Dyner, en Kommis bedrager sin Principal, det er de dagligdags Hændelser, under hvilke vi trælle. De store Genier forsvinde selv blandt Kjæl-

tringerne. Smaatyveriet, Rapseriet florerer alene i disse sørgelige Tider.“

„Ja, det maa jeg bekjende,“ svarede Ministeren smilende, „fra idag skal jeg passe at holde min Dør lukket, medens jeg er borte. Jeg troer næsten, Tyveriet er naaet herop i Ministeriet.“

Politimanden spidsede Øren. „Hvad mener Deres Excellence?“

„Ja, jeg veed virkelig ikke, hvorledes jeg skal forklare det anderledes. Iaftes, da jeg forlader Værelset her, lægger jeg den Sag fra mig, som jeg er beskæftiget med, — en meget vigtig Sag forresten, — og nu da jeg vil tage fat paa den igjen, er Papiret borte, sporløst forsvundet. Ingen har været herinde, forsikrer vort gamle hæderlige Bud, — jeg har søgt og søgt, ligemeget hjælper det, det er virkelig forsvundet; er det ikke høist besynderligt?“

Politichefen svarede ikke paa dette sidste Spørgsmaal, hans Aasyn havde antaget et spekulativt og mysteriøst Udtryk.

„Deres Excellence veed ganske vist, at det savnede Dokument befandt sig her paa Bordet iaftes, da De gik? Det kan ikke ved

en Distraktion være blevet henlagt til en anden Sag og sammenblandet med den?"

„Umuligt! umuligt, alt øvrigt befinder sig her som igaar, med Undtagelse af det ene savnede.“

„Der har Ingen været her siden, og under Ministerens Fraværelse har Ingen Aagang til Værelset undtagen Budet?“

„Og dette Bud er som sagt en meget skikkelig, gammel Mand, i høi Grad paalidelig, han har tilbragt sin halve Levetid i Ministeriets Tjeneste.“

Poltichefen reiste sig med en uefterlignelig Overlegenhed, bukkede og sagde:

„Jeg skal have den Ære at bringe Deres Excellence Underretning om det savnede Dokument inden imorgen tidlig.“

Dermed gik han og naaede sin Hensigt: han imponerede virkelig i dette Øieblik.

Det var ikke nogen bestemt Plan hos ham, som fremkaldte denne seirige Selvbevidstheds Mine, han saa kun en lys Idee dæmre for sig, og det er ofte nok til at inspirere den, der forstaar at handle og benytte Omstændighederne.

„Papiret interesserer ham,“ sagde han til sig selv, „han var i en frygtelig Pine, stakkels Mand! jeg saa det paa hans sammentrukne Ansigt, medens han talede. Lad os se, hvad dette Papir indeholder.“

Ude paa Gangen stod Petersen, der nylig var bleven færdig med at lakke. Han befandt sig ikke ganske vel ved disse to sammenstødende Hændelser: det savnede Dokument og Politichefens lange Ophold inde hos Ministeren.

„Er De Bud her i Kontorerne?“ spurgte Politichefen barsk.

„Ja, det er jeg rigtignok, i sex og tyve Aar og halvfemte Maaned har jeg —“

„Kom, lad os snakke lidt sammen,“ sagde Politichefen og gik ind i Budenes Stue, hvis Dør han drog til efter sig.

Ministeren talte om, at han savner et vist Dokument i sit Værelse, hvor kan det være bleven af? Det maa bringes tilveie igjen og De skal hjælpe os dermed. Jeg har hørt Dem omtale som en paalidelig Mand.“

Petersen nikkede med Hovedet til Bekræftelse paa det, der blev sagt om ham.

„Nu ingen Omsvøb, fortæl, hvad de veed, skjul Intet for mig og dølg heller Intet, det vil komme til at gaa ud over Dem selv, — hvem har været derinde, siden Ministeren gik iaftes?“

„Der har ikke været en levende Sjæl derinde, som jeg før forklarede Ministeren. Konferensraaden maa tro, jeg kjender min Pligt for godt til at lade fremmede Folk snuse omkring i Kontorerne. Vorherre bevares! Jeg passer paa som en Smed, og sidder og gloer herinde fra den tidlige Morgen.“

„Der har altsaa slet Ingen været derinde, det veed De vist?“

„Ja, det vil da sige, gamle Henning kom lidt ind til mig før Audiensen og fik sig en Pris, men han gaaer jo ud og ind, som han vil, hver Dag.“

„Nylig paastod De, at der Ingen havde været, og nu siger De, at Henning var der; vei Deres Ord, det raader jeg Dem til. — Hvem er Henning?“

„Den gamle Skriver, vi har haft gaaende herovre ligesaa længe som jeg har været her, et skikkeligt Skrog! ham svarer jeg for.“

„Gjør De? — det var jo rart. Hvad bestilte han da i Ministerens Værelse?“

Han stod lidt og snakkede med mig, mens jeg gik og støvede af og lagde i.“

„Og saa gik han igjen?“

„Begribeligt! han skulde jo til Audiens hos Excellencen.“

„Denne Henning er altsaa en gammel Skriver. Kjender De noget til hans Forhold?“

„Det kan Konferensraaden lide paa; naar En har gaaet heroppe og slidt Trapperne i saa mangfoldige Aar, lærer man sine Folk at kjende. De give den pæne Mand for deres Foresatte, genere sig for deres Ligemand, men Budene, hvem tænker paa dem? Vi kan se dem efter i Sømmene. — Kan Petersen lægge ud for mig til Postbudet? — Kan Petersen svippe over og hente mig fire Stykker med Paalæg og lægge ud til imorgen, det vil da altid sige til første i næste Maaned. — Kan Petersen modtage et lille Brev, som min Kousine kommer herop med i Formiddag — forstaaer De? min Kousine! naa da! — Ungdommen er nu ikke besser, Hr. Konferensraad, den maa rase ud. Med Henning er det

en anden Sag, han bider sig før i Fingeren, end han skulde falde paa at laane, han passer sit Kram, — første Mand om Morgen, sidste Mand om Aftenen, saa hjem til Konen og ikke mere i Støvlerne den Dag. Jeg har desuden boet overfor ham i halvfemte Aar, til min Vært gik hen og hængte sig, det Snøvl, og det lige udenfor min Dør, saa blev det mig for stramt i den Leilighed, og jeg slog Boutiken op i en anden Gade. Ikke en Aften var Henning borte uden at have Kone og Datter med.“

„Ja, hvorfra veed De nu det saa nøie?“

„Jeg havde mine Kjendemerker, for saasnart han kom hjem og vel havde faaet spist og Tøiet af, satte han sig til Vinduet med et Asen af en Harmonika og spillede væk i det Uendelige. — „Der er i Himlen en Dreng saa smuk“, og „Skjønne Minka! Æren byder“ og „Solen daler blodig rød“, — jo, jeg kan dem allesammen. — Nu er Datteren nok bleven Kjæreste med denne hersens Frank, Ministerens Sekretair, men de sidde skralt i det, det kniber svært ved Flyttedagstider, værre vil det blive herefter for det sølle

Skind; der skal gjøres Indskrænkninger heroppe, snakker Rigsdagen om, Henning staaer paa det sorte Brædt, han skal have sin Afsked, men Vorherre bevares, ikke mine Ord igjen.“

Det var en sand Fornøielse at tale med den Politichef. Inde hos Ministeren blev Petersen hvert Øieblik afbrudt og ikke saa sjældent endog sat irette, naar han kom med en altfor dristig Ytring. Politichefen derimod lod ham sige, hvad han vilde, smilede endog til flere af de kjernefulde Ord, der faldt i Talens Løb, og lyttede til med dyb Opmærksomhed. Kun holdt Petersen ikke rigtig af de skarpe og gjennemborende Øine, der ufravendte vedbleve at være heftede paa ham.

„De har altsaa støvet af inde i Ministerens Værelse idag?“

„Som jeg pleier, for der skal være proppert derinde, jeg kan inte finde mig i Griseri.“

„Naturligvis, som De pleier,“ gjentog Chefen med et bifaldende Nik. „Hvor gik De saa hen?“

„Herud i Budstuen for at lakke den syges Mængde Breve og Cirkulairer, vi skal have afsted idag.“

„Og imidlertid sad Henning i Forværelset og ventede paa Audiens?“

„Nei, jeg lod ham blive lidt inde i Ministerens Værelse, der var saa koldt herude.“

„Tag Dem iagt, Petersen, jeg advarer Dem endnu engang; for lidt siden sagde De, at Henning gik bort fra Ministerens Værelse, nu fortæller De, at han blev derinde. Her er De atter i Modsigelse med Dem selv. — Gaa strax over i Kontoret og bed Hr. Henning komme et Øieblik ud, siig, der er En, som vil tale med ham. — De nævner ikke mit Navn, ytrer ikke et eneste Ord mere, end jeg her har sagt, ellers kan De tro, De skal faae med mig at bestille. — Afsted!“

Petersen gik. — „Hr. Henning er ikke paa Kontoret, han har heller ikke været der idag, det er længe siden, han forsømte. — Og nu falder det mig pludselig ind, at jeg stod og saae ud i Gangen, da han før kom fra Ministeren, han gik og slingrede, som han var fuld, det Skind, saa tog han et Papir op og saae lidt paa det ude ved Glasdøren. — Men jeg siger alligevel, det er taabeligt at

mistænke ham, han er ligesaa lidt Tyv, som jeg er det, det tør jeg række min Knap paa.“

„Hvor boer Henning?“

„Fiolstræde 19, tredie Sal.“

„Godt! De lader Dem ikke mærke med, hvad vi To har talt sammen, — ikke til et Menneske, forstaaer De? Det kunde gjælde Deres Bestilling heroppe.“

Efter denne oplivende Slutningsreplik gik Politichefen. Petersen blev staaende med opspilet Mund og stirrede ud efter ham.

Lidt senere indfandt der sig en Betjent i Hennings Leilighed og spurgte efter Skriveren. Han var endnu ikke vendt hjem, men han kom ganske vist Klokken fire, for saa skulde de spise til Middag. Manden trak paa Skulderen, gjorde Hustru og Datter en Mængde Spørgsmaal og opskrev nøiagtigt alt, hvad de svarede.

Klokken fire viste han sig atter. Henning var endnu ikke kommen. Betjenten gik til Husværten, over paa Hjørnet til Urtekræmmeren, spurgte, ventede, saae op ad Gaden, men Skriveren lod sig ikke tilsyne.

Hvor var han da bleven af, den gamle,

skikkelige Mand, hvem Petersen gik saa dybsindig og grundede over den hele Eftermiddag, som for første Gang i sit Liv svigtede Kontoret og satte Politiassistenten i Bevægelse og som fik Hustru og Datter til at fælde Taarer, medens de hvert Øieblik aabnede Vinduet og med stigende Angst saae opad Gaden?

Han havde fortsat sin ilsomme Gang med sænket Hoved, bøiet Ryg og stønnende Bryst, gennem Vesterbro, over Torvet, ligefrem, uden Plan eller Maal; han standsede først i en ensom Gang ude i Frederiksberg Have. Hvad vilde han der? ja det vidste han ikke, men det var umuligt for ham at gaa længer, han sank ned paa en Bænk, tog Hatten af, aabnede Frakken og lod den raakolde Vind blæse ned paa Ansigt og Bryst, medens han stirrede stivt hen for sig. Hans graa Haar hang ned over Øinene, hele hans milde Aasyn bar Præg af en ubeskrivelig Smerte.

„Jeg er fortabt!“ stønnede han. „Der er intet tilbage, — og Husleien, Værten, imorgen — iovermorgen, — Fremtiden! — Hvad vil hun sige, min stakkels Hustru? —

Nu sidder hun derhjemme og venter paa mig; nu slibe de Knive og dække Bord. En Napoleonskage skulde jeg tage med til Barnet! — Vi havde det dog saa godt i al vor Fattigdom; nu maa jeg til at begynde forfra, og hvorpaa skal jeg gamle Mand begynde? — Se!“ vedblev han og strakte sine Hænder iveiret, „min Arm er vissen og mit Hoved træt, hvad duer jeg vel til? — Saalænge man er ung og stærk, er det feigt at være bange, men naar Haanden skjælver og Øiet blændes, gjælder det om at holde sig over Vande. — „De er en ældre Mand, Hr. Henning!“ Ja, Excellence! vistnok ældre, siden Deres Kontorer har benyttet min Tjeneste saalænge. — Der er intet, slet intet mere tilbage for mig — uden Døden. — Men saa de Andre!“

Til dem vendte han altid tilbage, hans Hoved sank ned paa Brystet i en stille og dyb Fortvivlelse. Han saae saa langt ind i Ulykken, hvergang han tænkte paa *de Andre*.

Klokken slog over i Kirken, det faldende Løv dryssede ned omkring ham, lidt borte bugtede en af Kanalerne sig ind imellem

Buskene. Han stod op og gik, satte sig og vandrede atter afsted.

Haven var forladt, selv Fuglene fløi tavse og sørgmodige omkring mellem Træerne. Langt borte, ude paa Kjøreveien, gæde en Hund, og en svag Støi af Vogne og Veifarende naaede ind i Haven. Han var kommen op paa Slotsbakken. Kirkeklokken slog atter, og det var langt ud paa Eftermiddagen. Han lænede sig til et Træ og stod og saa sig omkring. Alle hans Fremtidssyner havde et Taagebilleds Uklarhed, fordi det bestandig kun er vor egen Stemning, som giver dem Friskhed og Farve. Lysstraalerne stege stedse høiere op paa den lille Kirke, skinnede paa de øverste Vinduesruder, derfra op paa Taget, tilsidst paa Spiret, under hvis Fløi en Flok kvidrende Stære havde taget Plads.

Men da Solen endnu engang til Afsked brød igjennem den gulrøde Taage, der havde lagt sig over Byen, og Kirkeklokken pludselig begyndte at ringe, brast Henning i Graad, Lyset flimrede for hans Øine, og Klokkeklangen lød til ham som Trøst og Forjættelse. Da hævede den gamle Mand sit Hoved,

og hans tørre og skjælvende Læber fandt Ord.

„Nei, jeg vil ikke dø, Gud har sagt det, han seer ned paa mig, jeg vil tage fat igjen, begynde forfra, jeg behøver jo blot saa lille en Plads, hvorfor skulde jeg ikke finde den? Moder og Barn staa og kalde paa mig. Her er jeg, nu veed jeg, hvad jeg vil gøre.“

Han trykkede Hatten fastere paa sit Hoved med et mandigt Slag og gik tilbage mod Byen, ligesaa ilsomt, som han i Formiddags havde forladt den.

Det var blevet mørkt paa Gaderne. Fra enkelte Kontorer i den gamle Kancellibygning skimtedes et døst Lys, som Tegn paa at man endnu arbeidede deroppe.

Før næste Morgen havde Politichefen lovet at bringe Underretning om de savnede Papirer; han var i dette Øieblik inde hos Ministeren og gik op og ned ad Gulvet ved hans Side, medens han fortalte, hvad han allerede havde gjort, og at Mistanken var ledet i et bestemt Spor, lod nogle smaa, ligesom tilfældige Spørgsmaal falde angaaende Indholdet af de savnede Papirer, om Skriveren,

om Budet, for derefter at overlægge, hvad han fremdeles agtede at gjøre.

„Henning er Tyven,“ sagde han bestemt, „han er forsvunden fra sit Hjem, har været usynlig lige siden imorges; det er en for-gjældet, uvederheftig Mand, — det beroer nu blot paa, hvilken Interesse han skulde kunne have af at tilvende sig de forsvundne Papirer. Det indseer Deres Excellence ligesaa godt som jeg.“

„Ja, ganske vist,“ svarede Ministeren, — og saa sagde han ikke mere.

Politichefen ventede lidt. — „Nu er vi vist lige ved det,“ tænkte han, „jeg vil vide, hvad der staaer i de Papirer,“ — men Aabenbaringen kom ikke, Ministeren vedblev at gaa dybsindig op og ned ad Gulvet, uden at tilføie videre

„Vil Deres Excellence kunne betro mig, hvad de savnede Dokumenter angaa? spurgte Politimanden pludselig.

Ministeren hævede sit Hoved og smilede, han havde allerede fra Begyndelsen været inde i den Andens Plan og forstod godt, at han nu skulde tages ved Overraskelse.

„Det var mine Notitser angaaende en Sag, der skal forelægges Hans Majestæt i Statsraadet paa Torsdag, en ny Plan til Afhændelse af de vestindiske Øer, o. s. v.“

„Men det kan jo ikke have den ringeste Interesse for nogen Uvedkommende.“

„Man skulde ikke synes det, og denne Omstændighed er det netop, der gjør Sagen saa meget mere mystisk.“

„Hvorfor Fanden holdt han det saa hemmeligt?“ tænkte Chefen, — „der stikker vist andet i de Dokumenter end en Plan til at sælge de tossede Øer.“

Samtalen gik atter istaa, de to Mænd spadserede op og ned ad Gulvet. Ilden knitrede i Kaminen, Stearinlysene paa Skrivebordet viftede hvergang de svingede forbi dem.

Pludseligt hørtes Skridt udenfor. Det bankede, eller snarere ligesom skrabede ganske fint paa Døren.

„Jeg synes, det banker, hvem kan det være?“

Ministeren aabnede Døren. I Halvmørket stod en lille, tynd Skikkelse og bøiede sig gjentagende Gange, før han vovede at træde

ind. Da Lyset faldt paa hans blege Ansigt, udraabte begge de to Andre hans Navn.

„Henning! — De her!“

„Ja!“ sagde Skriveren dæmpet og forlegen, „jeg vilde saa gjerne tale et Par Ord med Deres Excellence.“

„Nu har vi ham,“ hviskede Politichefen, — „det er den onde Samvittigheds Magt, — ja, det kjende vi. — De tillader vel, jeg bliver tilstede?“

Ministeren gjorde et bekræftende Tegn. „Hvad vil De tale med mig om?“

Henning rømmede sig og bukkede atter, han saae ubeskrivelig frygtsom og modfalden ud. Det var, som om han ledte efter Ord, men det lykkedes ikke at faae dem frem.

„Naa, tal!“ sagde Politichefen skarpt og koldt. „Hvad er det, De vil?“

Henning vendte sig til Siden og saae forundret op paa Manden. „Det var *med Ministeren*, jeg gjerne ønskede at tale.“

„Men naar det nu behager Ministeren, at De skal tale i min Nærværelse, — kom frem med det, De har at sige.“

„I Deres Nærværelse har jeg Intet at

sige, slet intet, saa vil jeg heller gaa og tillade mig at komme igjen siden. Jeg beder saamange Gange om Forladelse, fordi jeg har valgt et ubeleiligt Øieblik.“

Politichefen saae paa Ministeren, han var i Begreb med at gjøre sin Myndighed gjældende, men blev hindret deri.

„Vil De vente et Øieblik derinde Hr. Conferensraad! — Lad ham faae sin Villie. — Han er bange for Dem,“ tilføiede han hviskende.

Den sidste Ytring fandt Politichefen fuldkommen sandsynlig; i den Kreds, han færdedes, var Folk saa vante til at blive bange for ham. — Han gik, og Ministeren var saa forekommende at lukke Døren til efter ham.

„Hvad er det saa, De vil? Hvorfor kommer De her paa en saa usædvanlig Tid?“

„Ja, Excellencen maa endelig ikke tage det fortrydeligt op, men det var om denne Ordre, De var saa god at give mig imorges, med det samme De jagede mig bort.“ — Han tav og stod og famlede i Lommen, før han drog et Ark Papir frem.

„Naa, ja! hvorfor har De ikke ladet

Kontorchefen udfærdige Deres Anvisning, som jeg sagde? — Kom nu frem med, hvad der stikker under den hele Sag.“

„Nei, jeg kunde ikke,“ svarede Henning, medens han lod sine ærlige og troskyldige Øine hvile ufravendt paa Ministeren. „Jeg kunde jo ikke fly Nogen det Papir, — Gudskelov at jeg bemærkede det itide. Vil Deres Excellence bare se, her paa denne Side staaer det hele Forslag til Afhændelsen af de vestindiske Øer, excerperet med Deres egen Haand, — og saa paa den anden Side,“ tilføiede han med en ligesaa blid, skjøndt mere sikker Røst, „dernede staaer en Konzept til et lille Brev, som da heller ikke kommer dem ved derovre i Kontoret.“

Ministeren stirrede først paa Henning, saa paa Koncepten:

„Min kjære Frue!

„Jeg har endnu ikke kunnet opnaa at faae Deres Pension afgjort i Thinget, men De kjender mig og veed, hvorledes jeg pleier at opfylde mine Løfter. Naar alt er bragt lykkelig tilende, skal jeg have den Fornøielse at meddele Dem det — iaften Klokken otte.“

Det læste Ministeren, og der var ikke det ringeste Paafaldende i det lille Brev, alene maaske med Undtagelse af Tankestregen til Slutningen, som gjorde den sidste Sætning noget tvetydig; men han rødmede dog, idet han traadte Skriveren nærmere, og udbrod heftig:

„Hvorfra har De faaet dette? — De har altsaa stjaalet det her fra mit Bord?“

„Jeg, stjaalet!“ gjentog Henning og til-lod sig et Smil, som om han holdt denne Ytring for en Spøg. „Nei, naar nu Deres Excellence vender Papiret om, saa staaer her paa den anden Side af Arket den Ordre, De var saa naadig at udfærdige til mig.“

„Men hvorledes kan det være gaaet til?“

„Jo, jeg kom herind imorges, før Audi-ensen skulde begynde, mens Budet gik og støvede af, saa saa jeg det vigtige Papir med Excerpterne, og saa bøiede jeg Arket om, for at ingen Fremmede skulde se det. Jeg tænkte ikke, Deres Excellence vilde have lagt Mærke dertil naar De siden kom herind, og jeg blev heller ikke Brevet vaer, før jeg var langt, langt borte fra Kontoret.“

Henning saae ned for sig, men da Ministeren stirrede stivt hen paa ham, hævede han sit Hoved, smilede og gav sig til at bukke gjentagne Gange.

„De er en flink Mand, Henning,“ sagde Ministeren og lagde sin Haand paa den Gamles Skulder.

„Ja, hvis det kunde hjælpe mig noget, saa har jeg rigtignok en Bøn, en meget stor Bøn til Deres Excellence.“

„Hvad er det? Kom frem med den.“

„Her i disse Notitser, som De har expederet, er der glemt noget, og det anseer jeg for meget vigtigt, — ja, jeg beder tusinde Gange om Forladelse, men der var føiet en Artikel til i det udarbejdede Forslag, en lille Fordring, som næsten forsvandt mellem to Indrømmelser, den har De udeladt, men jeg synes, — ja, De maa ikke blive vred, — jeg synes, den gjorde saa godt, hvor den stod, og kunde blive til stor Fordel og Betryggelse for hele Sagen.“

„Bliver De gal, Mand! Hvad veed De om mit Forslag, og hvad jeg har udeladt?

„Jo, Deres Excellence, for det er mig,

der har konciperet det Hele. — De har naturligvis saa mange andre vigtige Sager at sysle med og lod Deres Sekretair udarbeide en Betænkning over Sagen, det vil sige, sætte de Ideer i Stil, som De meddelte ham. Se, Frank det er nu min Svigersøn, jeg sidder og hjælper ham lidt, saa godt jeg kan, og jeg var rigtig saa fornøiet over, at det denne Gang var lykkedes mig saa vel, at sige efter min Mening, saa jeg beder Deres Excellence tage under kyndig Overveielse, om den lille Artikel ikke nok kan blive skudt ind igjen paa sin Plads, naar Sagen kommer for.“

Ministeren svarede ikke strax, han gik op og ned af Gulvet og saae paa sine knirkende Støvler.

„Det Forslag har De altsaa udarbeidet?“

Skriveren stod og bukkede og svingede undseelig med Overkroppen. „Jeg hjælper Frank, førend vi gaa paa Kontoret, jeg har saa god Tid og kjender mere til Formen, maaske ogsaa mere til Sagene, der komme for, end saadan en ung En. Hver af os gjorde sit bedste.“

„Og den anden Sag om — — som vi

havde saamegen Fornøielse af, har De ogsaa havt med den at bestille?

„Ja, den kjender jeg ogsaa lidt til,“ svarede Henning med et Hovednik. „I de sidste fire Aar har vi lagt vore Hoveder i Blød, Frits og jeg, han skrev rent, og jeg konciperede, derfor gik det saa flinkt fra Haanden.“

„Og De lod Dem aldrig mærke med det? Ingen veed det?“

„Nei, Vorherre bevares! det var jo Kontorets Hemmelighed, ikke engang min egen Hustru aner Noget herom. — Veed Deres Excellence hvad jeg bildte hende ind, da hun blev nysgjerrig og pinte mig, for at faae at vide, hvad det var for Hemmeligheder, Frits og jeg havde for? — Jeg tør nok sige det nu, De seer saa mild og nedladende paa mig, — jeg sagde, det var Madam Mangors Kogebog i ny Udgave, vi sad og skrev paa; ja jeg gjorde saamænd.“

Der faldt ligesom et Lys over den gamle Skrivers milde og frygtsomme Ansigt, medens han stod og nikkede med Hovedet og fortalte dette. Der var et Udkryk i hans Aasyn,

klart, aabent og fordringsløst, som om han bad om Tilgivelse for sin egen Storhed.

„Der er altsaa Ingen, som veed Deres Hemmelighed, slet Ingen?“ sagde Ministeren og gik ham nærmere; „saa skal jeg nu ogsaa fortælle Dem noget, som De ikke veed, det er, at jeg har taget feil af Dem, Henning, at der saa lidt kan være Tale om Deres Afsked, at jeg tvertimod paatager mig at sørge for en fast og bedre Ansættelse for Dem, og det fra den Dag imorgen. — Ja, kom kun ind, Deres Høivelbaarenhed, Sagen er opklaret. Jeg beklager, at det er mig selv, som har været Aarsag til den megen Uleilighed, De har havt idag. Jeg udfærdigede nemlig en Ordre til Gratifikation for Hr. Henning paa Bagsiden af det forsvundne Papir. Her er det. Nu bliver jeg jo nødt til at skrive min Ordre om, Henning, men det skal snart være gjodt, De vil vel helst have den med Dem.“

„Ja, jeg siger ikke nei, for saa bliver de saa glade hjemme.“

„Vent lidt, sid ned!“ Ministeren gik hen til Bordet, skrev nogle Ord og gav Papiret til Skriveren.

Den gamle Mand stirrede paa det, hans Øine straaede. „Men Excellence! Excellence!“ stammede han utydelig og skjælvende, „der staaer jo tohundrede Rigsdaler istedetfor hundrede.“

„Gjør der? — Ja, hvad jeg skrev, det skrev jeg. Giv det nu til Kontorchefen imorgen,“ tilføiede han og rakte Skriveren Haanden. „Farvel, Henning! Det er en Fornøielse at have med Folk som Dem at bestille. De skal snart høre fra mig.“

Klokken var henimod otte samme Aften, da Henning sad hjemme i sin Stue. Han havde spist den opvarmede Middagsmad med en glubende Appetit, og paa Konens og Datterens gjentagne Spørgsmaal stadig svaret et og det samme: at det var noget med den Kogebog og Forlæggeren, som hindrede ham i at komme hjem til sædvanlig Tid. Derefter havde han præsenteret dem Ministerens Anvisning, og da Datteren spurgte om sin Napoleonskage, drog han en sirlig Pakke i rosenrødt og forgyldt Omslag op af Lommen.

„Vær saa god, her er noget, der er bedre.“

„Chokolade! Chokolade! et helt Pund!“

jublede den unge Pige og dansede omkring Faderen. — Det var en komplet Festaften i Skriverens Stue.

Nu sad han og spillede Dam med sin Svigersøn, men Spillet var dennegang ikke istand til at lægge Beslag paa hans Tanker, han saae saa adspredt ud, smilede, trommede med den ene Haand paa Bordet, og hver Gang Konen saae over paa ham, nikkede han til hende med en Mine, en Mine: „I kan tro, hvis jeg vilde, saa kunde jeg fortælle Nyt, — men jeg vil ikke. Det er Kontorets Hemmelighed.“

„Nu skal Fatter rigtig gaa hen og tage sit pæne, hvide Tørklæde af og skifte Frakke. Hvad ligner det, saadan at blive siddende den hele Aften med sit bedste Tøi paa.“

„Ja, men nu vil jeg ikke tage det pæne, hvide Tørklæde af, og heller ikke have den gamle Frakke paa. Det er jo min Fødselsdag, vi holde hellig iaften. — Er det værd at spille mere, Frits? — Hør, søde Mie!“ udbrød han pludselig og sprang op fra Bordet og slog begge Arme om sin Hustrus Hals, „naar Du var en rigtig rar Kone, veed Du, hvad Du saa

gjorde? saa gik Du ned og hentede en Pot Mælk, — jeg betaler, — og lavede os hver en stor Kop Chokolade. Hvad Du!“

„Men jeg troer, at den Mand er gaaet fra sin Samling iaften,“ sagde Konen smilende, „vil Du nu have Chokolade?“

„Ja, Moder! Chokolade! Chokolade! det var en yndig Idee,“ raabte Datteren og kastede sit Hækletøi for at kunne klappe i Hænderne.

„Jeg siger Jer jo, at det er min Fødselsdag,“ gjentog Henning. „I ane ikke, hvor sandt det er. — Vi vil have Chokolade og Boller til. Det er mig, der spenderer!“

„Og jeg gaaer til Bageren efter Boller,“ sagde Frank, medens han tog sin Hat.

Konen bragte Mælk og kogte den over Spirituslampen henne ved det lille Bord i Krogen; Frank kom med en stor Pakke Boller, og Henning tog sin Harmonika frem og spillede: „Skjønne Minka! Æren byder,“ lidt efter begyndte han at synge til Musiken.

„Fatter! Fatter!“ hviskede Konen pludselig, „det banker! Det er bestemt Værten, Du!“

„Hvad bryder jeg mig om Værten,“

svarede Henning, idet han kastede Hovedet tilbage og udfordrende satte begge Arme i Siderne. „Lad ham kun komme.“

Konen aabnede Døren, en høi Mand traadte ind. Henning stirrede, Smilet forsvandt pludseligt fra hans Ansigt. Han slog begge Hænder sammen og udbrød:

„Men Deres Excellence! De her!“

„Ja, hvorfor ikke,“ svarede Ministeren smilende. „Jeg sagde Dem jo, at De snart skulde høre fra mig. Jeg talte med Kontorchefen, da De var gaaet, og vi lagde vore Hoveder iblød *for Dem*, ligesom De før har gjort *for mig*. Der er netop en Assistentplads ledig deroppe, den passer vist for Dem. Fuldmægtigen søger et Byfogedembede, hvem ved hvordan det kan gaa, maaske jeg næste Gang kommer herop for at gratulere Dem til hans Plads.“

„Ak, Excellence! Excellence!“ raabte Henning og greb Ministerens Haand. „De veed ikke, hvor sjæleglad De gjør mig, nei, De veed sandelig ikke. — Sikken Dag, det har været, sikken Dag!“ vedblev han og

trykkede begge sine Hænder ind imod de bankende Tindinger, som om de smertede ham.

„Naa, saa her boer De,“ ytrede Ministeren, for dog at sige noget, „det er Deres Hustru og Datter formodenlig, og heroppe er det, De sidder og laver Artikler — hvad jeg vilde sige, en ny Udgave af Mangors Kogebog.“

Henning smilede, medens Taarerne løb ned over hans Kinder, og Ministeren tog Plads paa en Stol. Under Samtalen havde Moderen ubemærket faaet Datterens hvide Forklæde paa. Nu gik hun hen til Henning og hviskede ham nogle Ord i Øret. Henning nikkede.

„Sig det kun, det er der jo intet Ondt i.“

Konen rømmede sig, traadte et Skridt nærmere mod Bordet og begyndte saaledes:

„Siden Deres Excellence er saa god og viser os saamegen Naade, vilde jeg i al Ærbødighed gerne spørge —“

„Ak, Motter dog, hvad skal alle de Omsvøb til, nu er det jo Dig, der taler i Kancellistil, som Du beskyldte mig for imorges. Hun vil bare spørge Deres Excellence, om hun tør

byde Dem en lille Kop Chokolode. — Vi holde Fest heroppe iaften.“

„Ja, med Fornøielse, hvorfor ikke? gjør blot ingen Omstændigheder med mig, Henning og jeg er jo gamle Bekjendte.“

„Bekjendte?“ gjentog Skriveren.

„Ja vist, Skolekammerater endogsaa.“

„Deres Excellence tager bestemt feil.“

Nei, jeg tager ikke feil. Har De glemt, hvor ofte vi traf sammen i gamle Dage? — Mindes De ikke vor morsomme Fodtur med den høie Nissen til Fredensborg. Husk Dem dog om.“

„Nei, det husker jeg rigtig ikke,“ paastod Henning smilende, men han vovede dog ikke at se op paa Ministeren.

„Deres Excellence skal ikke tro ham,“ sagde Konen, „han husker det saamænd alt-sammen meget godt, han har siddet og fortalt os det mangfoldige Gang. Det er ikke længer siden end imorges, at han paastod, han havde spillet Kegler med Dem nede hos Madam Luft i Lille Kongensgade.“

„Men Motter, Motter dog, hvad er det

Du staaer og siger. Du glemmer jo reent Respekten og Ministerens Nærværelse.“

„Lad hende tale, Henning,“ sagde Ministeren og lagde sin Haand paa den Gamles Skulder. „Her er ingen Minister og ingen Respekt at iagttage. Her er kun en Mand, som kommer til sin gamle Kammerat for at trykke hans Haand, takke ham og sige: Kom nu lidt frem i Lyset, Du, som hele dit Liv igjennem skjulte Dig og krøb sammen i Skyggen, Du, som fornægtede Dig selv og altid holdt Dig blandt de sidste, mens Du fortjente at være mellem de første.

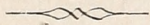
„Ak, Stefen! Stefen! tal dog ikke saaledes til mig,“ sagde Henning og bøiede sit Hoved ned mod Bordet. „Det skulde jo være min Fest iaften, og Du faaer mig til at græde.“

„Godnat, Henning, Godnat! Kom og lys mig ned, Trappen er lidt steil derude. Vi sees imorgen.“

Han gik, og Henning lyste ham ud. Da han kom tilbage, stod Kone og Datter maalløse af Forbavselse. Skriveren var i faa Minuter voxet en Alen i deres Mening.

Den gamle Mand satte Lampen hen paa Bordet, gned Hænderne ned ad Siderne, medens alle hans Træk lyste af en ubeskrivelig Lykke. Et listigt Smil gled lidt efter hen over hans Læber, medens han tog sin Hustrues Haand, kyssede den og sagde:

„Hvad siger Du nu, Motter! Det var det, jeg ikke kunde fortælle Dig før. — Assistent Henning! kongelig Embedsmand! pensionsberettiget! — og alt dette kan vi alene takke Madam Mangors Kogebog for.“

En Hex fra Solbjerg.

I.

Fæste Pige.

I Borgstuen paa Lindholm sadde to Herremænd henimod Aften. Det sidste Dagskær søgte forgjæves at trænge ind igjennem de smaa solbrændte Ruder. I Kaminen brændte et vældigt Favnestykke og kastede sit Lys hen over nogle gamle Vaaben og over det tavlede Murstensgulv, hvorpaa der stod et Bord med Tærninger og to tømte Krus.

„Fordi Du ikke gider spille mere, kan Du da nok blive ved at drikke,“ sagde Klaus Brok til sin Nabo, Offe Dal. „Muligt Du saa faaer Tungen paa Gled, thi Du er sær tavs idag. — Herind!“ vedblev han og klappe med Laaget paa Kanden, bring Øl, Rostocker Øl! og en Kande gammel Vin tillige,

men i en Fart, eller I skal times syv lange Ulykker.“

Hans Ord øvede deres Virkning. Et Vin-krus og en stor Kande skummende Øl blev baaret ind af Herremandens Tjener Kasper, Krusene fyldtes, og efter et forsvarligt Drag tog Offe Dal tilorde, medens han vedblev at stirre ind i Ilden.

„Veed Du ellers, hvad jeg tidt tænker paa, naar jeg tumler omkring derhjemme i min Ensomhed, og det ved daarligt Veir trækker og værker i min Axel? at det var rart nok, hvis min salige Hustru havde levet lidt længer. Jeg skjønnede tidt ikke ret paa hende, det Skind; ja vist, hun var egen, var hun, og tog sig Alting saa nær, men man bliver tilsidst aflægs Du, og trænger til Pleie. Jeg skulde nu ikke have noget imod, hvis der en Dag kom En i hendes Sted og bragte lidt Skjemt og Solskin ind i de gamle Stuer. — Hvad siger Du, Klaus? — hvorfor er det aldrig faldet Dig selv ind at tage en Hustru, mens der endnu var Stunder og Leilighed dertil?“

„Fordi — aa hvad! jeg har aldrig tænkt derpaa, jeg holdt mig til Kortenspil og Drikke-

bordet dengang, forresten er der Mening i din Tale, jeg slaaer ikke heelt Vrag paa Kvindfolk og finder ogsaa, her er lovligt ensomt i de mørke Vinteraftener, uden andet Selskab end Hunden, Missen og Karlene — Den lille Jomfru Karen til Aalholm synes jeg t. Ex. bandsat godt om.“

„Men hun er jo nu trolovet med Ove Krag, saa der har Du betænkt Dig forlænge,“ sagde Offe. „Det har vi forresten begge To gjort, jeg burde have taget mig en Anden, da den Første afgik til Himmeriges Rige, der var Tilbud nok. Nu er det forsilde, men jeg har tænkt paa en bedre Tidsfordriv, den maa Du se at fremme for mig. Naar jeg rider op til Dig, falde mine Øine af og til paa en Pige nede ved Skolemesterens Hus, der hvor vi skød den Ræv til Kyndelmisse. Jeg troede først, det var et Barn, saa lille og spinkel saae hun ud, men forgangen holdt jeg stille og gav mig i Snak med hende, da mærkede jeg nok, jeg havde taget feil. Guds-død! hvor var hun kjøn, den Lille, og saa havde hun et Par Øine, Du, — som, ja, hvad skal jeg ligne dem ved? Jeg spurgte

om hendes Navn. Det var Kristine Steffensdatter eller saadant Noget, hendes Fader boer i Solbjerg og gaaer ellers om og holder Skole for menige Folks Børn. Jeg forlangte en Drik Melk, hun løb ind og kom tilbage med et fyldt Krus. Mens jeg tog det, bad jeg hende om et Kys, det lod hun ikke til at synes rigtig om, da jeg greb om hendes Haand, sled hun sig løs og Fanden tog ved hende ind ad Laagen. Saa kylede jeg Kruset efter hende og red min Vei, men ud af Tankerne vilde hun ikke alligevel, Tilsidst faldt det mig ind, at hvis jeg blot kunde faae hende hjem til mit, saa hun styrede mit Hus og holdt mig med Selskab tillige, vilde jeg ikke forlange bedre i min Ensomhed. Idag mødtes vi igjen, jeg nikkede og nikkede, — hun saae tvær og alvorlig ud, men jeg skal nok faae hende til at le, kan Du tro, naar hun først sidder hjemme paa Gaarden. Jeg veed kun ikke ret, hvordan jeg skal fange Sagen an, derfor maa Du vise mig den Villighed at tale med Pigen og Faderen. De bo jo paa din Grund, og Du er deres Herskab. Gjør det, lille Klaus

Brok, om jeg kan tjene dig en anden Gang, skal Du ikke vente længe derpaa.“

»Ja, nu skal vi se, hvad der kan gøres ved det, jeg skal tale med Pigen, det kan Du stole paa.“

„Du havde stor Lyst til den hvide Følhoppe, — jeg skiller mig ellers nødig ved den, men lad gaa! samme Dag Kristine drager ind paa min Gaard, skal de trække Hoppen hjem til Dig, at sige for Vederlag og honnet Betaling. Er Du saa fornøiet?“

Endnu en Stund fortsattes Samtalen, til Krus og Kande vare tømte, saa reiste Offe Dal sig for at ride hjem og paamindede endnu engang sin gode Ven om at tale hans Sag hos Kristine. „Jeg skal gjøre et Gilde for Dig, den Dag hun drager ind paa Gaarden,“ tilføiede han, da han steg tilhest, — „jeg skal skikke Dig et Anker af den gamle Spanskvin, Du roste forgangen,“ raabte han, idet han red ud af Gaarden.

Næste Dag drog Klaus Brok paa Jagt. Han havde baade glemt Kristine og sit Løfte til Offe, først ved Skolemesterens Hus kom han i Tanker derom. Han red hen og bankede

paa Døren med Skaftet af sin Ridepisk. Skolemesteren kom ud og lukkede op. „Vi skal snakkes lidt ved, Skolemester, om det Hul paa dit Tag, som Du saa ofte har klaget over,“ sagde han, medens han steg af Hesten og bandt den ved et gammelt Asketræ. Derpaa gik han ind i Stuen, fulgt af den ydmygt bukkende Skolemester.

„Sæt den Bænk hen til mig, her ved Ilden. Fortæl mig saa, hvad det er, Du vil.“

„Skolemesteren begyndte, Herremanden afbrød ham: „Du har jo en Datter, hvor er hun henne?“

„Hun sidder inde og væver,“ svarede Skolemesteren og vedblev sin Fortælling om Hullet i Taget. Klaus Brok lod til at høre paa ham med dyb Opmærksomhed, indtil han atter udbrød:

„Kald paa din Datter.

Skolemesteren saae forundret paa Herremanden, han gik hen og aabnede Døren til næste Stue. Her sad Kristine ved sin Væv, i Vinduet ved hendes Side hang et Bur med en Irisk. Fuglen sang, men Kristine tav.

Herremanden stod lidt og saae paa hende.

„Ja, saa Gud har Offe Ret,“ raabte han, „Du er jo ret en kjøn, lille Pige. Kan Du gaa ud og skære et Stykke Brød til min Hest. — Hvad var der saa med det Tag, Skolemester? bliv ved!«

Samtalen om Taget begyndte igjen for tredie Gang, medens Kristine gik hen og skar Brødet uden at slaa sine Øine iveiret. Skolemesteren forklarede med stigende Ivrig-
hed, det var længe siden, den naadige Herre havde hørt saa taalmodig paa ham. Klaus Brok sad og saae paa Kristine og kneb hende i Kinden, da hun gik forbi.

„Ja, saa min Sjæl har Offe Ret,“ gjentog han. — „Naa Du er altsaa Skolemesteres Datter. — Aa, hold dog Mund med din Historie, Steffen! jeg kan jo ikke høre hvad hun siger. Du maa lade Ridefogden give Dig et Læs Tækkehalm oppe paa Gaarden, og om Du bruger to, kan det ogsaa være det Samme. — Naa, saa Du sidder og væver Dreil og Bolster i det lille, røgede Kammer derinde, jeg veed den Lod, der kunde være bedre. Hvad siger Du om at komme op til mig paa min Gaard, jeg er en enlig, gammel

Mand, — for Djævelen! altfor gammel er jeg da heller ikke,” tilføiede han og slog med Ridepysken paa Støvlerne. „Jeg trænger til En, som kunde se Husfolket paa Fingrene og holde Røgt og Orden i Tingene, jeg trænger ogsaa til lidt Lystighed og lidt Skjemt deroppe, kortsagt til dit lille, milde Ansigt.“

Skolemesteren stod og bukkede, medens Klaus taledes, han greb Fligen af Herremandens Kappe og kyssede den, idet han udbrød: „Det var da en stor Ære, Naadigherren lader mig ringe Mand vederfares, hvormed skal vi kunne gjengjælde denne Naade.“

„Hvad svarer Du mig saa, Lisbeth! eller hvad Du hedder. Det er nok et Tilbud, som Du ikke faaer at høre hver Dag. Du skal have dine magelige Dage deroppe, ikke bestille Andet, end hvad Du selv vil. Jeg er ogsaa rar at komme tilrette med og ikke som mangan Anden af min Stand, der svirer hele Dagen bort og kommer rusende hjem om Natten.“

Skolemesteren bukkede atter. Naadigherren er den bedste Adelsmand i hele Verden,” forsikrede han høitideligt.

„Hold Mund, Steffen! der er Ingen som taler til Dig. — Hvad siger Du saa, mit Barn? lad mig høre din Mening. Hvorfor staaer Du og piller paa dit Forklæde? Er det Glæden, der gjør Dig tavs? Du skal blive holdt i Agt og Ære og næst efter mig være den Første paa hele Gaarden. Nu gaaer Du klædt i Lærred og det grove Vadmél, og Nøden kigger ud af dine Ærmer. Du skal komme til at bære flandersk Klæde og Fløil og Maarskinds Kaabe. Du skal faa Guld i Ørerne og en gylden Kjæde om din Hals, saa den bedste Adelsfrue ikke har den bedre.“

Skolemesteren slog Hænderne sammen med et Udbrud af dyb Henrykkelse. Kristine blev ved at tie og holdt sine Øine heftede paa Jorden, fra rød var hun bleven bleg. En Gang saae hun hen paa Faderen med et Blik, som om hun bønfuldt ham om Hjælp, men hun fandt ikke, hvad hun søgte.

„Op med Hovedet!“ sagde Klaus Brok, utaalmodig over denne lange Tavshed. „Mit Tilbud er da vel et Svar værd. — Hjemme hos mig i Stads og Hørlighed eller derinde

med Væverspolen i Pjalter, hvad synes Du bedst om?"

„Jeg holder mest af min Væv," svarede Kristine dæmpet.

„Hun er saa ung endnu, fast for et Barn at regne, hun veed ikke, hvad hun skal sige," forsikrede Skolemesteren.

„Om Helligdagene ride vi til Kirke med Jæger og Tjener efter os. Jeg vil holde Dig god nok til at sidde i Herskabets Stol, og hvad Du bestemmer, skal Ingen faae Lov at sige Nei til."

„Jeg vil hellere blive herhjemme ved min Væv," gjentog Kristine med større Sikkerhed end før.

Herremanden slog et vældigt Knald med sin Pisk og raabte:

„Du maa jo være forrykt, Du tossede Pige! men Du skal faae Lov at tænke paa det, jeg har sagt, til imorgen."

„Om I gav mig Lov til hellig Sylvesterdag," sagde Kristine, „vilde jeg dog kun svare det Samme. Om I klædte mig i Guld og Silke, hellere vilde jeg bære min Vadmels-

trøie. Naadigherren regne mig det ikke ilde, men jeg veed knap at svare bedre.“

Klaus Brok gav sig til at fløite, det var et Tegn, paa at han blev vred. „Naa, saa det vil Du, og Du siger Nei til mit Forslag. — Ja, vi snakkes ved igjen, vi To.“ Med disse Ord reiste han sig, nikkede til Kristine og gik ud af Stuen. Skolemesteren fulgte efter. Klaus hørte ikke paa alle hans Forsikringer om Kristines Ufornuft, og at hun vist snart vilde komme paa bedre Tanker. Da han sad paa Hesten, bøiede han sig ned mod Steffen og udbrød:

„Hvad angaaer det Tag og Halmen, vi talte om, saa lad det være lidt endnu, siden det har varet saalænge. Jeg skal skikke Ridefogden ned for at se, hvad der er bedst at gjøre.“ Dermed red han.

Skolemesteren stod og bukkede og gik derefter ind for at skænde paa sin Datter.

II.

En Skavank.

Næste Dag stod Klaus Brok ved Vinduet og saae Skolemesteren nede i Gaarden tale med en Tjener. Klaus kaldte Tjeneren op til sig og begyndte at udfritte ham. Tilforn havde Skolemesteren aldeles ingen Betydning havt for ham, siden igaar bevægede alle hans Tanker sig om Manden og hans Datter.

„Hvem var det, Du stod og talte med, lille Kasper?“

„Det var den Skolemester Steffen fra Solbjerg.“

„Du lod til at være sær fortrolig med ham. Hvad er det egentlig for en Mand? jeg synes ikke om hans Ansigt, han seer mig ud til Allehaande.“

„Kasper havde længe været i Klaus Broks Tjeneste, han kjendte sin Herre og vidste af Erfaring, hvorledes han burde svare. „Naadigherren har Ret i dette som i alt Andet. Der er ikke Stort at sige om samme Skolemester. Han slider paa Tiden som han kan bedst. Naar Sneen falder, og det bliver Vinter,

gaaer han omkring fra Hus til Hus og læser med Bønderbørnene, hjemme sidder han og fletter Bikuber, som han sælger paa Vorbasse Marked. Saadan slaaer han sig igjennem.“

„Hvad Djævelen bryder jeg mig om den Snak, det er jo om hans Datter, jeg vilde have Noget at vide.“

Et fornøiet Smil gled over Kaspers Ansigt, han var en Menneskekjender. „Naadigherren har ogsaa Ret i dette. Kristine er den Bedste af de To; som hun kan væve og gjøre sin Gjerning! Der er ikke det Mønster i Dreil eller Dynevaar, uden at hun forstaaer at slaa det op. Heller ikke findes hendes Lige i at sy i Lin. — Hun har en slem Skavank alligevel, men det kommer da endelig ikke mig ved.“

„Skavank!“ gjentog Klaus Brok.

„Hun er sig selv værst, hun giver sig nødig af med Folk, kommer hverken til Dans eller Lystighed som de andre Piger, men sidder og slaaer den Skytte, Dag ud og Dag ind, — man skulde tro, hun var hexet fast til Væven. — Det har nu saa sin Aarsag, som jeg kom under Veir med sidste Foraar.“

„Sæt Dig ned paa Bænken og skænk Dig et Bæger af den Kande, Du taler sær godt for Dig. — Hvad er det for en Aarsag, der holder Tøsen ved Væven?“

„En Aften i Foraaret, strax efter at Sol gik i Bjerger, kom jeg forbi Skolemesterens Hus. Der holdt en Hest noget borte, og jeg hørte En, som talte høit i Nærheden, saa stod jeg stille for at lytte.“

„Djævelen fare i Dig, din Gavtyv! Du lyttede?“

Kasper smilte, og skænkede sig paa eget Ansvar endnu et Bæger, før han vedblev. „Der stod en Junker med Kaabe og Fjer i Hatten og bøiede sig ind over Gjærdet, saa langt han kunde, for at naae Kristines Haand Hun lod ham tage den, men var bleg som en kalket Væg og hørte til, medens han talte. Det har Du sagt, raabte han, at Du vilde være min til Liv og Død, dele Ondt og Godt med mig og følge mig, hvor jeg gik, alle mine Dage. Det har jeg, svarede Pigen og græd sine modige Taarer, men jeg vil ikke volde Splid og Ufred mellen Jer og dem, I holder af. I er en Herremands Søn, og jeg en fattig

Bondepige. Jeres Fader kom ridende herved forgangen, skændte, truede og vilde slaa mig med sin Ridepisk og lovede mig Allandsens Ulykker, om jeg lokkede Jer, — ja, det var hans Ord, — fra den, de havde bestemt at give Jer til Hustru. Jeg lokke Jer! gjentog hun og strakte begge sine Hænder hen imod ham. Siig, at det ikke er saa, han talede kun i Vrede, har jeg vel lokket Jer? I kom, og jeg vilde gaa, I talte, og jeg tav, jeg lyttede blot til, fordi jeg aldrig havde hørt en Musik saa liflig, som den, der laa i Eders Ord. Alt hvad I har sagt, det gjemmer jeg herinde, det vil jeg aldrig glemme, det klinger for mig, hvor jeg gaaer, om Natten i mine Drømme, og hver Dag sidder jeg og gjentager det ved Væven, lige Nyt bliver det endda. Skilles maa vi alligevel. I er rig, jeg et fattigt Skolemesterbarn. Eders Hustru kan jeg ikke blive, og Eders Frille vil jeg ikke være. — Det mente I ikke heller, vel? — — Hun kyssede begge hans Hænder.“

„Nu lyver Du vist,“ raabte Herremanden, „det var ham, der kyssede hendes.“

Kasper var paastaaelig. „Hun kyssede

begge hans Hænder,“ gjentog han mere fyndigt, „jeg saae det lyslevende, som jeg seer Naadigherren her, saa gik hun, lukkede Husdøren efter sig og vendte ikke mere tilbage. Han kaldte, hun hørte det ikke, Døren blev ved at være lukket. Saa red han sin Vei med bøiet Hoved over ad Nørholm til. Efter den Aften gav jeg mig hvissomda Ærinde ned forbi Skolemesterens Hus og lurede og lyttede lidt, det kom jo Ingen ved. Junkeren saae jeg ikke mere, men hver Aften, hvordan saa Veiret var, stod Kristine ved Gjærdet og stirrede over ad Nørholm til, og naar jeg kom nærmere, saae jeg de stride Taarer løbe ned ad hendes Kinder. Hvem hun tænkte paa, er endda ikke svært at gjætte.“

„Det kan gjerne være, men hvad kommer al den Sludder mig ved. Junkeren vilde have sin Plaseer med den Bondepige. Du kan da nok begribe, at en adelig Herre som han tænkte ikke paa at gjøre hende til sin Hustru og lovlige Ægteviv.“

„Vorherre bevares!“ sagde Kasper ærbødigt, „det vilde slet sig skikke.“

„Skal jeg nu sige Dig min Hjertens

Mening, saa troer jeg snarere, den Bondepige har koglet noget Tøieri for samme Junker fra Nørholm. Ja, Du griner, Kasper! men Fander tro de Kvindfolk, de kan Andet end deres Fadervor. Igaar blev min Hest sky, mens jeg kom forbi Stedet, og havde nær kastet mig af, da jeg saa nøiere til, sad der en stor, sort Kat i Kristines Vindue og gloede paa mig med et Par Øine som et Par Ildhjul. Var det ikke ogsaa ved det Skolemesterhus, at Jakobs Vogn væltede med et Læs Langtømmer og forslog ham, saa han blev en Krøbling derefter alle sine Dage? — Det synes mig ogsaa at tyde paa Ondt, at hun staaer hver Aften ved det Gjærde, hun tryller vist og kogler imedens, jeg har hørt Snak om, hvordan saadant Noget gaaer til. Jeg mødte Kristine samme Aften silde, da jeg kom fra Svir paa Darum, hun listede forbi Kirkegaarden og var ikke rar at se paa. — Man gaaer ikke forbi en Kirkegaard i Mulm og Mørke for Ingenting; men Vorherre vare min Mund, jeg skal intet Ondt sige hende paa, og Du tier ogsaa med, hvad vi har talt om i Fortrolighed. Lader Du dig forlyde derom til Hvem-

somselst, det kan være, skal Du faae min Tyrepisk at smage, det kan Du lide paa. Afsted med Dig og kald Pigen herop, jeg vil høre, hvad vi skal have til Middag.“

Kasper gik, han lovede den ubrødeligste Tavshed og var neppe kommen ned i Folkestuen, før han meddelte, hvad Klaus Brok havde betroet ham, dernæst forøgede han Historien med Alt, hvad han kunde lægge til af egen Opfindsomhed.

III.

En lærd Skytte.

Otte Dage efter red Herremanden igjen paa Jagt. Terkel Skytte fulgte ham med Hundene. Det var langt ud paa Efteraaret, taaget Veir og stærk Blæst den Dag. Herremanden saae alvorlig og forstemt ud. Vildtet vilde ikke vise sig, skjøndt Terkel gjorde alt muligt og sendte Hundene afsted i forskjellige Retninger. Inde i Ravnholdt Krat foer et Raadyr over Veien og forsvandt paa den anden Side. Herremanden skød, men feilede.

„Det lader til, at den skindbarlige Djævel er faret i Dyrene idag,“ raabte Klaus og rakte Bøssen til Terkel, for at han skulde lade den igjen. Terkel smilede og nikkede. „Naadigherren har tilforladelig mere Ret, end I selv veed, skjøndt en Herremand har da altid Ret, kan jeg tænke.“

„Hvad skal den Sludder sige?“

„Der er dem, der mene, at onde Øine ligesaavel kan forgjøre Ens Jagt, som de kan volde, at man hverken kommer til at kjerne eller brygge. Jeg veed intet derom, ufremmelig Forkyndelse! men er det sandt, saa har jeg rigtig set den Bartusse liste om her imorges tidlig, som kan gjøre mere end spolere en Jagt.“

„Hvem skulde det være?“

„Skolemesterens Kristine fra Solbjerg. Folk snakker slemme Ting om hende. Ja, saadan Noget naaer ikke til Naadigherrens Øren, men mellem de Menige og ufri Bønder tales der Allehaande, naar de komme sammen til Gilde eller Hovarbeide. Allibar Freind Gesamtheit, som Tyskeren siger. Det var Kestens Skyld,

Jakob Skrædders Vogn væltede forrige Maaned. Da hun Stefansdag var nede hos Præstens, forgjorde hun deres Øl ved at stikke Fingeren ind i Spundshullet. Otte Dage efter gik hun forbi en gammel Kone, som kom haltende hen ad Veien med en Kurv Æg i Haanden. Hvor skal Du hen? sa'e hun. — Jeg skal til Byes, sa'e den Halte. — Ifald Du naaer saa langt! sa'e Kesten og grinte, da hun gik fra hende med samt hendes sorte Kat, for den skal æstimeerligt talt altid følge med hende. Men det slog godt nok til, hvad hun spaaede, for den Halte naaede ikke Byen, hun faldt, saa lang hun var, og slog sig skammelig, da hun kom norden for Drøvild Mose. Det er da tydeligt nok det. Kan hun forkogle Øllet og faae den Gamle til at falde, tænker jeg min-sjæl ogsaa, hun kan jage Vildtet fra Skoven og gjøre det som Værre er, naar hendes Sind staaer dertil.“

„Jeg har hørt Tale om denne Kristine Vævers,“ sagde Herremanden undvigende. „Det sidder ogsaa her i min Skulder og værker fra den Eftermiddag, jeg var nede at se paa det Skolemestertag; men man skal alligevel

ikke være saa rask til at dømme, og jeg holder ikke af, at mine Folk siger Ondt om Nogen.“

Skytten svarede ikke, han drog sig ydmygt tilbage paa sin Plads foran Hundene. Klaus Brok red videre, han sad og smilte og undrede sig over, at Rygtet allerede havde faaet en saa vid Udstrækning, som Skyttens Fortælling antydede. Lidt efter kaldte han Terkel til sig igjen, han havde fattet en stor Beslutning.

„Det vil jeg alligevel lade Dig vide, at Du skylder Medmennesker og Kristenfolk at lægge Mærke til, hvad Du kommer under Veir med af saadan Kogleri. Hører Du noget Nyt om samme slemme Kvinde, saa har Du Forlov at gaa op i Stuen og fortælle mig derom. Det kan gjerne gjælde Liv og Lemmer, Du, Troldtøi er ikke til at spøge med. Kommer der mere af Sligt mig for Øren om den Kvinde, saa faaer Birkefogden at gjøre sin Pligt og tage Vidnesbyrd af hende, samt slutte hende i Bolt og Jern, indtil hun sværger sig Tog over for det, hun af Godtfolk er udlagt. Sagde Du ikke, Du havde seet hende idag luske om her i Skoven:“

„Saa livagtig, som jeg seer Naadigherren

for mine Øine. Hun gik med bøiet Hoved og plukkede Blomster, eller hvad det var, hun nu samlede paa, da jeg kom forbi efter at have omkredset Skoven, som Pligt og Sandfærdighed bød. Hun spurgte, om der skulde være Jagt herude idag, jeg svarede Ja, med tilforladeligt Sind, og tænkte ikke paa Videre, Saa kan man forestille sig den skammelige Kvinde, giver hun sig ikke til at baske paa Busken, hun staaer ved, med en lille Pind, hun har i Haanden, og siger: det vil vist blive en daarlig Jagt, for det er saa mørkt i Veiret. — Er det tydeligt?“

„Du kjender hende altsaa nøie?“ spurgte Herremanden uden at besvare Skyttens Spørgsmaal.

„Om jeg gjør, det protesterer jeg paa i Betimelighed og Retsind,“ forsikrede Skytten.

Herremanden brast i Latter, han standsede sin Hest og vendte sig om mod Terkel. „Hold nu op med den tossede Snak og tal tydeligt. Hvad Djævelen er det for en Mængde Ord, Du jasker sammen? der er jo ikke Mening skabt i dem.“

Skytten hævede sit Hoved og tog til

Hatten. „Naadigherren maa endelig ikke ansee mig for en Bogfinke, lad være, jeg er af ringe Stand i Tilsidesættelse og Mangfoldighed. Som jeg rider her, er jeg dog Mand for at læse i Postil og Bibel, baade stort og smaat Skrift, og nogle af de latinske Bogstaver tilige. Deraf lærer jeg de mange Ord udenad; jeg kan ogsaa regne, ilfærdig Bestræbelse, og skrive paa Tavle. Forgangen Sanct Martini, da jeg var med at mærke Træer, sagde Ridefogden til de Andre: der seer I den Mand, som kan skrive og tælle sammen bedre end den bedste Degn i Kongens Riger og Lande. — Jeg taler ikke saa af Hoffærdighed og Conduite, men den gamle Præst i Darum kjender mig ogsaa, han kom agende til Kirke forleden, da jeg sad og læste paa Gjærdet. Hvad bestiller Du der min Søn? — Jeg læser i Peder med Sølvnøglen, svarer jeg. — Veed Du hvad, siger han, den Mand, der kan læse i Peder med Sølvnøglen, er sandfærdig bestemt til Andet end at skyde Ræv og Hare.“

„Jeg giver baade Præst og Ridefoged Djævelen!“ raabte Klaus, „naar Du staaer for mig, skal Du lade fare de forrykte Ord og

tale som et andet fornuftigt Menneske. Hvad var det, som Du fortalte om Kristine?“

„Jeg skulde engang have været Kjæreste med hende, det være sagt i ærbarlig Fortræskhed, men da jeg saa kom med Texten, slog hun mig lige midt paa min Mave. Du er for tyk til at blive Kjæreste med mig, sagde hun. Tre Gange slog det Skarn mig, tre og tre, det gjør sex, tilforladelig Skarpsind, og nu kommer det Værste. Sex Dage efter sprang min Bøsse, saa jeg nær havde faaet Hjerne-skallen flækket. — Hvad siger Eders Naade! Jeg gjorde, hvad jeg kunde for at blive klistret sammen igjen, man vil da gjerne beholde sit Liv, om ikke af anden Grund saa til Erindring om sine kjære Forældre. — Men hendes Skyld var det ikke, at jeg slap derfra.“

Klaus Brok lod til at være dybt greben, han rystede paa Hovedet. „Javist, javist!“ sagde han. „Det er slemme Ting, de Kvind-folk kan stille op med os. Vorherre være saa god at hytte sine. Hører Du mere om det onde Fruentimmer, saa lad mig det strax vide. Du skal ikke gjøre det omsonst, det er jeg Dig Mand for. Rid saa tilbage til din Plads,

Du, ret nu komme vi ind i Landsbyen, det skikker sig ikke, at Folk seer Dig ved min Side.“

IV.

En retfærdig Dommer.

Omtrent fjorten Dage senere kom Birkefogden ridende ind paa Herregaarden. Det var en lille, velnæret Mand med et ildrødt Ansigt, dobbelt Hage og et Udtryk, som kun vidnede om den fordelagtige Mening, han nærede om sig selv. Hans Dragt var en sammenknappet Kofte og store Sølvspænder i Knæbenklæderne og Skoene, Parykken havde en lang Pisk, hvis oprindelige sorte Farve Tiden efterhaanden havde forvandlet til brunrød.

Han vilde vide, hvad der var at gjøre med Hensyn til alle de Rygter, den sidste Tid havde frembragt om Kristine, Rygter, der hver Dag forøgedes, og som indeholdt de utroligste Ting, hvilket maaske netop var Aarsagen til den Opmærksomhed, der skændedes dem. Klaus Brok paatog sig en alvorlig

og dybsindig Mine, tav længe og lod sig fortælle Alt hvad Birkefogden vidste, før han gav sin Mening tilkjende.

„Det gjør mig ondt for det Skolemesterbarn,“ sagde han endelig, „men Retten maa have sin Gang, og hun bør tages i Forhør, der er ikke andet ved at gjøre. Jeg for min Part sætter kun ringe Lid til, hvad der siges hende paa, men Noget af det maa dog have sin Rigtighed, vist er det i al Fald, at hun har forhexet mig, det sværger jeg Dig til. Hun og jeg mødtes vel de hundrede Gange tilforn, uden at jeg brød mig derom, men nu tænker jeg paa hende hver evige Dag. Forgangen, da vi var til Gilde hos Brokdorfs, sagde jeg til mig selv, mens jeg sad og saae paa alle de pyntede Fruer og Jomfruer: Hvordan vilde Kristine se ud i den Dragt, eller i den Dragt? Hele Natten drømte jeg alene om hende. — Veed Du, hvad jeg har gjort, Jens Søltoft, til Dig kan jeg nok betro det. Du er en tavs og vederhæftig Mand. Jeg har tilbudt hende at komme herop, faae Plads paa min Gaard og styre Huset for mig i min Ensomhed. Hvad troer Du vel, hun svarede?

jeg vil være fordømt, hvis Du gjætter det. Hun sagde, at hun hellere vilde slide Vadmæl og Lærred foran sin Væv end gaa i Fløil og Silke hos mig.“

Birkefogden slog Hænderne sammen. Hans fede Ansigt udtrykte den dybeste Rædsel over en saa stor Ugudelighed.

„Man skulde antage det for umuligt, om ikke Naadigherren selv fortalte det, men det falder mig ind, siden I tænker paa En til at styre Huset, saa vover jeg ydmygst at foreslaa Eder min Datter Maren. Hun er stor og stærk, dertil vel lært, hun holder ogsaa ubegribelig meget af Eders Naade. — Der er ikke saadan en Herremand til paa Guds grønne Jord, siger hun. Forgangen sad hun og læste i Katekismus med sin lille Søster. Da de saa kom til det Bud, som handler om den høie Øvrighed, formanede hun Barnet til at have Agt og Kjærlighed for vor Herremand. Taarerne stode mig i Øinene ved at høre derpaa. Maren kunde saa godt være Eder til Hjælp og Pleie her paa Gaarden.“

Klaus spræng op og slog i Bordet. „Til

Pleie siger Du! seer jeg ud som en Mand, der har Pleie nødig?“

„Til Nytte og Plaseer i ledige Timer,“ forbedrede Birkefogden.

„Hun er nok dygtig skæv din Datter?“

„Det er hun, men hun kan kaste en Tønde Rug fra Gulvet op i Deigtruget, saa det knager igjen.“

„Hun har nok ogsaa røde Øine?“

„Det er vist, men hun seer godt med dem.“

„Saa er der desuden Noget om en Vorte paa Næsen?“

„Den er næsten borte nu. Vi lod Mette fra Amsing læse over den, men kneb nok lovlig meget paa Betalingen den første Gang. Giv vi hende en Daler til, faaer hun den til at svinde, saa der ikke bliver en Prik tilbage.“

„Aa nei! aa nei! det er vist bedst, vi slaa en Streg over Maren,“ sagde Herremanden leende. „Gid Du faae en Ulykke, Foged! idag er Du saa dum, at Du ikke kan forstaa et Ord af, hvad jeg siger. Jeg vil have En her-til Gaarden, der seer lidt vel og adræt ud, jeg søger en Rosenblomst, som haver Ungdom og Skjønhed, saa vist som jeg endnu er en rask

og rørig Mand, det siger Kvindfolk idetmindste. Men nok herom. Gaa Du nu til din Gjerning og sæt Ting paa sædvanlig Tid. Finder Du Folks Klager over den Troldkvinde at være grundede, saa beskik menige femten Togs Mænd, og lad dem, som bringer Klage, over-sværge hende Trolddom. Agt ogsaa paa, om hun har Noget at sige sig fri med for det, de Godtfolk sigte hende, — skjøndt jeg troer det ikke, — jeg troer det min Sjæl ikke!“

„Jeg ikke heller, naadige Herre! men mit Ærinde herop var tillige at forhøre, om vi skal fare strengt med hende, ifald hun nægter?“

„Vi fare frem efter Lovens Bud,“ svarede Herremanden smilende. „Den, som ikke vil bekjende med det Gode, faaer at bringes dertil med det Onde.“

„Ja, se nu ere vi ved det,“ sagde Jens og nikkede dybsindig, „anden og videre Ordre har jeg ikke behov.“

Med disse Ord bukkede han til Afsked. Klaus Brok holdt ham tilbage og ytrede halv-høit: „Om Du lægger hende paa Stigen for at nøde hende til at tale, saa far alligevel

lidt med Lempe, at Du ikke skamferer mig hende, — forstaaer Du?”

„Det forstaaer jeg godt. Jeg er da heller ikke fra igaar. Det gjælder Naadigherren om, at hun skal bekjende, og det veed vi Raad for.“

„Djævelen fare i Dig, Birkefoged! saa dum Du er. Det gjælder for mig om, at Du skaaner hendes rare, smaa Lemmer, saaledes at de ikke blive fordærvede, til jeg faaer hende herop paa Gaarden.“

Der gik pludselig et Lys op for Birkefogden, han saae uhyre forbavset hen paa Klaus Brok, smilte og vilde tale, men Herremanden skød ham ud af Døren og raabte til ham, da han kom ind i Gangen, at han kunde gaa over til Ridefogden og lade sig give en Kande af den bedste gamle Spanskvin.

V.

I Kjældereren.

Der forløb en lang Tid, det blev Vinter og Foraar igjen, Rygtet voxede og i hele Egnen udbredtes Fortællingen om Kristine og

hendes Trolddomskunster, tilsidst var der Ingen, som kom med en Historie om hende, uden at den blev troet og forbedret, idet den gik videre. Saa var det en Aften, da Hovfolkene satte Hø i Stak paa Herregaarden, at en Vogn kom nede fra Solbjerg, forspændt med to magre Stude og kjørt af en Bondedreng. Paa et Halmknippe i Vognen sad en sammenbøiet Kvinde, hvis Hænder og Fødder vare lænkede, hun havde bundet et uldent Klæde om sit Hoved og trukket det saa langt frem, at det næsten skjulte hendes Ansigt. Foran Vognen red den fede Birkefoged og to af hans Svende med vigtige Miner og meddelte Svar paa hvert Spørsmaal, de tilstrømmende Bønder gjorde dem.

„Det er Kristine Skolemesters,“ fortalte den ene af Svendene — „det slemme Skarn! — nu kan hun ikke hytte sig længere, — nu skal hun op i Klemmen paa Herregaarden og bekjende sine mange Misgjerninger.“

Klaus Brok ventede ved Porten og tog imod dem, han var nylig staaet op fra sin Middagssøvn og havde et høist fortrædeligt Ansigt. Da Vognen kom ind i Gaarden, blev

Kristine ført ned i Kjælderen ad nogle steile og fugtige Trapper. En Mand gik foran hende med en Lygte i Haanden, thi der faldt ikke andet Lys ned til Fængslet end fra et lille, tilstænget Lufthul oppe i Gaarden og det forslog ikke synderligt.

„Stik hende et Knippe Halm herved,“ sagde Herremanden, idet han tog Lygten fra Karlen og lod dens Skin falde over de graa Mure, som glindsede af Fugtighed. En Flaggermus fløi hen mod Glasset i Lygten, store Spindelvæv hang ned fra Hvælvingerne, Kalken der var falden fra Stenene laa i Dynger omkring paa Jorden. Kristines Lemmer rystede af Kulde.

„Se Dig om,“ sagde Klaus, „saavidt har Du da bragt det. Hvem skulde tænkt det den første Dag, vi To snakkede sammen. Saa synes jeg næsten, Du havde staaet Dig bedre ved at følge mit Tilbud og draget med mig, som Madmoder og Befalende op paa Gaarden. De tale om Dig, Barn! allevegne. De forklage Dig og lægge Dig svære Misgjerninger til, hvordan vil det ende? Fanden skal tage mig lebendig, om jeg troer, Du slipper vel

fra det. Alle de, der har siddet herinde før Du, gik ud til den kolde Død. Se Dig om,“ gjentog han og lyste hen mod Væggen med Lygten. „Kan Du skjeldne den Jernring derhenne i Muren? den blev Steffen Galt bunden til, han der i min salige Hr. Faders Tid vovede at lægge Rendeløkke for Hjortene i vor Dyrehave; herfra Kjælderen gik han den lige Vei op til Galgen paa Solbjerg Banke — De snakke om, at han spøger endnu hernede, det jeg dog aldrig har mærket til. Kom herhen, kan Du se det Krimskrams, der staaer malet paa Muren med Kul? det har Sidsel Bjerregaard tegnet, hende, der lagde Forgift for vor Tyr. Hun vilde ikke gaa til Bekjendelse ligesom Du, men saa lod de hende sidde hernede, til Halmen raadnede under hende, og naar det blev Aften og Nat og Rotterne kom og tog fat i hende, siger Folkene, de kunde høre, hvordan hun skreg og vaandede sig. Saa tegnede hun paa Væggen, — ja, nu er det næsten slettet ud af Tiden, — men da jeg var yngre, stod det friskt og tydeligt at skjelne, først afbildede hun sig selv, det skal være denne sammenkrøbne

Skikkelse der, saa tegnede hun Guds Haand over sig, det betegnede, at hun var i Nød og Pine, saa tegnede hun et Kors, hvergang Fogden kom og fortalte, at der var død en af hendes Unger, for dem lod de drive om, mens hun sad i Pinen. Tilsidst slæbte de ogsaa afsted med hende op paa Banken, der flk hun det kolde Jern at smage. Saadan gik det dem, der sad her før Du, tænk vel derpaa. Hvorfor tier Du, hvad er det, Du har der i Haanden og knuger saa fast til dine Læber? Lad mig se. — Lad mig se,“ gjentog han og rev med Magt den Gjenstand fra hende, som hun stirrede paa, det var et lille Ravhjerte knyttet i en sort Snor om Halsen.

„Hvad skal det betyde,“ raabte Klaus fortørnet over, at han ikke fik noget Svar. „Et Ravhjerte med et Navn i, det er vel noget af det Tøieri, Du bruger til at kogle med. Hid med det.“ Under disse Ord rev han Ravhjertet saa heftigt til sig, at Snoren gik istykker.

Kristine udstødte et gennemtrængende Skrig, hun kastede sig paa Knæ foran Herremanden og strakte ham sine Hænder imøde.

„Giv mig det igjen. I maa ikke tage det fra mig, saa ond kan I da ikke være. Jeg beder Eder saa mindelig blot om dette ene, lad mig beholde det.“

„Hvem har Du faaet det af?“ spurgte Klaus Brok. Kristine svarede ikke. „Tilstaa det, saa skal Du faae det igen. Naa, Du betænker Dig, ja saa gaaer jeg.“

„Jeg fik det en Aftenstund for sex Aar tilbage, det har aldrig været af min Hals siden.“

„Af hvem, af hvem?“ spurgte Klaus.

„Af den Eneste, der brød sig om mig i denne Verden.“

„Det er jo mig,“ sagde Herremanden smilende. „Jeg er den Eneste, som vil Dig vel. Siig et Ord, saa skal jeg komme og lukke Dig ud herfra, jeg skal faa dem til at lade Sagen falde, og Gud naade den, der siger Dig Noget paa. — Vil Du tjene mig oppe paa Gaarden?“

„Nei, nei! det er umuligt,“ svarede hun grædende.

„Aa, Du betænker Dig min Sjæl nok, prøv bare at sidde hernede en Stund. Nu

gaaer jeg min Vei, og vi To mødes først igjen, naar Du er bleven fornuftigere.“

„Mit Ravhjerte, mit Ravhjerte!“ bad Kristine og stillede sig i Veien for Klaus. Han skød hende tilside og forlod Kjælderen uden at agte paa hendes Bønner og Skrig, medens Dørene bleve lukkede og laasede efter ham. Kristine blev alene. Mørket indhyllede hende, hun hørte Vanddraaberne dryppe fra Loftshvælvingen ned paa Gulvet.

VI.

Dommen.

To Maaneder efter blev der sat Ting paa Herregaarden og Kristine skulde møde til Forhør og Dom. De havde valgt femten Togsmænd, til at give Kjendelse i Sagen, Vidnerne kom frem og svore deres Helligaands Ed paa at tale Sandhed, idet de udlagde hende for Trolddom. Enhver gav sin Forklaring, den Enes Ko vilde ikke kælte, efterat den havde seet Kristine standse udenfor det Sted, hvor den stod tøiret, den Andens

Arm begyndte at visne, efterat Kristine Aaret iforveien havde trykket ham i Haanden. Et Barn faldt ned fra et Høloft og slog sig ihjel samme Dag, Kristine gik forbi Stedet. Birkedommeren modtog Enhvers Forklaring og skrev den op. Kristine sad paa Bænken foran ham ligbleg og sammenknuget, indsvøbt i et stort Tørklæde. Hvergang Dommeren spurgte, hvad hun svarede til de Beskyldninger, der rettedes mod hende, rystede hun blot paa Hovedet og saae iveiret med sine fromme, blaa Øine, som om hun krævede Himlen til Vidne paa sin Uskyldighed. Klaus Broks lærde Skytte var den Ivrigste af alle hendes Anklagere. I et vidtløftigt Foredrag, som prydedes med en Mængde forvirrede Ord, der ikke stode i den ringeste Forbindelse med hverandre, beviiste han, hvorledes han i de sidste Aar, vist de tusinde Gange, havde været den uskyldige Gjenstand for hendes hadefulde Koglerier, dem han alene ved Gudfaders særlige Beskyttelse naadig var undgaaet. Det tog lang Tid at afhøre alle disse Vidner, da endelig Enhver havde sagt, hvad han vidste, læste Birkedommeren det Skrevne.

op for Kristine og formanede hende til at bekjende Sandheden, siden det nu, efter saa mange troværdige og ærlige Mænds Vidnesbyrd, ikke nyttede hende at nægte eller tie.

Hun reiste sig op fra Bænken og foldede sine Hænder over Brystet, idet hun sagde: „Det bekjender jeg, og kræver Gud almægtige til Vidne, at jeg veed mig fri og uskyldig i Alt, hvad de vidner om mig. Jeg er kun en stakkels Pige, der vil Enhver det Bedste, og som aldrig har tænkt paa at gjøre nogen Skabning ilde.“

„Ja, det er en god Snak den,“ sagde Birkefogden med et Blik over paa Togmændene, som tilnikkede ham deres Bifald. „Hvis Enhver kunde fri sig ved at nægte, blev ingen Tyv hængt, men Du gjør Uret i at staa imod og spille Tiden. Tilstaa nu heller med det Gode, saa skal vi fælde en mild Dom over Dig, efter bedste Formue.“

„Jeg er uskyldig,“ gjentog hun grædende, „og beder Vorherre vise mig den Naade, Mennesker nægte mig.“

„Ja, siden Du ikke vil bekjende, saa maa der fares frem med Strengthed, og vi komme

til at lægge nogen Pine paa Dig.“ Efter disse Ord reiste Birkefogden sig op og tog en Pakke frem, som havde ligget paa Bordet indsvøbt i et rødt Klæde. „Se her er to smaa Fjæl, lille Kristine,“ vedblev han, medens han løste Klædet op. „Der er en Hængsel i den ene Ende, imellem dem lægge vi dine Tommelfingre og klemme saa Fjælene sammen, til Du kommer paa bedre Tanker. — Det er ellers en Opfindelse af min Skriver derhjemme,“ forklarede han Meddommerne, „og den har gjort mig prægtig Nytte, naar jeg havde med saadanne forhærdede Misdædere at bestille.“ Dommerne reiste sig fra deres Pladser for at tage det lovpriste Redskab i nærmere Oiesyn. Skolemesteren trængte sig frem til Dommernes Bord, bøiede sig næsten til Jorden og bønfuldt om Skaansel for sin Datter. „Fornbarm Jer over det stakkels Barn!“ sagde han, „om I klemme hendes smaa Fingre tilskamme, vil hun ikke kunde holde ved Spolen eller væve mere.“

Birkedommeren trak paa Skulderen og smilte! „For Spolens Skyld skal Du ingen Sorg gjøre Dig lille Skolemester, hun har

vævet det, hun kommer til, det skal jeg være Dig Mand for.“

„Men hun holder ikke den Pine ud, hun er kun svagelig, hun er saa ung, det stakkels Barn!“

„Det er netop Ulykken, Du, de Unge ere altid de mest forgiftede.“

Kristine sad under Samtalen ubevægelig paa Bænken med Hovedet sunket ned paa Brystet og et lidende Udtryk i sit Ansigt. Af og til kastede hun et Blik omkring sig, som om hun søgte om Naade og Frelse blandt Mængden, der omgav hende, men der var ingen Frelse at finde. Da Birkedommeren forklarede Meddommerne sit Pineredskabs Anvendelse, trængte Vidner og Tilhørere sig nærmere omkring Bordet, Sagen begyndte først nu at blive interessant for dem, men den almindelige Forventning blev pludselig tilintetgjort, idet Fogden gav Stokkemændene Befaling til at jage alle Uvedkommende ud, medens det pinlige Forhør fandt Sted. Dørene bleve lukkede ilaas, og hvad der foregik indenfor, lod sig alene formode af de langtrukne

og klagende Skrig, som vedblev at lyde ud fra Salen.

Paa engang ophørte disse Skrig.

„Nu er hun vist gaaet til Bekjendelse,“ sagde en af de Lyttende. „Den Trolld, hun har svoret sig til, maa dog ikke have den rette Kraft, siden han ikke kan gjøre hende haard og fri hende for Pinen.“

„Nu skriver Fogden op, saa sværge Togmændene hende skyldig, om tre Dage føre de hende ud paa Solbjerg Banke og brænde hende, som de gjorde med den Sidste.“

I dette Øieblik lød der Hestetrav og Hundeglam nede i Gaarden. Det var Klaus Brok, der kom hjem fra Andejagt. Han gik op ad Trappen, nikkede naadig til den hilsende Mængde i Forstuen og bankede paa Døren til Dommersalen med Skaftet af sin Ridepisk.

„Naa, hvordan gaaer det?“ spurgte han og satte sig ned i Fogdens Stol, „og hvordan er det fat med Dig, Kristine? — Værre er Du faren idag, end da vi To taltes ved nede i din Faders Stue,“ tilføiede han spottende.

Dommeren rystede paa Hovedet. „Hun er en slem stridig En,“ sagde han, „saa ærbar

og uskyldig hun end seer ud. Alt hvad Vidnerne overføre hende paa deres Saligheds Ed fragaaer hun og vil Intet bekjende. Vi har lagt hende lidt i Pinen, men saa daanede hun og vidste ikke af sig selv at sige.“

Klaus Brok rynkede sine graa Bryn. „Har I lagt hende i Pinen!“ gjentog han og slog med sin Pisk i Bordet,“ men jeg sagde jo — I begriber da heller ingen Ting, Birkefoged. Lad mig se, hvad de har gjort ved Dig, Du!“ Kristine var sunken ned paa Bænken, hun bevægede Overkroppen frem og tilbage som i ulidelig Smerte og holdt begge Armene hængende ud fra Legemet. Hun lod ikke heller til at høre paa Herremandens Ord. Da han gik hen til hende og tog den ene Arm, saae han Tommelfingeren klemt flad og dryppende af Blod.

„Men for Djævelen, Birkefoged! I handler jo lige mod vor Aftale, jeg sagde, I skulde vente med —“

Birkefogden misforstod atter Klaus. Han vilde gjøre sin Forseelse god og udbrød: „Vi burde maaske ogsaa have ventet, til Naadigherren kom, men vi kan saa godt gjøre

det om igjen, maaske hun holder det bedre ud og gaaer til sine Synders Bekjendelse. Her skal Naadigherren se en rar Opfindelse af min Skriver, den presser Sandheden ud“ — Videre kom han ikke, i det Samme lød Hestetrav nede i Gaarden, man hørte Raab og Støi af Mængden, som ventede paa Gangen Døren til Salen blev revent op, og der styrtede en ung Mand ind, ligbleg, vaklende og halvnøgen. Han saae sig omkring med forvildede Blikke, strøg det lange Haar fra Panden og sank ned paa Bænken foran Dommerens Bord. Klaus Brok ilede ham imøde og udbrød:

„Men hvad betyder det, Junker Enevold Bork! Folk siger, I ligger for Døden hjemme paa Nørholm, og I kommer her, og hvordan er det, I seer ud! I har jo knap Klæderne paa Kroppen.“

Enevold saae omkring i Salen. Da hans Øine mødte Kristine, stod han op, strakte hende sine Arme imøde og foer hen mod hende.

„Der er hun, saa er alting godt, jeg kom da tidsnok. Du skal blive fri, blive frelst, min egen Kristine, her er jeg jo, græd blot

ikke mere. Hvad er det, I har for med hende?“ vedblev han heftig, „hvad kan I sige hende paa? hun er en ærbar og skikkelig Pige, det være svoret for Gud og hellige Mænd, hvem kan skylde hende for Trolddom, hun er fri, ikke sandt Klaus Brok, I er for klog en Herre til at tro paa sligt. — Jeg laa syg derhjemme, de har pint og plaget mig, tvunget, tigget, bedet mig til at glemme Dig og tage den Herremands Datter nede fra Veile, de sluttete mig inde, derfor kunde jeg ikke komme, men saa spurgte jeg din Nød, hvad Du led, hvad de Skarnsmennesker sagde Dig paa, jeg flygtede, sprang ud af Vinduet, — her er jeg, nu skal Alt blive godt.“

Han knælede ned for hende, greb hendes Haand og kyssede den, først da han drog den tilbage fra sine Læber, saa han Blodet, der løb ned ad den knuste Finger. Han sprang op som rasende og foer ind mod Birke-dommeren, der tvivlraadig og forlegen saa hen paa Klaus Brok.

„Hvad har I gjort ved hende?“ raabte Enevold, „Gud fordømme Jer Alle tilhobe? I har pint hende, knust hendes hvide, smaa

Fingre, det har I vovet. — Hvem har befalet det?“ vedblev han og foer ind paa Klaus Brok og greb ham i Skulderen, medens hans Øine lynede, og ethvert Træk i hans Ansigt vidnede om en rasende Harm. „Hvem har befalet det? hvad griner Du af? Tal! eller jeg kvæler Dig, jeg vil vide, hvad her gaaer for sig. Veed Du af, at jeg holder af hende, at hun er det Reneste, det Uskyldigste, mine Øine har seet i denne Verden, og I piner hende, I knuser hendes Hænder.“

Klaus Brok stønnede under Enevolds Greb, hans fede Ansigt blev blodrødt, medens han kæmpede for at gjøre sig fri, men den Syge holdt ham fast. Herremanden følte hans hede Aande i sit Ansigt, saae hans funklende Øine og sammenbidte Tænder. Klaus raabte om Hjælp. Sandemændene kom til og droge Enevold fra ham. I dette Øieblik gik Døren op, der kom en høi Herre ind, fulgt af tre Tjenere.

„Der har vi ham,“ raabte han i Døren, „Min stakkels, ulykkelige Søn! hvad er det, I gjør ved ham? vove i Slyngler at lægge Haand paa en adelig Junker og Herre.“

„Det, de gjøre, er velgjort!“ raabte Klaus, „han var i Lav med at kvæle mig, skaf os bare fri for det gale Menneske, han kommer her og krænker Rettens Værdighed og Majestæt.“

„Han løb fra os derhjemme,“ forklarede Faderen, „han laa syg og værkbruden i Sengen, Ingen anede, hvad han havde for, før Folkene saae ham jage ud af Gaarden paa en usadlet Hest. Det vil volde hans Død dette, han er vort eneste Barn, og jeg er en stakkels, ulykkelig Fader. Men det er altsammen hendes Skyld, den forbandede Kvinde der, hun har forlokket ham ved sine djævelske Kunster, det er hende, han tænker paa, hende han ligger og drømmer om, naar Feberen griber ham. Hør Klaus Brok! I er min gamle Ven, vil I gjøre mig Noget tilgode, saa sørg for, at vi faae den Pige dømt, at hun ikke volder flere Ulykker. Kan mit Vidnedsbyrd gjøre noget dertil, saa sværger jeg her min Saligheds Ed, at vor Enevold var rask og frisk og sine Forældres Glæde lige til den Dag, han fik hende at se; hun koglede for ham, hun forlokkede ham, til hende red han ned, saa

mødtes de i Skoven og paa den brune Hede; se nu, hvad hun har gjort ham til, han synker sammen, Hovedet falder ned paa Brystet, han ryster og bævrer som et Espeløv; har Du ikke en Seng, vi kan lægge ham paa? Kom I Slyngler derhenne og hjælp os ham ud.“

Enevold var falden ned paa Bænken, hans hele Legene skjælvede. Da Tjenerne bare ham ud af Stuen, prøvede han paa at gjøre Modstand, man lod det bero med at udstøde klagende Suk og stirre hen paa Kristine med et Udtryk fuldt af Smerte og Fortvivlelse.

Idet Klaus Brok atter kom tilbage, stillede han sig hen for Birkefogden med en vigtig talende Mine. Denne Gang blev han forstaaet. Fogden rystede paa Hovedet og udbrød:

„Jeg kan se, hvad Naadigherren mener, og jeg maa give ham Ret i dette som i alt Andet, nu have vi da ikke videre Vidnesbyrd behov. Jeg har kjendt Hr. Junker Enevold fra den Dag, han var den feireste Karl paa hele Egnen, stor og stærk at se til, og nu knuger Sot og Værk ham, saa man kan tælle de Timer, han har tilbage. Alle Vidner ere imod den onde Kvinde, om Naadigherren vil,

jeg maa fange lidt an igjen med de to smaa Fjæl, dem min Skriver derhjemme saa sindrigt har lavet, til Dyds og Sandhedens Fremme, saa tænker jeg ogsaa nok, jeg skal faae hende til selv at bekjende. Anden Gang de komme i Klemmen, gaaer det altid nemmere.“

„Lad mig først tale lidt med hende,“ sagde Klaus Brok. „Kristine! reis Dig og kom herhen til Vinduet.“

Kristine syntes at vaagne af en dyb Drøm, da hendes Navn blev nævnet, hun saae iveiret, gyste og gik ligesom modstræbende hen til det afsides Vindue, hvor Herremanden stod og ventede paa hende.

„Hør nu Kristine,“ udbrod Klaus dæmpet, „Du seer, hvad der er skeet, Du veed, hvad Du kan vente Dig, men jeg er en ærlig og godmodig Mand og føler Medynk for Dig i Alt, hvad jeg kan. Vil Du blive heroppe hos mig paa Herregaarden og gjøre mig det til Behag i alle Maader, — jeg er ikke saa vanskelig af mig, — saa skal jeg se at lægge et godt Ord ind for Dig hos Dommerne, jeg skal holde af Dig, lille, rare Kristine, det kan man nok, fordi Ens Skæg er graat, Du skal

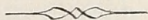
faae de deiligste Klæder, som findes i denne Verden. Naada! Silke og Fløiel og Sølvborder og Safian, jeg siger ikke mere. Vi skal ride fra den ene Gaard til den anden, spise, spille og dundre, saa lang Dagen er. Vil Du? betænk Dig dog, Du rare, lille Pige. Jeg skal heller ikke jage Dig bort, naar jeg bliver kjed af Dig, det forbander jeg Dig til, Du skal faae det heroppe, saa ikke den bedste Adelsfrue i Kongens Riger og Lande har det bedre. Du seer saa polisk paa mig, jeg forstaaer Dig godt, Du siger ja. Nu gaaer Du hen og sætter Dig paa din Plads igjen, saa skal jeg spille med det Bæst, den Birkefoged, saa baade han og de femten Togsmænd sige Dig frank og fri for Alt. Hvad Du?”

Klaus Brok smilte triumferende, han var overbeviist om endelig at have vundet Seir. Kristine svarede ham ikke et Ord, hun stod tavs og bøiet foran ham, kun en eneste Gang saae hun iveiret og lod sine store Øine hvile paa ham, han forstod ikke det Udtryk, der laa i dem, og dog var det meget talende. — Da Klaus tav, vendte hun sig bort fra Vinduet og gik hen til Bordet. Hun standsede

foran Birkefogden, hævede det bøiede Hoved
dristigt, frit og udfordrende, aldrig havde
hendes Øine straalet livligere, hendes Læber
dirrede, som om det kostede hende Møie at
faa Ordene frem:

„Der behøves ikke videre Vidnesbyrd,“
sagde hun høit og tydeligt. „Jeg tilstaaer
Alt, jeg er en Hex. Døm mig nu som I ville.“

Otte Dage efter blev Kristine brændt paa
Solbjerg Banke.

En hvid Steen.

Mellen Odense og Middelfart gik Landeveien i gamle Dage gjennem en bakket og frugtbar Egn, som i Vissenbjerg Sogn blev til en mørk Skov af gamle Ege og Bøgetræer, der lukkede med deres Kroner over Veien, saa tæt og sammenfiltret, Green over Green, Blad over Blad, at den Reisende, selv ved høilys Dag, befandt sig i vedvarende Skumring derinde. Raadyrene sprang om mellem Bregner og Hindbærbuske, Ræven luskede hen under Blaabærrisene og Solsorten slog fra de mørkeste Træklynger. En enkelt Solstraale fandt ved Middagstid for et Øjeblik en lille Aabning i Løvet, som tillod den at kaste et skarpt og sitrende Skær ned paa det lysegrønne Mos, der glimrede og funkledede i det varme Lys, — saa forsvandt den igjen, og alt blev skummelt og mørkt som før.

Hele Egnen, men da især Skoven, var ilde berygtet. Ved Nattetid holdt Ingen af at drage ned over Vissenbjerg Gyde, de Vei-farende ventede, til det blev Dag og drog saa helst i størst muligt Selskab gennem Skoven. Der gik mange Historier om Mord og Overfald og Plyndring, som havde fundet Sted derinde; -- vare disse Historier sande eller overdrevne? hvem kunde sige det, men de fortaltes allevegne, og saa troede Folk dem tilsidst.

Paa et Sted slyngede Landeveien sig ind mellem to Banker; i hver af dem hed det sig, at Stimænd havde dannet en Hule, hvor de laa og ventede paa Reisende. For at Ingen skulde undgaa dem, havde de nede over Veien trukket en Snor, som bevægede en Klokke inde i Hulerne, saasnart Nogen kom forbi.

Et andet Sted dannede Skoven en Lysning, der viste en dyb Sump, hvor det brune Vand sivede frem mellem Tuer af Skovgræs og Rørbuske. En høi og skaldet Skrænt gik lige ned til Sumpen. Ogsaa den havde sin Historie, som enhver i Egnen kunde fortælle. Det hed sig nemlig, at da de Vissenbjerg

Mænd, engang toge Mod til sig og gennemsøgte Skoven, for at blive fri for det Uvæsen derinde, fangede de en gammel Røverkvinde, som de satte i en Pigtønde og rullede ned over Skrænten.

Henimod Landsbyen Skalborg blev Skoven tyndere. Træerne svandt ind til Buske og Landet kom tilsyne i store og opdyrkede Marker, en Mængde Smaahuse og Bøndergaarde laa spredte hist og her, den største og smukkeste af disse tilhørte Terkel Dam. Han eiede ogsaa en stor Part af Vissenbjerg Skov og havde meget Kvæg gaaende derinde, som blev vogtet af en ung Pige ved Navn Karen.

Det var en lille og ubetydelig Person, mager og daarlig at se til, hun haltede ogsaa lidt paa den ene Fod, saa hun ikke nød synderlig Anseelse blandt sine Lige. Naar de andre Piger om Aftenen havde drevet Kreaturerne i Flok og kom sammen for at synge deres Viser, holdt Karen sig gjerne tilbage fra deres Kreds, talte sjældent og gav sig ikke videre af med Nogen. Ingen lagde Mærke til hende, naar hun kom, ikke heller svarede de hende, naar hun gik igjen. Af og til, i de smukke

Sommeraftener, lød en blød og sørgende Sang dybt inde fra Skoven, saa tav de Andre et Øieblik og lyttede.

„Det er halte Karen, som synger,“ sagde En, og Samtalen begyndte igjen.

Selv mente Karen, at hun stod langt tilbage for alle Andre, hun forlangte ikke meget og kunde nøies med saa lidt, sørgmodig var hun altid og der var Ingen, som nogensinde havde seet hende le.

„Det kom fra den Dag, hun faldt ned over Skrænten og slog sin Fod,“ paastod Bedstemoderen, „saa tog Vorherre hendes glade Sind med det samme.“

Men Karen rystede paa Hovedet, Tavshed og Frygtsomhed var nu engang hendes Natur, derfor holdt hun mest af at være alene.

„Saa er der Ingen, der gjør Nar af mig,“ sagde hun.

Hvad nu hendes Legemsfeil angik, vidste hun ogsaa at finde Trøst for den.

„Der er da Nogen, som har Gavn deraf,“ sagde hun, „for nu kan jeg ikke jage og drive afsted med Dyrene saa hurtigt som før, det se de gjerne.“

Havde hun da fundet sig et ensomt Sted inde i Skoven, sad hun der i hele Timer og stirrede frem for sig i dybe Tanker, uden egenlig selv ret at vide, hvorom disse Tanker dreiede sig, eller ogsaa lagde hun sig tilbage i Græsset, med Hænderne under Hovedet og saae Bladene danse og vifte i Vinden, og Myggene summe og Svalen kvidre og kredse i den blaa Luft, og fandt da hele Verden stor og rig og uendelig smuk. Af og til listede hun sig ogsaa nedad mod Landeveien, krøb bag en Busk og saae de Fornemme komme kjørende forbi, uden at det faldt hende ind, at anstille nogensomhelst Sammenligning mellem deres Lykke og den, der var bleven hende tildeel.

Da hun blev ældre, fik hun Præsten til at læse med sig i Vintermaanederne og glædede sig, naar han roste hendes Flid. Det var, som om hun higede mod et eller andet ukjendt Maal, — hvilket vidste Ingen. Engang stod hun tavs, med nedslagne Øine og hørte paa ham, saa hviskede hun smilende:

„Der skal mere til endnu, meget mere.“

„Hvad vil det sige?“ spurgte den gamle

Mand. Men hun nikkede blot, neiede dybt og skyndte sig ud med Bogen. Præsten rystede paa Hovedet, han forstod hende ikke, anede ikke den store Hemmelighed, som hun havde baaret paa i det sidste Aar, den, hun ogsaa troede saa godt bevaret, selv da alle hendes Bekjendte hviskede i Smug derom.

Karen holdt af den rige Gaardmands Søn i Stedet, hvor hun tjente. — Hun, den fattigste, den ringeste af det hele Tyende, en stakkels Vanskabning, der ikke kunde gaa lige, havde vovet at hæve sine Øine til en Karl som Ebbe, der kunde faae, hvem han pegede paa, — hvilken uhørt Dristighed, hvilket Vanvid!

Om Foraaret bragte hun ham de første Blomster, der kom frem over Sneen, i Jordbærtiden stod der altid en Skaal foran hans Tallerken; Ebbe spiste dem, de Andre lo, og Karen sagde ingenting.

En Dag, da hun satte Skaalen hen paa Bordet til ham, og gik igjen, smilede Terkel og strøg sig med Hænderne op og ned af sine gule Hjorteskindsbuxer, mens han saae over Skuldren og sagde:

„Nu kan der snart blive et Par af jer To. Hvad mener Du derom, min Søn?“

Ebbe lo. „Hun er trofast og ilfærdig til sin Gjerning, den lille Tøs, men hun halter jo.“ — Saa blev der ikke talt mere om den Sag.

Det Aar var der megen Ufred i Skoven, flere Veifarende blev udplyndrede, og der gik Tale om en Hestep ranger, som førte en stor Sum Penge med sig og som Ingen havde seet eller hørt noget til fra det Øieblik, han drog ind i Vissenbjerg Gyde. Hans Frænder lod forhøre allevegne, skikkede ogsaa Folk ud for at gjennem søge Skoven, ligemeget hjalp det, Hestep rangeren fandt de ikke siden.

En Dag kom der en enlig Rytter nedad Huulveien, som løb ind mellem de to berygtede Høie. Karen laa i Busken, noget borte, hun hørte Klokken klinge og saae strax efter tre Mænd med tykke Knipler i Hænderne kaste sig over Rytteren og drage ham ned af Hesten. I sin Rædsel løb hun op til Byen og fortalte, hvad hun havde seet. Der blev Larm. Fogden samlede alle Byens haandfaste Karle og ilede ned til Gyden. Her fik de fat

paa to Mænd, som netop havde jordet den dræbte Rytter inde mellem Buskene, og vare ilag med at kaste Hul til hans Hest. Det var to af de hvervede Karle, der hørte til Krigsfolket og som længe havde gaaet og voldt Ufred og Splid overalt, hvor de viiste sig i Sognet. Den tredie Røver saae man ikke noget til.

Saa tog Fogden Karen i Forhør; hun stod og rystede og knugede Hænderne sammen om Folderne af sin Kjole, medens han spurgte hende ud, og formanede hende i Guds og Jesu Navn til at tale Sandhed og kjønt sige alt, hvad hun vidste.

Hun vidste da ikke mere end det, hun allerede havde fortalt.

„Du er sikker paa, at der kom tre Mand op fra Hulen?“

Ja, det var hun.

„Og Du laa med dit Kvæg foran Skoven?“

„Lige fra den tidlige Morgenstund.“

„Saa nævn mig alle dem, der imidlertid kom forbi Dig og gik ned ad Gyden til.“

Det gjorde hun. Men længere inde havde hun seet en gammel Aftægtsmand, der gik

og samlede Brænde, han maatte ogsaa frem og nævne dem, som vare komne forbi ham. Alle disse bleve da kaldte op til Fogden, han gik med Pigen fra Mand til Mand, stod stille foran enhver og spurgte:

„Var det ham, Du saa dernede?“

Karen rystede paa Hovedet til ethvert Spørgsmaal. Tilsidst standsede de foran hendes egen Huusbond, rige Terkel Dam; ham havde Brændesamleren ogsaa nævnt blandt dem, der gik tilskovs, og han var da bleven kaldt op tilligemed alle de Andre. Terkel stod og klaprede med Laaget paa sig Pibe, da Fogden kom hen til ham.

„Se nu ret paa mig, om Du kan kjende mig,“ sagde han og lo. Men Karen rystede igjen paa Hovedet, og saa kunde der ikke gjøres videre ved den Sag.

De to hvervede Karle blev derefter dømte og kjørte til den høie Banke, der ligger lidt bagved Kirken, for at rettes. Den Morgen de førte dem gennem Byen, drev Karen sine Kreaturer i Fold, og stod ved Gjerdet mellem de Andre og saa ud efter de to Syndere,

som sad i et Knippe Halm paa Rakkerens Karre.

Da tog den ene Røver en stor, hvid Steen og kylede den hen mod Gaarden, mens han raabte saa høit, at Alle kunde høre hans Ord:

„Det skal være til Minde,
At naar min hvide Steen bliver sort,
Skal *den* faae Helsot og tæres bort,
Som griner af os derinde.“

Da han lidt efter kom op paa Høien og laa med den blottede Hals paa Blokken under Steilen, lo han og raabte til Mestermannen:

„Slaa varlig med dit Sværd, Du Skidtkarl! at Du sætter ingen Skaar i det, Du kommer vist til at bruge det en Gang endnu, for det Mord i Vissenbjerg Gyde.“

„Naar vil det ske?“ spurgte Dommeren.

„Naar den lille Tøs ved Gjærdet ikke mere er ræd for at sige, hvad hun veed.“

Dommen blev da fuldbyrdet, og Folk talte længe om den Sag, men Ingen var istand til at udtyde, hvad Synderen egentlig meente, da han kastede den hvide Steen op mod Terkels Port.

Næste Mikkelsdag blev Karen sagt op af

Gaardmanden. Der gik saa megen Snak om hende, og Folk lagde hende tillast, at hun havde villet volde Andre i Fortræd ved falskelig at nævne *tre* Ugjerningsmænd, medens der i Virkeligheden dog kun havde været *to*.

Den Flyttedagsaften, hun skulde afsted, stod hun og græd udenfor Gaarden med sin lille Bylt Klæder under Armen.

Ebbe gik ud og gav hende et Stykke Vadmæl.

„Det skal Du have for tro Tjeneste,“ sagde han.

„Maa jeg kysse din Haand til Tak,“ bad hun.

„Hvor har Du nu tænkt, at tage hen?“

„Det veed jeg ikke, det kan ogsaa være ligemeget, jeg finder nok en Drift Kvæg at vogte og en Skov at gjemme mig i, naar jeg ikke længer maa være her.“

„Hvorfor vil Du saa gjerne være her?“

„For at se paa Dig,“ svarede hun, uden at hæve sine Øine op til ham.

„Du har været Dig selv værst,“ ytrede han, „mens Du talte saa løgnagtig for Dommeren. Du nævnede tre, og der var da kun to.“

Karen tav lidt og saae vist paa Ebbe, før hun hviskede: „Jeg skal sige Dig, hvordan det gik til. — Jeg kunde jo ikke nævne den tredie: *Det var din egen Fader.*“

Gaardmandssønnen blev ligbleg. „Lad os saa gaa ind i Stuen igjen,“ sagde han og tog Karen ved Haanden.

Det var lidt før Nadvertid, Folkene vare endnu ikke komne ind og Terkel sad alene i Stuen. Han skottede hen til Sønnen og spurgte, hvorfor de kom to ind ad Døren.

„Der er skeet Nyt i Gaarden idag,“ sagde Ebbe, „jeg er forlovet med Karen.“

„Saa bliver der to til at flytte herfra,“ sagde Terkel, „for jeg vil ikke have Jer boende hos mig.“

„Kanske dog, naar Du betænker Dig, og hører, at det er hendes Skyld, Du faaer Lov til at sidde herinde.“

„Hvordan det?“

„Hun saae, hvem den tredie af de Ugjærningsmænd var nede i Vissenbjerg Gyde, men vilde ikke nævne hans Navn.“

Terkel foer sammen og faldt over mod

Væggen som slaaet af Lynet; lidt efter reiste han sig og sagde:

„Lad det ske som Du vil, nu kan Du tage Gaarden og føre Regimentet herefter, det duer ikke, vi ere to om det.“

Fra den Aften lod Terkel de Unge om Gaardens Drift og tog sig intet andet for end at passe Smaakreaturene. Hver Dag gik han ud og lagde Mærke til den hvide Steen foran Porten, men han vovede aldrig at flytte den.

„Jeg synes, den bliver saa sort, saa sort,“ sagde han og saae sig om og vaskede Støvet og Regnens Taarer af den. Men hver Aften ved Sengetid tog Karen Salmebogen og sad og læste et Stykke for ham.

Næste Sommer, da Sognefolkene gik fra Gaard til Gaard og bade om lidt Messing og Kobber til den ny Klokke, kom de ogsaa ind til Terkel. Han stod og betænkte sig.

„Hvorfor skal I tigge ved hvert Huus?“ sagde han. „*Jeg giver det hele.*“

Saa gik han ind i sin Stue og kom igjen med en stor Sum rede Penge; de skulde være til Klokken. De takkede og udbrød i Lovtaler over ham, men Terkel vendte sig om

for at se, om Karen ogsaa lagde Mærke til, hvad han havde gjort.

Foran Sognefolkene gik fire Fattigbørn i hvide Skjorter og sang et Vers ved Indgangen til hver Gaard, men ved Terkels Gaard sang de hele Salmen tilende. Han var selv dybt bevæget over sin Gavmildhed, men lagde dog Mærke til, at de sang den hele Salme for ham.

„Min Nabo gav de kun et Vers, men jeg fik fire. — Det var ogsaa en farlig Mængde Penge, jeg spenderede paa den Klokke.“

Karen stod med hans Haand i sin, hun kyssede den og sagde:

„Fatter! Fatter! jeg troer, at Vorherre har hørt, hvad jeg saa mindelig bad ham om. *Nu er Du vist paa ret Vei.*“

„Vi maa skynde os at naae den,“ sagde han, „Du har hjulpet mig saa vel.“

„Den Aften fyldte hun hele Huset med Sang, og da de klædte sig af og slukkede Lyset, tog Ebbe hendes Haand og sagde:

„Jeg veed ikke, hvordan det kan være, der er skeet saa stor en Forandring med Dig.

Jeg synes, Du er saa kjøn, som jeg aldrig har seet Dig før.“

„Men jeg halter dog,“ svarede hun.

Saa gik Tiden som den vilde, der kom gode og onde Aar. Karen gjorde sin Gjerning og blev til Velsignelse for Alle. Hun var en god, from og retsindig Huusmoder, som hjalp Naboerne, deelte med de Fattige og gik hver Helligdag op i Vissenbjerg Kirke, hvordan saa Veiret var.

„Det er et Huus, hvori Vorherre haver sin Velbehagelighed,“ forsikrede Præsten, og alle de Andre mente det samme.

Terkel gik bestandig og saae til den hvide Steen, og naar han troede, at Ingen lagde Mærke til ham, gned han den af med stor Omhu. Men han svandt dog hen; den fede Mand blev mager, hans Bryst sank sammen og det kostede ham tilsidst Møie, at gaa op ad Trappen paa Loftet.

En Aften kom han fornøiet hjem og sagde:

„Idag har de faaet den nye Klokke hængt op ovre i Kirken, hvergang den nu ringer, saa ringer den op til Vorherre for mig.“

Ved Foraarstid lagde han sig tilsengs og stod ikke op mere. Da Bladene begyndte at gulnes og falde, hviskede han sørgmodig hen for sig:

„Nu har jeg ligget og seet op paa Svarterne en hel Sommer tilende, jeg reiser mig vist aldrig mere.“

Karen pleiede ham og forlod kun sjelden hans Leie.

En Aften, da hun kom ind med hans Havresuppe, laa han og gispede efter Veiret og det kostede ham stor Umage at tale.

„Nu bliver den hvide Steen vist snart sort derude,“ mumlede han og dreiede Tommelfingrene omkring hinanden.

Karen bøiede sig over mod ham, talte mildt og længe, men Ingen kunde høre, hvad hun sagde. Først rystede han paa Hovedet, dernæst lukkede han sine Øine, og svarede ikke, saa fik hun ham til at folde Hænderne, medens hun sagte og ensformig sang en Salme, som han holdt meget af at høre. Da brast hun pludselig i Graad, slyngede sine Arme om hans Hals og hviskede:

„Maa det saa være? siig ja, siig dog ja!“

Han rystede paa Hovedet, men hun bad igjen, inderligere, bønligere, hun knælede ned foran Sengen, og vilde ikke slippe hans Haand.

„Der skal ikke tales mere om den Sag,“ ytrede han heftig. „Jeg har engang sagt nei, og saadan maa det være.“

Hun sad og saae hen for sig med sænket Hoved og dybt bedrøvet. Ude i Gaarden peb Blæsten, Bladene faldt af Træerne og hvirvlede om i store Flokke. Terkel saae op. Karen havde sat sig ved Hovedgjærdet af hans Seng med Salmebogen i de foldede Hænder.

„Tal lidt til mig,“ hviskede han. „Du sidder der saa tvær og siger intet.“

„I vil jo ikke høre efter, hvad jeg siger.“

„Jo vist vil jeg, vist vil jeg, men Du forlanger, hvad der ikke kan ske. Hvad kommer det Folk ved, hvordan det gik til nede i den Vissenbjerg Gyde? — Jeg skal skrifte min Synd, før Vorherre kan tilgive mig, men saa mister jeg jo hele min Anseelse og Hæder i Sognet. Hvad vil Folk sige, naar jeg kommer op igjen og ud imellem dem? —

For jeg kan da leve en Stund endnu, skulde jeg mene.“

Hun svarede ikke, Taarene trillede ned ad hendes Kinder.

„Er Du vred?“ spurgte han lidt efter. „Tal til mig, jeg kan ikke lide, Du sidder og tier stille.“

„Maa det saa være?“ gjentog hun, „i Vorherre Jesu Christi Navn, lad dog det gode faae Fremgang her.“

Han tøvede længe med at svare, før han lagde sin famlende Haand paa hendes bøiede Hoved, slog Øinene op og sagde:

„Det skal ske, som Du vil, — saa maa det da være.“

Hun udstødte et jublende Skrig, løb ud og sagde, at der strax skulde skikkes Bud op til Præsten, men hun vilde selv følge med Vognen og hente ham.

Det blev Aften og det blev silde og mørkt, før de kom tilbage. Ebbe stod oppe paa Volden over Bagerovnen og saae efter dem. Inde i Stuen havde de tændt tre store Lys foran Terkels Seng. Han laa endnu og dreiede Tømmelfingrene og lod til at tale med sig

selv, uden at give Agt paa nogen omkring sig. Af og til slog han Øinene iveiret, saae sig om og hviskede:

„Der skal skikkes Bud op til Kirken, at de skal give sig til at ringe med den ny Klokke, — med min Klokke. Hør, — nu ringer den op til Vorherre for mig, — det kan han mærke —, det er for mig, — for mig alene den ringer, for jeg har bekostet den. — Kommer hun ikke snart med Manden?“

Saa var det lidt før Sengetid, at Hundene begyndte at gø og Vognen kørte frem i Gaarden. Karen fulgte med Præsten ind til Terkel.

Ebbe vilde ogsaa gaa med, men hun skød ham lempelig tilside og slog Slaaen for Døren.

Hvad der foregik ved Sygesengen fik aldrig noget Menneske at vide. Folkene kunde skjelne en langsom og alvorlig Stemme, og en anden, som af og til svarede, ydmygt og bønligt, — de hørte en klynkende Røst og en hulkende Graad. Derefter blev det roligt og stille, og der gik lang Tid hen, som om alt var uddøet derinde, — — Døden var ogsaa tilstede.

„Hvordan har han det nu?“ spurgte Ebbe, da Karen lidt efter Midnat aabnede Døren og lyste Præsten ud.

„Nu har han det bedste, han har havt det længe,“ svarede Præsten, „for nu er han død og sovet hen i Guds Navn. Der ligger en stor Synder derinde, men den, der har villet ham bedst og vaaget og bedet og frelst en Sjæl fra dens Veis Vildfarelse, det er Karen, din fromme Hustru, derfor skal hun ogsaa være velsignet for Gud og Mennesker.“

Den Steen udenfor Terkels Gaard laa der i lang Tid, og hvert Foraar til Pinse kalkede de den og sørgede for, at den altid var hvid og fri for Pletter.

